

2025/1235

25.6.2025

DECYZJA KOMISJI (UE) 2025/1235

z dnia 24 marca 2025 r.

w sprawie środka pomocy państwa SA.54155 (2021/NN) wdrożonego przez Hiszpanię – orzeczenie arbitrażowe dla Antin

(notyfikowana jako dokument nr C(2025) 1781)

(Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami ⁽¹⁾ i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) Dnia 17 kwietnia 2019 r. Hiszpania powiadomiła Komisję, drogą elektroniczną, zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”), o orzeczeniu arbitrażowym wydanym w dniu 15 czerwca 2018 r. przez trybunał arbitrażowy („trybunał”) ustanowiony pod auspicjami Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych („ICSID”) w postępowaniu arbitrażowym Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. i Antin Energia Termosolar B.V. (łącznie „Antin”) przeciwko Hiszpanii ⁽²⁾. Orzeczenie wydane w wyniku tego postępowania, zmienione w dniu 29 stycznia 2019 r. decyzją korygującą trybunału ⁽³⁾, nakazuje zapłatę na rzecz Antin rekompensaty w wysokości 101 mln EUR wraz z odsetkami od tej kwoty i wkładem w koszty postępowania arbitrażowego, które Hiszpania ma zapłacić z tytułu naruszenia przez nią Traktatu karty energetycznej („TKE”) ⁽⁴⁾ („orzeczenie”).
- (2) Zgłaszając orzeczenie, Hiszpania działała zgodnie ze swoim obowiązkiem wynikającym z art. 108 ust. 3 TFUE, o którym przypomniano również w decyzji Komisji z dnia 10 listopada 2017 r. w sprawie SA.40348 ⁽⁵⁾ („decyzja Komisji z 2017 r.”).
- (3) Pismem z dnia 19 lipca 2021 r. Komisja poinformowała Hiszpanię o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 108 ust. 2 TFUE w odniesieniu do orzeczenia („decyzja o wszczęciu postępowania”).

⁽¹⁾ Dz.U. C 450 z 5.11.2021, s. 5.

⁽²⁾ Sprawa ICSID nr ARB/13/31. Szczegółowe informacje można uzyskać pod adresem: <https://icsid.worldbank.org/cases/case-database/case-detail?CaseNo=ARB/13/31>.

⁽³⁾ Zob. przypis 2.

⁽⁴⁾ TKE jest umową międzynarodową mającą zastosowanie do sektora energetycznego. Został on podpisany w grudniu 1994 r. m.in. przez Unię Europejską („Unia”), a także przez Hiszpanię, Niemcy i Luksemburg, i wszedł w życie w kwietniu 1998 r., zob. decyzja Rady i Komisji 98/181/WE/EWWiS/Euratom z dnia 23 września 1997 r. (Dz.U. L 69 z 9.3.1998, s. 1). Postanowienia TKE obejmują ochronę inwestycji, handel materiałami i produktami energetycznymi, tranzyt i rozstrzyganie sporów. Unia wycofała się z TKE w czerwcu 2024 r., zob. decyzja Rady 2024/1638 z dnia 30 maja 2024 r. Hiszpania również wycofała się z TKE – miało to miejsce w kwietniu 2024 r.

⁽⁵⁾ Decyzja Komisji C(2017) 7384 final z dnia 10 listopada 2017 r. w sprawie pomocy państwa SA.40348 (2015/NN) – Hiszpania – Wsparcie na rzecz wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, kogeneracji i odpadów (Dz.U. C 442 z 22.12.2017, s. 1), motyw 165.

- (4) Decyzja o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽⁶⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag na temat decyzji o wszczęciu postępowania.
- (5) Komisja otrzymała uwagi od 23 zainteresowanych stron, w tym od Antin. Hiszpania nie przedstawiła uwag dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania. Pismami z dnia 1 lutego 2022 r. i 25 listopada 2022 r. Komisja przekazała przedmiotowe uwagi Hiszpanii, która miała możliwość udzielenia na nie odpowiedzi. Hiszpania przekazała swoje uwagi pismami z dnia 20 kwietnia 2022 r., 3 stycznia 2023 r., 27 listopada 2023 r. i 29 stycznia 2024 r.
- (6) Hiszpania przesłała informacje uzupełniające w dniu 6 marca 2025 r.
- (7) W dniu 4 marca 2025 r. władze hiszpańskie wyjątkowo zgodziły się zrzec się swoich praw wynikających z art. 342 TFUE w związku z art. 3 rozporządzenia Rady nr 1/1958 ⁽⁷⁾ oraz zgodziły się na przyjęcie i notyfikowanie niniejszej decyzji w języku angielskim.

2. KONTEKST ZWIĄZANY Z ARBITRAŻEM WEWNĄTRZUNIJNYM ⁽⁸⁾

- (8) Jak konsekwentnie twierdzą Komisja ⁽⁹⁾ i Trybunał ⁽¹⁰⁾, wewnątrzunijne mechanizmy arbitrażu między inwestorem a państwem wynikające z dwustronnych umów inwestycyjnych i TKE są sprzeczne z prawem Unii, a w szczególności z art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej („TUE”), art. 267 i 344 TFUE oraz zasadą autonomii porządku prawnego UE.
- (9) W dniu 6 marca 2018 r. Trybunał Sprawiedliwości orzekł w wyroku w sprawie Achmea, że klauzule arbitrażowe między inwestorem a państwem zawarte w wewnątrzunijnych dwustronnych umowach inwestycyjnych są niezgodne z traktatami UE, a w szczególności z art. 267 i 344 TFUE, ponieważ takie klauzule naruszają autonomię prawa Unii ⁽¹¹⁾.
- (10) Rozumowanie przedstawione w wyroku w sprawie Achmea ma również zastosowanie do wewnątrzunijnego stosowania TKE, jak stwierdził Trybunał Sprawiedliwości w wyroku w sprawie Komstroy ⁽¹²⁾. W wyroku tym Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że postanowienie takie jak art. 26 TKE ma w rzeczywistości na celu uregulowanie stosunków dwustronnych między umawiającymi się stronami w sposób analogiczny do postanowienia dwustronnej umowy inwestycyjnej, której dotyczyła sprawa zakończona wyrokiem w sprawie Achmea ⁽¹³⁾. Trybunał dodał, że wewnątrzunijne postępowanie arbitrażowe wszczęte zgodnie z art. 26 TKE wyłączałoby spory mogące dotyczyć stosowania lub wykładni prawa Unii spod właściwości sądów państw członkowskich i w związku z tym z systemu sądowych środków odwoławczych, który są zobowiązane ustanowić na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w objętych prawem Unii dziedzinach ⁽¹⁴⁾. Trybunał stwierdził, że art. 26 ust. 2 lit. c) TKE należy zatem interpretować w ten sposób, iż nie ma on zastosowania do sporów między państwem członkowskim a inwestorem z innego państwa członkowskiego w przedmiocie inwestycji dokonanej przez tego inwestora w pierwszym państwie członkowskim ⁽¹⁵⁾.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 450 z 5.11.2021, s. 5.

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Rady nr 1 w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (Dz.U. L 7 z 6.10.1958, s. 385).

⁽⁸⁾ Zob. również decyzja Komisji z 2017 r., sekcja 3.5.3.

⁽⁹⁾ Zob. na przykład sekcja 3.5.3 decyzji Komisji z 2017 r. oraz motyw 160 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹⁰⁾ Zob. w tym kontekście wyrok Trybunału Sprawiedliwości (wielka izba) z dnia 6 marca 2018 r. w sprawie C-284/16, *Słowackie Republiki/Achmea BV*, EU:C:2018:158 („wyrok w sprawie Achmea”) oraz wyrok z dnia 2 września 2021 r., *République de Moldavie/Komstroy LLC*, C-741/19, EU:C:2021:655 („wyrok w sprawie Komstroy”).

⁽¹¹⁾ Zob. pkt 58–60 wyroku w sprawie Achmea.

⁽¹²⁾ Zob. pkt 65 i 66 wyroku w sprawie Komstroy.

⁽¹³⁾ Zob. pkt 64 wyroku w sprawie Komstroy.

⁽¹⁴⁾ Zob. pkt 59 wyroku w sprawie Komstroy.

⁽¹⁵⁾ Zob. pkt 66 wyroku w sprawie Komstroy.

- (11) W postanowieniu w sprawie Romatsa Trybunał Sprawiedliwości orzekł ponadto, że orzeczenie arbitrażowe wydane w ramach sporu między państwem członkowskim a inwestorem z innego państwa członkowskiego na podstawie klauzuli arbitrażowej przewidzianej w umowie międzynarodowej jest niezgodne z prawem Unii, w szczególności z art. 267 i 344 TFUE, a zatem nie może wywoływać żadnych skutków i nie może zostać wyegzekwowane⁽¹⁶⁾. Takie orzeczenie nie może zatem wywoływać żadnych skutków, w związku z czym nie może być egzekwowane w celu wypłaty rekompensaty przyznanej w tym orzeczeniu. W takim przypadku sąd państwa członkowskiego nie może przystąpić do egzekucji takiego orzeczenia, aby umożliwić jego beneficjentom uzyskanie wypłaty odszkodowania, które zasądził⁽¹⁷⁾.
- (12) Komisja i państwa członkowskie podjęły szereg działań w celu wykonania wyroków Trybunału Sprawiedliwości lub w inny sposób zapewnienia ich skuteczności.
- (13) W dniu 15 stycznia 2019 r. państwa członkowskie podpisały oświadczenie w sprawie skutków wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Achmea oraz w sprawie ochrony inwestycji w Unii Europejskiej⁽¹⁸⁾.
- (14) W dniu 5 maja 2020 r. 23 państwa członkowskie podpisały porozumienie o wygaśnięciu wewnątrzunijnych dwustronnych traktatów inwestycyjnych, które weszło w życie dnia 29 sierpnia 2020 r.⁽¹⁹⁾ Pozostałe państwa członkowskie rozwiązały dwustronnie swoje wewnątrzunijne dwustronne umowy inwestycyjne, tak aby wszystkie wewnątrzunijne dwustronne umowy inwestycyjne zostały formalnie usunięte z porządku prawnego⁽²⁰⁾.
- (15) W dniu 26 czerwca 2024 r. UE i państwa członkowskie podpisały deklarację w sprawie skutków prawnych wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Komstroy i wspólnego rozumienia braku zastosowania art. 26 Traktatu Karty Energetycznej jako podstawy dla wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych. Zamknęły również negocjacje w sprawie tekstu formalnego porozumienia międzynarodowego zawartego między nimi, mającego położyć kres kontynuowaniu wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych, które są sprzeczne z prawem Unii⁽²¹⁾. W szczególności w oświadczeniu i porozumieniu wyjaśniono, z korzyścią dla sądów i trybunałów arbitrażowych, że klauzula arbitrażowa przewidziana w TKE nie ma – i nigdy nie miała – zastosowania do stosunków między inwestorem z UE a innym państwem członkowskim.
- (16) Dla pełności wyводу Komisja zauważa, że w dniu 27 czerwca 2024 r. Unia i Euratom powiadomiły depozytariusza TKE o wystąpieniu z TKE⁽²²⁾, ponieważ stwierdzono, że w związku z brakiem jakichkolwiek istotnych zmian TKE traktat ten nie jest już zgodny z zasadami porozumienia paryskiego, wymogami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju i walki ze zmianą klimatu, a także z nowoczesnymi standardami ochrony inwestycji. Ponadto, jak wyjaśniono w uzasadnieniu wniosku dotyczącego decyzji o wystąpieniu, TKE jest niezgodny z zasadą autonomii prawa unijnego, gdyż nie zawiera niektórych zabezpieczeń wskazanych przez Trybunał Sprawiedliwości w opinii

⁽¹⁶⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 września 2022 r., Romatsa i in., C-333/19, EU:C:2022:749, pkt 42–44.

⁽¹⁷⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 września 2022 r., Romatsa i in., C-333/19 EU:C:2022:749, pkt 44; zob. również wyrok z dnia 14 marca 2024 r., Komisja Europejska/Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, sprawa C-516/22, EU:C:2024:231, pkt 85–87.

⁽¹⁸⁾ Zob. https://finance.ec.europa.eu/system/files/2019-01/190117-bilateral-investment-treaties_en.pdf.

⁽¹⁹⁾ Porozumienie o wygaśnięciu dwustronnych traktatów inwestycyjnych między państwami członkowskimi Unii Europejskiej (Dz.U. L 169 z 29.5.2020, s. 1).

⁽²⁰⁾ W grudniu 2024 r. Komisja skierowała do Trybunału Sprawiedliwości sprawę przeciwko Zjednoczonemu Królestwu w związku z brakiem rozwiązania wewnątrzunijnych dwustronnych umów inwestycyjnych z sześcioma państwami członkowskimi UE, Dz.U. C/2025/1222 z dnia 3 marca 2025 r.

⁽²¹⁾ Porozumienie w sprawie wykładni i stosowania Traktatu Karty Energetycznej między Unią Europejską, Europejską Wspólnotą Energii Atomowej i ich państwami członkowskimi, COM(2024) 257 final.

⁽²²⁾ Zob. w tym kontekście decyzja Rady (UE) 2024/1638 z dnia 30 maja 2024 r. w sprawie wystąpienia Unii z Traktatu karty energetycznej (Dz.U. L, 2024/1638, 5.6.2024) oraz decyzja Rady (UE) 2024/1677 z dnia 30 maja 2024 r. dotycząca zatwierdzenia wystąpienia Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej z Traktatu karty energetycznej (Dz.U. L, 2024/1677, 13.6.2024). Oprócz Unii i Euratomu niektóre państwa członkowskie już wycofały się z TKE lub planują wystąpić z TKE. Włochy wystąpiły jednostronnie w 2015 r. Francja wystąpiła z TKE ze skutkiem od dnia 8 grudnia 2023 r., Niemcy ze skutkiem od dnia 20 grudnia 2023 r., Polska ze skutkiem od dnia 29 grudnia 2023 r., Luksemburg ze skutkiem od dnia 17 czerwca 2024 r., Hiszpania ze skutkiem od dnia 16 kwietnia 2024 r., Słowenia ze skutkiem od dnia 14 października 2024 r., Portugalia ze skutkiem od dnia 2 lutego 2025 r., Irlandia ze skutkiem od dnia 27 kwietnia 2025 r., Niemcy ze skutkiem od dnia 28 czerwca 2025 r. i Dania ze skutkiem od dnia 4 września 2025 r.

dotyczącej CETA⁽²³⁾ na potrzeby stwierdzenia, że orzeczenia arbitrażowe nie mogą mieć „skutku w postaci uniemożliwienia instytucjom UE działania zgodnie z ramami konstytucjonalnymi UE”⁽²⁴⁾. Hiszpania również powiadomiła o wystąpieniu z TKE w kwietniu 2024 r. Wystąpienie nabiera mocy po upływie jednego roku od dnia otrzymania notyfikacji przez depozytariusza.

3. INFORMACJE OGÓLNE NA TEMAT HISZPAŃSKICH ŚRODKÓW WSPARCIA W ZAKRESIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

- (17) W niniejszej sekcji Komisja przedstawia, tytułem wprowadzenia, krótki opis hiszpańskich programów dotyczących odnawialnych źródeł energii, które doprowadziły do postępowania arbitrażowego i ostatecznie do wydania orzeczenia.
- (18) W 2007 r. Hiszpania wprowadziła program premii ekonomicznych mający na celu wspieranie produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych („OZE”), regulowany dekretemi królewskimi nr 661/2007 i nr 1578/2008 oraz dekretem królewskim z mocą ustawy nr 6/2009 („program z 2007 r.”) w celu transpozycji dyrektywy 2001/77/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽²⁵⁾, pierwszej unijnej dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii. Hiszpania nie zgłosiła tego programu Komisji pomimo wyraźnego przypomnienia w motywie 12 wspomnianej dyrektywy, że art. 87 i 88 Traktatu WE (obecnie art. 107 i 108 TFUE) mają zastosowanie do systemów wsparcia, które państwa członkowskie wprowadziły w celu transpozycji dyrektywy. W rezultacie program z 2007 r. nigdy nie został zatwierdzony przez Komisję na podstawie zasad pomocy państwa.
- (19) W latach 2012 i 2013 Hiszpania zmieniła program z 2007 r. w ramach drugiej unijnej dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE w sprawie energii ze źródeł odnawialnych⁽²⁶⁾. W art. 3 ust. 3 tej dyrektywy przypomniano o obowiązku zgłaszania systemów wsparcia jako środków pomocy państwa. Po pierwsze, ustawa nr 15/2012 zniósła wynagrodzenie za energię elektryczną wytwarzaną z gazu ziemnego. W 2013 r. Hiszpania przyjęła kolejne zmiany. Zmieniony w 2013 r. program regulują: dekret królewski z mocą ustawy nr 9/2013, ustawa nr 24/2013, dekret królewski nr 413/2014 oraz rozporządzenia IET/1045/2014 i IET/1459/2014 („program z 2013 r.”). W programie z 2013 r. zachowano zasadnicze cechy programu z 2007 r. i zastosowano inną w porównaniu z programem z 2007 r. metodę obliczania wynagrodzenia dla instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych. Zgodnie ze swoimi zobowiązaniami wynikającymi z art. 108 TFUE Hiszpania zgłosiła Komisji, choć z opóźnieniem, program z 2013 r. w dniu 22 grudnia 2014 r. W decyzji Komisji z 2017 r. Komisja stwierdziła, że program z 2013 r. jest zgodny z Wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020 („EEAG”) ⁽²⁷⁾, a zatem jest zgodny z rynkiem wewnętrznym. W decyzji tej oceniono również płatności dokonane w ramach programu z 2007 r. na rzecz zakładów, które nadal otrzymywały wsparcie w ramach programu z 2013 r.

3.1. Program z 2007 r.

- (20) W latach 2007, 2008 i 2009 Hiszpania przyjęła dekrety królewskie nr 661/2007 i nr 1578/2008 oraz dekret królewski z mocą ustawy nr 6/2009, które wprowadziły program z 2007 r. Operatorzy elektrowni wykorzystujących OZE mogli wybierać pomiędzy dwiema możliwościami skorzystania ze wsparcia w ramach programu z 2007 r. Pierwszy wariant polegał na otrzymywaniu stałej taryfy za kWh wytworzonej energii (opcja taryfy gwarantowanej), aktualizowanej corocznie w oparciu o wskaźnik cen konsumpcyjnych. Drugi wariant polegał na sprzedaży energii elektrycznej na rynku i otrzymywaniu premii za kWh sprzedanej energii elektrycznej oprócz ceny rynkowej (opcja premii).

⁽²³⁾ Opinia 1/17 Trybunału z dnia 30 kwietnia 2019 r., umowa CETA UE–Kanada (CETA).

⁽²⁴⁾ COM(2023) 447 final, odnoszący się do pkt 152–161 opinii 1/17 (CETA).

⁽²⁵⁾ Dyrektywa 2001/77/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 września 2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 283 z 27.10.2001, s. 33).

⁽²⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16).

⁽²⁷⁾ Komunikat Komisji – Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020 (Dz.U. C 200 z 28.6.2014, s. 1).

- (21) Zarówno taryfę w ramach opcji taryfy gwarantowanej, jak i premię w ramach opcji premii obliczano na podstawie typowych kosztów i przychodów standardowych instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych. Władze hiszpańskie oszacowały zarówno początkowe koszty inwestycji, jak i koszty eksploatacji i utrzymania standardowych instalacji, a także cenę rynkową.
- (22) Rentowność energii słonecznej termoelektrycznej ustalono na poziomie do 8 % w przypadku instalacji, które wybrały taryfy, oraz na poziomie 7–11 % zysku dla podmiotów uczestniczących w rynku hurtowym i otrzymujących premię ⁽²⁸⁾.
- (23) Ponadto instalacje skoncentrowanej energii słonecznej („CSP”) były uprawnione do otrzymywania taryfy/premii w ramach programu z 2007 r. również za energię elektryczną wytwarzaną z paliw kopalnych/gazu ziemnego, gdy były one wykorzystywane w połączeniu z OZE, w celu zapewnienia stabilnej produkcji i dostaw, o ile udział takiej energii elektrycznej nie przekraczał 12 % całkowitej wyprodukowanej energii elektrycznej w przypadku taryfy i 15 % całkowitej energii elektrycznej wytworzonej w przypadku premii ⁽²⁹⁾.
- (24) Aby uzyskać wsparcie w ramach programu z 2007 r., potencjalni beneficjenci musieli złożyć wniosek do hiszpańskiej Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Energetycznej i Górnictwa.
- (25) Program był finansowany z opłat za dostęp do sieci nałożonych na konsumentów energii elektrycznej i użytkowników sieci na mocy ustawy o sektorze energii elektrycznej nr 54/1997 (zmienionej w 2013 r. ustawą nr 24/2013) i dekretu królewskiego nr 2017/1997. Władze hiszpańskie twierdzą, że uiszczanie opłat za dostęp do sieci było obowiązkowe dla konsumentów i użytkowników sieci. Podnoszą one również, że program z 2007 r. stanowił pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, i odsyłają w szczególności do motywu 158 decyzji Komisji z 2017 r.
- (26) W szczególności art. 17 ust. 1 i 3 ustawy o sektorze energii elektrycznej nr 54/1997 przewidywał, że rząd hiszpański ma przyjąć przepisy niezbędne do wdrożenia systemu opłat za dostęp do sieci. Wysokość opłat ustala się na podstawie kosztów regulowanej działalności systemu. Obejmują one stałe koszty systemu elektroenergetycznego oraz koszty dywersyfikacji i bezpieczeństwa dostaw. Rząd hiszpański miał ustalić metodę obliczania wysokości opłat. W art. 4 lit. g) pkt 1 dekretu królewskiego nr 2017/1997 wśród kosztów dywersyfikacji i bezpieczeństwa dostaw wymieniono koszty wynikające z programu z 2007 r.
- (27) W dekreście królewskim nr 2017/1997 powierzono Comisión Nacional de Energía (Krajowej Komisji ds. Energii) – organowi państwowemu, który został włączony do Krajowej Komisji ds. Rynków i Konkurencji („CNMC”) – przekazanie właściwym beneficjentom, w drodze późniejszych rozliczeń, środków zgromadzonych w celu pokrycia stałych kosztów systemu elektroenergetycznego oraz kosztów dywersyfikacji i bezpieczeństwa dostaw. W załącznikach do dekretu określono również beneficjentów rozliczeń i mające zastosowanie wzory matematyczne oraz uregulowano samą procedurę rozliczeniową zgodnie z wcześniej ustalonymi obiektywnymi parametrami.
- (28) Ramy prawne mechanizmu finansowania programu z 2007 r. są takie same jak ramy prawne ocenione przez Trybunał w sprawie Elcogás ⁽³⁰⁾.

3.2. Program z 2013 r.

- (29) Jak wspomniano w motywie 19, od 2012 r. Hiszpania wprowadziła szereg aktów prawnych zmieniających program z 2007 r.

⁽²⁸⁾ Pkt 91 orzeczenia.

⁽²⁹⁾ Zob. art. 2 ust. 1 dekretu królewskiego nr 661/2007.

⁽³⁰⁾ Postanowienie Trybunału z dnia 22 października 2014 r., Elcogás SA/Administración del Estado i Iberdrola SA, sprawa C-275/13, EU:C:2014:2314. W pkt 23 tego postanowienia Trybunał stwierdził, że sporny mechanizm rekompensaty w tej sprawie można przypisać państwu, ponieważ został on ustanowiony i uregulowany ustawą nr 54/1997 i dekretem królewskim nr 2017/1997. Opierając się na tej samej podstawie prawnej, Trybunał stwierdził również, że mechanizm rekompensaty za dodatkowe koszty był finansowany z zasobów państwowych. W szczególności Trybunał zauważył, że dekret ministerialny określał corocznie wysokość opłat za dostęp do sieci, które nałożono na wszystkich krajowych konsumentów końcowych i użytkowników sieci. Ponadto Krajowa Komisja ds. Energii, będąca organem państwowym, zarządzała zgromadzonymi w ten sposób środkami i nie dysponowała w tym względzie żadnymi uprawnieniami dyskrecyjnymi. Mechanizm finansowania programu z 2007 r. jest zasadniczo taki sam jak mechanizm badany przez Trybunał.

- (30) Dekret królewski z mocą ustawy nr 2/2013 z dnia 1 lutego 2013 r. między innymi zniósł mechanizm aktualizacji taryf gwarantowanych na podstawie wskaźnika cen konsumpcyjnych, zastępując go niższym wskaźnikiem.
- (31) Następnie Hiszpania przyjęła poniższe akty prawne ustanawiające program z 2013 r. ⁽³¹⁾: dekret królewski z mocą ustawy nr 9/2013 z dnia 12 lipca 2013 r., ustawę nr 24/2013 z dnia 26 grudnia 2013 r. o sektorze energii elektrycznej, dekret królewski nr 413/2014 z dnia 6 czerwca 2014 r. oraz rozporządzenia IET/1045/2014 i IET/1459/2014.
- (32) Funkcjonowanie programu z 2013 r. opiera się na sześcioletnich okresach regulacyjnych. Pierwszy okres regulacyjny trwał od dnia 14 lipca 2013 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. Drugi rozpoczął się w dniu 1 stycznia 2020 r.
- (33) W ramach programu z 2013 r. zapewniono wsparcie dla (i) instalacji kogeneracyjnych, (ii) instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz (iii) innych instalacji wykorzystujących co najmniej 70 % odpadów jako źródło energii i ług powarzelny ⁽³²⁾.
- (34) Do objęcia wsparciem w ramach programu z 2013 r. kwalifikują się następujące dwa rodzaje zakładów:
- a) zakłady, którym przyznano pomoc w ramach tego programu po wejściu w życie dekretu królewskiego nr 413/2014 w dniu 11 czerwca 2014 r. („nowo wspierane zakłady”);
 - b) zakłady, które były uprawnione do wsparcia w ramach programu z 2007 r. już w momencie wejścia w życie dekretu królewskiego z mocą ustawy nr 9/2013 w dniu 14 lipca 2013 r. („wcześniej wspierane zakłady”) lub które otrzymywały już wówczas wsparcie w ramach tego programu.
- (35) Pomoc w ramach programu z 2013 r. przyznawana jest w formie premii, stanowiącej dodatek do dochodu uzyskiwanego z rynku. Jej celem jest zapewnienie pomocy na rzecz wspieranych technologii, aby mogły konkurować na równych warunkach z innymi technologiami na rynku przy rozsądnej stopie rentowności, którą obliczono na 7,398 % w przypadku wcześniej wspieranych zakładów ⁽³³⁾ i 7,503 % w przypadku nowo wspieranych zakładów. Premia składa się z dwóch elementów: rekompensaty z tytułu inwestycji oraz, w stosownych przypadkach, rekompensaty za działalność.
- (36) Aby ustalić wysokość wypłacanej pomocy, zakłady klasyfikuje się do poszczególnych typów standardowych zakładów na podstawie ich indywidualnych cech. Poziomy odniesienia dla rekompensaty mające zastosowanie do każdego standardowego zakładu ustanawia się w drodze rozporządzenia ministerialnego i obejmują one: rodzaj technologii, zdolność wytwarzania energii elektrycznej, datę rozpoczęcia eksploatacji, okres eksploatacji, system elektroenergetyczny/lokalizację zakładu, standardowe przychody ze sprzedaży energii elektrycznej na rynku, standardowe koszty operacyjne wymagane do prowadzenia działalności oraz godziny eksploatacji (przy minimalnej i maksymalnej wartości). Wysokość rekompensaty, do której uprawniony jest indywidualny zakład, oblicza się na podstawie poziomów odniesienia dla rekompensaty mających zastosowanie do standardowego zakładu oraz cech danego zakładu (takich jak rzeczywista liczba godzin pracy).
- (37) Program z 2013 r. jest częściowo finansowany z ogólnego budżetu państwa, a częściowo z taryf i opłat za dostęp do sieci nakładanych na konsumentów energii elektrycznej, zwanych również „przychodami z systemu elektroenergetycznego”. Ten mechanizm finansowania wprowadzono ustawami nr 15/2012, nr 17/2012 i nr 24/2013.
- (38) Główne różnice między programem z 2007 r. a programem z 2013 r. można podsumować następująco:
- a) w ramach programu z 2013 r. producenci energii ze źródeł odnawialnych są uprawnieni do uzyskania premii, która stanowi dodatek do ceny rynkowej wytworzonej przez nich energii elektrycznej, a nie – jak miało to miejsce w programie z 2007 r. – do wyboru między taryfą gwarantowaną lub premią;
 - b) w ramach programu z 2013 r. od dnia 1 stycznia 2013 r. zniesiono wsparcie dla energii elektrycznej wytwarzanej z paliw kopalnych/gazu ziemnego ⁽³⁴⁾;

⁽³¹⁾ Wyczerpujący wykaz aktów stanowiących podstawę prawną programu z 2013 r. można znaleźć w sekcji 2.1 decyzji Komisji z 2017 r.

⁽³²⁾ Szczegółowe informacje na temat kwalifikujących się technologii można znaleźć w motywie 14 decyzji Komisji z 2017 r.

⁽³³⁾ Stopa ta miała zastosowanie w pierwszym okresie regulacyjnym (od 2014 r. do 2019 r.). Począwszy od drugiego okresu regulacyjnego stopa wynosi 7,09 %, o ile nie zostanie zastosowany drugi przepis dodatkowy dekretu królewskiego z mocą ustawy nr 17/2019, który umożliwia utrzymanie rentowności z poprzedniego okresu.

⁽³⁴⁾ Pkt 139 i 140 orzeczenia.

- c) w programie z 2013 r. przewiduje się większą liczbę standardowych zakładów niż w programie z 2007 r. W dekrete królewskim nr 661/2007 (tj. w programie z 2007 r.) przewidziano tylko jeden standardowy zakład (Caso Tipo („CT")), podczas gdy w dekrete królewskim nr 413/2014 (tj. w programie z 2013 r.) wskazano 20 standardowych zakładów (Instalaciones Tipo („IT")). W przeciwieństwie do programu z 2007 r. w programie z 2013 r. uwzględniono różnice między różnymi technologiami, a także rok rozpoczęcia eksploatacji instalacji, jak opisano w motywie 36;
- d) w programie z 2013 r. każdy z parametrów rekompensaty opisanych w motywie 36 – w tym rozsądny zwrot za pozostały okres eksploatacji standardowych zakładów – może zostać poddany przeglądowi co sześć lat (czyli w każdym okresie regulacyjnym), podczas gdy w programie z 2007 r. raz ustalone parametry rekompensaty pozostawały niezmiennie, nie licząc powiązania z indeksem cen konsumpcyjnych;
- e) zarówno w programie z 2007 r., jak i programie z 2013 r. wsparcie jest proporcjonalne do ilości wytworzonej energii elektrycznej. Niemniej jednak, podczas gdy w ramach programu z 2007 r. wsparcie jest bezpośrednio i wyłącznie proporcjonalne do ilości wytworzonej energii elektrycznej, w programie z 2013 r. określono liczbę równoważnych godzin pracy w zależności od mocy instalacji. Wynagrodzenie przysługuje tylko za te godziny.

3.3. Decyzja Komisji z 2017 r.

- (39) Jak wspomniano w motywie 19, w decyzji Komisji z 2017 r. Komisja zatwierdziła program z 2013 r. jako zgodny z rynkiem wewnętrznym.
- (40) Wszystkie zakłady, które pierwotnie korzystały z programu z 2007 r., mogły automatycznie skorzystać z programu z 2013 r. Oceniając zgodność programu z 2013 r. w decyzji Komisji z 2017 r., Komisja uwzględniła sumę płatności dokonanych przez wcześniej wspierane zakłady w ramach programu z 2007 r. i programu z 2013 r. w celu zweryfikowania, czy nie dokonano nadmiernej rekompensaty ⁽³⁵⁾.
- (41) Dokładniej rzecz ujmując, Komisja oceniła proporcjonalność pomocy przyznanej wcześniej wspieranym zakładom na podstawie pkt 131 lit. a) EEAG, opierając się na obliczeniach przepływów pieniężnych 21 standardowych zakładów, które były reprezentatywne dla poszczególnych technologii i rodzajów instalacji objętych wsparciem w ramach programu z 2013 r. (zob. motyw 120 decyzji Komisji z 2017 r.). Obejmują one dochody ze sprzedaży w przeszłości (w tym przychody wynikające z programu z 2007 r. w odniesieniu do wcześniej wspieranych zakładów), oczekiwane przyszłe dochody ze sprzedaży, początkowe koszty inwestycji, koszty operacyjne oraz rekompensatę, która miała zostać przyznana każdemu zakładowi zarówno z tytułu działalności, jak i inwestycji. W odniesieniu do wszystkich przedstawionych przykładów Komisja potwierdziła, że pomoc nie przekraczała kwoty niezbędnej do odzyskania początkowych kosztów inwestycji i odpowiednich kosztów operacyjnych, powiększonych o marżę rozsądnego zwrotu, ustaloną na podstawie przeszłych i szacowanych kosztów oraz cen rynkowych (7,503 % przed opodatkowaniem w przypadku nowo wspieranych zakładów i 7,398 % w przypadku wcześniej wspieranych zakładów). W decyzji Komisji z 2017 r. Komisja stwierdziła, że te stopy zwrotu wydają się zgodne ze stopami mającymi zastosowanie do podobnych środków (projekty dotyczące energii odnawialnej i wysokosprawnej kogeneracji), które Komisja zatwierdziła i które nie doprowadziły do nadmiernej rekompensaty. Komisja doszła do tego samego wniosku w odniesieniu do przyszłego przeglądu parametrów rekompensaty, ponieważ przyszłe płatności zostałyby obliczone w celu utrzymania wartości bieżącej netto inwestycji na poziomie zero ⁽³⁶⁾.

4. INWESTYCJE ANTIN

4.1. Elektrownie Andasol

- (42) Elektrownie Andasol-1 i Andasol-2 to dwie instalacje CSP o mocy 49,9 MW każda, zlokalizowane w Granadzie w południowej Hiszpanii (łącznie „elektrownie Andasol”). Są one własnością Andasol-1 Central Termosolar UNO S.L. i Andasol-2 Central Termosolar DOS (łącznie „spółki Andasol”) i są przez nie eksploatowane.

⁽³⁵⁾ Zob. motywy 4 i 156 decyzji Komisji z 2017 r.

⁽³⁶⁾ Zob. motyw 120 decyzji Komisji z 2017 r.

- (43) Budowę elektrowni Andasol zakończono w latach 2008 i 2009. W dniu 25 listopada 2008 r. elektrownia Andasol 1 otrzymała ostateczne zaświadczenie o oddaniu do eksploatacji, a w dniu 24 kwietnia 2009 r. została wpisana do rejestru administracyjnego zakładów wytwarzających energię elektryczną, natomiast elektrownia Andasol 2 otrzymała zaświadczenie o oddaniu do eksploatacji w dniu 5 czerwca 2009 r., a do rejestru administracyjnego wpisano ją w dniu 22 grudnia 2009 r. ⁽³⁷⁾
- (44) Elektrownie Andasol korzystały ze wsparcia w ramach programu z 2007 r. Zgodnie z danymi przekazanymi przez Hiszpanię elektrownie Andasol otrzymywały premię od momentu uruchomienia do końca 2010 r. i ponownie w 2012 r., natomiast w latach 2011 i 2013 otrzymały wsparcie w formie taryfy gwarantowanej.
- (45) Elektrownie Andasol były również wyposażone w trzy nagrzewnice i zbiornik na skroplony gaz ziemny, aby umożliwić im wykorzystywanie gazu ziemnego do produkcji energii elektrycznej, a tym samym zwiększyć efektywność przetwarzania energii słonecznej w energię elektryczną oraz niezawodność ich produkcji ⁽³⁸⁾. W związku z tym w ramach programu z 2007 r. przysługiwały im taryfy/premie również za energię elektryczną wytwarzaną przy użyciu gazu ziemnego.
- (46) Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Hiszpanię elektrownie Andasol nadal produkowały energię elektryczną i otrzymywały wsparcie w ramach programu z 2013 r. Elektrownie Andasol automatycznie zarejestrowano w programie z 2013 r. jako wcześniej wspierane zakłady, tak jak miało to miejsce w przypadku wszystkich zakładów, które pierwotnie korzystały z programu z 2007 r. Pomoc przyznana elektrowniom Andasol w ramach programu z 2013 r. opierała się na standardowej instalacji IT-00606 w przypadku Andasol 1 i IT-00607 w przypadku Andasol 2.
- (47) Hiszpania przedstawiła wyliczenie dochodu brutto, który elektrownie Andasol otrzymałyby jako wsparcie w ramach programu z 2007 r., gdyby obowiązywał on bez zmian, i porównała go ze wsparciem otrzymanym przez elektrownie w latach 2014–2020 w ramach programu z 2013 r. W tabeli 1 przedstawiono różnice przychodów stanowiących dodatek do przychodów rynkowych między programem z 2007 r. a programem z 2013 r. Wartości dodatnie odzwierciedlają wyższe dochody wynikające z dekretu królewskiego nr 413/2014 (tj. w ramach programu z 2013 r.) w porównaniu z dochodami, które zostałyby uzyskane na podstawie dekretu królewskiego nr 661/2007 (tj. w ramach programu z 2007 r.).

Tabela 1

Różnica przychodów stanowiących dodatek do przychodów rynkowych między programem z 2007 r. a programem z 2013 r.

	Różnica przychodów stanowiących dodatek do przychodów rynkowych (EUR)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Andasol 1 (IT-00606)	- 1 897 689	5 912 667	34 684	- 225 050	4 697 699	- 489 111	7 748 070
Andasol 2 (IT-00607)	- 5 373 068	2 679 859	- 3 420 095	- 4 243 563	355 343	284 299	- 1 769 847

Źródło: Władze hiszpańskie.

- (48) Z tabeli 1 wynika, że w latach 2014–2020 elektrownia Andasol 1 otrzymała około 15 mln EUR więcej, niż otrzymałaby w ramach programu z 2007 r., podczas gdy elektrownia Andasol 2 otrzymała o 11 mln EUR mniej niż otrzymałaby w ramach programu z 2007 r.
- (49) Obliczenia oparto na rzeczywistej produkcji elektrowni Andasol w latach 2014–2020 według CNMC.
- (50) Hiszpania stwierdziła, że elektrownie Andasol produkują ilość energii odpowiadającą ich zdolnościom produkcyjnym. W tabeli 2 przedstawiono przedłożone przez Hiszpanię dane dotyczące produkcji energii w obu elektrowniach w okresie od dnia 1 listopada 2009 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.:

⁽³⁷⁾ Pkt 110 orzeczenia.

⁽³⁸⁾ Pkt 70 i 72 orzeczenia.

Tabela 2

Roczna energia przekazana z elektrowni Andasol 1 i Andasol 2

	Andasol 1 (GWh)	Andasol 2 (GWh)
2009 ⁽¹⁾	9,6	7,8
2010	127,3	123,4
2011	155,6	157,9
2012	141,3	160,7
2013	134,1	132,1
2014	150,5	146,5
2015	118,6	113,7
2016	138,9	135,0
2017	147,7	146,2
2018	123,7	124,1
2019	148,3	124,0
2020	103,6 ⁽²⁾	128,8

⁽¹⁾ Dane są dostępne tylko za listopad i grudzień 2009 r., a zgłoszona ilość dostarczonej energii odpowiada tylko temu okresowi.

⁽²⁾ Hiszpania wyjaśniła, że spadek ten wynika z mniejszej produkcji w okresie od marca do czerwca 2020 r. w związku z lockdownem spowodowanym pandemią COVID-19 oraz że w trzecim i czwartym kwartale 2020 r. produkcja powróciła do normalnego poziomu, a nawet osiągnęła poziom wyższy niż w poprzednim roku.

Źródło: Władze hiszpańskie na podstawie informacji przekazanych przez CNMC.

4.2. Inwestycja Antin w elektrownie Andasol

- (51) Antin jest powodem w postępowaniu arbitrażowym Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. i Antin Energia Termosolar B.V. przeciwko Hiszpanii. Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. utworzono w dniu 22 marca 2011 r. w Luksemburgu. Antin Energia Termosolar B.V. założono dnia 27 czerwca 2011 r. w Niderlandach i spółka ta jest w całości własnością Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. Obie spółki były podmiotami Antin Infrastructure Partners, prywatnego funduszu *venture capital* założonego we Francji i wykorzystywanego do inwestycji w Hiszpanii ⁽³⁹⁾. W momencie sporządzania niniejszej decyzji na stronie internetowej Antin Infrastructure Partners można było znaleźć informacje o tym, że firma ta zarządza siedmioma funduszami inwestującymi w infrastrukturę w Europie i Ameryce Północnej, które są ukierunkowane na inwestycje w sektorach energetycznym i środowiskowym, cyfrowym, transportowym i społecznym, a celem tych inwestycji jest generowanie atrakcyjnych, skorygowanych o ryzyko zwrotów dla inwestorów ⁽⁴⁰⁾. Zdaniem Antin Infrastructure Partners „aktywne podejście do tworzenia wartości stanowi najlepszy sposób zarządzania inwestycjami w infrastrukturę”, a firma ta „ściśle współpracuje ze [swoimi] zespołami zarządzającymi w celu poprawy działalności, wyników finansowych, jakości usług oraz warunków bezpieczeństwa i higieny pracy spółek portfelowych” ⁽⁴¹⁾.

⁽³⁹⁾ Pkt 2 i 249 orzeczenia.

⁽⁴⁰⁾ Zob. <https://www.antin-ip.com/who-we-are>, ostatni dostęp w dniu 3 marca 2025 r.

⁽⁴¹⁾ Zob. <https://www.antin-ip.com/who-we-are>, ostatni dostęp w dniu 3 marca 2025 r.

- (52) W 2011 r. przedsiębiorstwo Antin zainwestowało w nabycie 45 % udziałów w spółkach Andasol. Dokładniej rzecz ujmując, w tamtym czasie przedsiębiorstwo Antin Infrastructure Services Luxembourg S.a.r.l. posiadało 100 % udziałów w przedsiębiorstwie Antin Energia Termosolar B.V., które z kolei posiadało 45 % udziałów w każdej z dwóch spółek Andasol. Pozostałe udziały w spółkach Andasol były własnością RREEF Pan-European Infrastructure Two Lux S.à r.l. („RREEF”) oraz hiszpańskiego konglomeratu Actividades de Construcción y Servicios, S.A. („ACS”), które posiadały odpowiednio 45 % i 10 % udziałów w spółkach Andasol ⁽⁴²⁾.
- (53) W postępowaniu arbitrażowym przedsiębiorstwo Antin twierdziło, że zainwestowało około 139,5 mln EUR, opierając się na założeniu, że elektrownie Andasol będą generować regularny i stabilny dochód, który pozwoli Antin obsługiwać swoje zadłużenie i uzyskać zwrot z inwestycji ⁽⁴³⁾. W momencie dokonywania inwestycji przez Antin elektrownie Andasol korzystały z programu z 2007 r.
- (54) W sierpniu 2017 r. przedsiębiorstwo Antin sprzedało swoją inwestycję w elektrownie Andasol, zbywając aktywa na rzecz Cubico Sustainable Investments Limited za cenę 75,2 mln EUR ⁽⁴⁴⁾.

5. OPIS ŚRODKA

5.1. Wszczęcie postępowania arbitrażowego

- (55) Orzeczenie zgłoszone przez Hiszpanię zostało wydane przez trybunał w następstwie sporu wniesionego do arbitrażu przez Antin w listopadzie 2013 r. przeciwko Hiszpanii.
- (56) Wszczynając postępowanie na podstawie TKE, przedsiębiorstwo Antin twierdziło, że zmiany w hiszpańskich ramach prawnych mających zastosowanie do elektrowni Andasol, w które Antin zainwestowało, spowodowały poważne i znaczne szkody dla jego inwestycji i były sprzeczne ze zobowiązaniami Hiszpanii wynikającymi z TKE, w szczególności z zasadą uczciwego i sprawiedliwego traktowania określoną w art. 10 ust. 1 TKE. Przedsiębiorstwo Antin twierdziło, że zainwestowało w elektrownie Andasol, opierając się na programie z 2007 r. ⁽⁴⁵⁾
- (57) W postępowaniu arbitrażowym Hiszpania podniosła zarzut braku właściwości trybunału do rozstrzygania sporu takiego jak spór będący przedmiotem niniejszej sprawy, pomiędzy inwestorem z państwa członkowskiego Unii a innym państwem członkowskim ⁽⁴⁶⁾.
- (58) W dniu 14 listopada 2014 r. Komisja złożyła wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu arbitrażowym jako strona niebędąca stroną sporu – trybunał oddalił ten wniosek w dniu 14 grudnia 2014 r. ze względu na przedwczesny charakter takiego wniosku. W dniu 9 grudnia 2015 r. Komisja złożyła drugi wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. W 2016 r. trybunał podjął decyzję o upoważnieniu Komisji do złożenia pisemnego stanowiska pod warunkiem, że Komisja złoży pisemne zobowiązanie do zastosowania się do każdej decyzji trybunału w sprawie kosztów. Komisja poinformowała trybunał, że nie jest w stanie przedstawić takiego zobowiązania dotyczącego kosztów, a zatem nie złoży pisemnego stanowiska ⁽⁴⁷⁾.
- (59) Trybunał odrzucił również wnioski Hiszpanii o poddanie pod arbitraż (i) wyroku w sprawie Achmea oraz (ii) decyzji Komisji z 2017 r. ⁽⁴⁸⁾.

⁽⁴²⁾ Pkt 261 orzeczenia.

⁽⁴³⁾ Pkt 359 orzeczenia.

⁽⁴⁴⁾ Pkt 46 orzeczenia.

⁽⁴⁵⁾ Pkt 509–510 orzeczenia.

⁽⁴⁶⁾ Pkt 171 orzeczenia.

⁽⁴⁷⁾ Pkt 59–68 orzeczenia.

⁽⁴⁸⁾ Pkt 51–53 i 56–58 orzeczenia.

5.2. Ustalenia trybunału w postępowaniu arbitrażowym

- (60) Trybunał orzekł, że Hiszpania naruszyła art. 10 ust. 1 TKE, nie przyznając sprawiedliwego i równego traktowania inwestycjom przedsiębiorstwa Antin⁽⁴⁹⁾. Stwierdzenie to opiera się na zmianach regulacyjnych w programie wynagradzania instalacji energii odnawialnej, które wprowadzono aktami prawnymi przyjętymi przez Hiszpanię od lipca 2013 r., tj. dekretem królewskim z mocą ustawy nr 9/2013, ustawą nr 24/2013, dekretem królewskim nr 413/2014 i rozporządzeniem IET nr 1045/2014, w porównaniu z programem obowiązującym w momencie dokonania inwestycji przez Antin, tj. ustawą nr 54/1997 i dekretem królewskim nr 661/2007⁽⁵⁰⁾.
- (61) Trybunał przyznał Antin rekompensatę w wysokości 112 mln EUR, którą miała wypłacić Hiszpania. W dniu 24 lipca 2018 r. Hiszpania złożyła do sekretarza generalnego ICSID wniosek o skorygowanie orzeczenia. Następnie w dniu 29 stycznia 2019 r. trybunał wydał nową decyzję, w której skorygował kwotę przyznanej rekompensaty ze 112 mln EUR do 101 mln EUR.
- (62) Trybunał orzekł również, że Hiszpania ma zapłacić odsetki od tej rekompensaty za okres od dnia 20 czerwca 2014 r. do dnia wydania orzeczenia (tj. od dnia 15 czerwca 2018 r.) w wysokości 2,07 %, naliczane miesięcznie, a także odsetki od dnia wydania orzeczenia do dnia zapłaty w wysokości 2,07 %, naliczane miesięcznie. Ponadto trybunał orzekł, że Hiszpania powinna uiścić na rzecz Antin 563 256,17 EUR (635 431,70 USD) tytułem udziału w kosztach postępowania oraz 2 840 661,41 EUR (2 447 008,61 GBP) tytułem wkładu w pokrycie kosztów zastępstwa procesowego⁽⁵¹⁾.
- (63) Jeżeli chodzi o obliczenie wysokości rekompensaty, trybunał uwzględnił jedynie część roszczenia Antin dotyczącą odszkodowania za utratę przyszłych przepływów pieniężnych (tj. po czerwcu 2014 r.)⁽⁵²⁾. Trybunał uznał podejście oparte na zdyskontowanych przepływach pieniężnych („DCF”) przyjęte przez Antin i jego ekspertów za właściwe. Jeśli chodzi o okres eksploatacji elektrowni Andasol, trybunał uznał, że do celów obliczenia odszkodowania okres użytkowania elektrowni Andasol powinien wynosić 25 lat. W związku z tym trybunał odliczył od kwoty 137 mln EUR żądanej z tytułu tych strat kwotę 36 mln EUR odpowiadającą różnicy między okresem eksploatacji zakładanym przez Antin (35–40 lat) a okresem użytkowania uznanym przez trybunał za możliwy do zaakceptowania (25 lat) oraz stwierdził, że pozostała kwota 101 mln EUR stanowi słuszną rekompensatę⁽⁵³⁾.

5.3. Beneficjent środka

- (64) Hiszpania stwierdziła, że beneficjentem zgłoszonego środka jest Antin, ponieważ strona ta jest powodem w postępowaniu, które doprowadziło do wydania orzeczenia, a tym samym stroną uprawnioną do rekompensaty określonej w tym orzeczeniu⁽⁵⁴⁾. Chociaż w orzeczeniu⁽⁵⁵⁾ stwierdzono, że przedsiębiorstwo Antin sprzedało swoją inwestycję w spółkach Andasol przedsiębiorstwu Cubico Sustainable Investments Limited, Cubico Sustainable Investments Limited nie było stroną postępowania arbitrażowego, a orzeczenie daje prawo do rekompensaty wyłącznie przedsiębiorstwu Antin i nie przyznaje żadnego prawa do rekompensaty przedsiębiorstwu Cubico Sustainable Investments Limited.

5.4. Podstawa prawna środka

- (65) Hiszpania wskazała, że podstawą prawną zgłoszonego środka jest orzeczenie, TKE i konwencja ICSID, a także „Dokument ratyfikacyjny Traktatu karty energetycznej oraz Protokołu Karty energetycznej dotyczącego efektywności energetycznej i odnośnych aspektów ochrony środowiska, sporządzony w Lizbonie dnia 17 grudnia 1994 r.”, który został opublikowany w Dzienniku Urzędowym dnia 17 marca 1998 r.⁽⁵⁶⁾

⁽⁴⁹⁾ Pkt 748 i sekcja VIII lit. c) orzeczenia.

⁽⁵⁰⁾ Sekcja VIII lit. c) oraz pkt 572 i 573 orzeczenia.

⁽⁵¹⁾ Pkt 748 orzeczenia.

⁽⁵²⁾ Pkt 691, 714 i 725 orzeczenia (korekta w związku z błędem pisarskim na podstawie decyzji korygującej trybunału z dnia 29 stycznia 2019 r.).

⁽⁵³⁾ Pkt 725 orzeczenia (korekta w związku z błędem pisarskim na podstawie decyzji korygującej trybunału z dnia 29 stycznia 2019 r.).

⁽⁵⁴⁾ Pkt 2 orzeczenia. Zob. również terminy zdefiniowane w pkt 748 orzeczenia.

⁽⁵⁵⁾ Pkt 46 orzeczenia.

⁽⁵⁶⁾ Hiszpania podpisała TKE w dniu 17 grudnia 1994 r., ratyfikowała go w dniu 11 grudnia 1997 r., a TKE wszedł w życie w odniesieniu do Hiszpanii w dniu 16 kwietnia 1998 r. Hiszpania wyjaśniła również, że zgodnie z art. 96 ust. 1 konstytucji hiszpańskiej „traktaty międzynarodowe zawarte w sposób ważny, po ich oficjalnym opublikowaniu w Hiszpanii, stanowią część wewnętrznego porządku prawnego”.

5.5. Cel środka

- (66) Według Hiszpanii celem zgłoszonego środka jest zrekompensowanie Antin szkód wynikających ze zmian regulacyjnych wprowadzonych przez Hiszpanię w systemie wsparcia dla instalacji energii odnawialnej wskutek przyjęcia przez Hiszpanię aktów prawnych, które zmieniły program z 2007 r. i wprowadziły program z 2013 r. (zob. motyw 60). Władze hiszpańskie stwierdziły również, że zgłoszony środek nie wywołuje efektu zachęty.

5.6. Forma wsparcia, budżet i finansowanie środka

- (67) Forma wsparcia będzie obejmowała płatność kwoty rekompensaty obliczonej przez trybunał w orzeczeniu, odsetki za okres sprzed wydania orzeczenia, a także odsetki po jego wydaniu, które będą musiały zostać ponownie obliczone na podstawie daty faktycznej płatności (zob. motyw 61 i 62).
- (68) W momencie zgłoszenia Hiszpania oszacowała łączną kwotę na 114 900 983 EUR, z czego 101 000 000 EUR odpowiada kwocie uznanej w orzeczeniu, 8 686 086 EUR stanowi odsetki za okres sprzed wydania orzeczenia (za okres od dnia 20 czerwca 2014 r. do dnia 15 czerwca 2018 r.), 1 810 978 EUR stanowi odsetki za okres po wydaniu orzeczenia (za okres od dnia 15 czerwca 2018 r. do dnia 31 marca 2019 r.), 563 256 EUR odpowiada kosztom postępowania, a 2 840 661 EUR – kosztom prawnym Antin.
- (69) Władze hiszpańskie wyjaśniły, że płatność będzie finansowana z budżetu ogólnego państwa hiszpańskiego. Płatność nie będzie bezpośrednio zaliczona do kosztów systemu elektroenergetycznego i dlatego nie obciąży bezpośrednio konsumentów końcowych energii elektrycznej poprzez ich rachunki za prąd.

5.7. Kumulacja

- (70) Hiszpania stwierdziła, że elektrownie Andasol nadal otrzymują wsparcie w ramach programu z 2013 r. Hiszpania obliczyła bowiem możliwy wpływ orzeczenia na rentowność uzyskaną dzięki inwestycjom Antin w elektrowni Andasol, jak pokazano w tabeli 4, w oparciu o parametry określone w tabeli 3:

Tabela 3

Parametry symulacyjne, w odniesieniu do których stosuje się 45 % własności Antin

	Inwestycje ogółem	Inwestycje Antin (45 %)	Okres eksploata- cji	Przychody 2009/2010–20- 20	Przychody 2021–2037	Wydatki 2009/2010–2037
	EUR	EUR	Lata	EUR	EUR	EUR
Andasol 1	318 126 771	143 157 047	25	Faktyczne (*)	IT- 0 606/20 606	IT- 0 606/20 606
Andasol 2	318 126 771	143 157 047	25	Faktyczne	IT- 0 607/20 607	IT- 0 607/20 607

Źródło: Władze hiszpańskie.

(*) *Faktyczne dane oparte na informacjach CNMC.

Tabela 4

Wpływ orzeczenia na 45 % udziałów w elektrowniach Andasol

Wewnętrzna stopa zwrotu	Inwestycje Antin (45 %)	Nie uwzględniając orzeczenia	Z uwzględnieniem orzeczenia, bez odsetek	Z uwzględnieniem orzeczenia, z odsetkami
	EUR	Wewnętrzna stopa zwrotu	Wewnętrzna stopa zwrotu	Wewnętrzna stopa zwrotu
Andasol 1	143 157 047	7,44 %	8,84 %	9,03 %
Andasol 2	143 157 047	7,27 %	8,96 %	9,18 %

Źródło: Władze hiszpańskie.

- (71) Hiszpania wyjaśniła, że zastosowanie faktycznych wartości dochodu dla obu elektrowni wyjaśnia, dlaczego wewnętrzna stopa zwrotu („IRR”) różni się od zwrotu w wysokości 7,398 %, który w decyzji Komisji z 2017 r. uznano za rozsądny w odniesieniu do wcześniej wspieranych zakładów.

5.8. Próby wyegzekwowania orzeczenia przez Antin i sprzeciw Hiszpanii

- (72) Przedsiębiorstwo Antin próbuje egzekwować orzeczenie w Stanach Zjednoczonych, Australii i Zjednoczonym Królestwie.

- (73) W dniu 27 lipca 2018 r. przedsiębiorstwo Antin wszczęło w Stanach Zjednoczonych przed Sądem Okręgowym Stanów Zjednoczonych dla Dystryktu Kolumbii postępowanie mające na celu uznanie i wykonanie orzeczenia (powództwo cywilne nr 1:18-cv-1753 (EGS)). Postanowieniem tego sądu z dnia 28 sierpnia 2019 r. postępowanie to zawieszono do czasu zakończenia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności orzeczenia wszczętego przez Hiszpanię przed komitetem ICSID ds. unieważniania. W dniu 22 marca 2019 r. Komisja, działając w imieniu Unii, uzyskała zgodę na przystąpienie do tych postępowań w Stanach Zjednoczonych w charakterze *amicus curiae*. W swoim stanowisku Komisja podkreśliła brak właściwości trybunału, jak również zwróciła uwagę na fakt, że zasady pomocy państwa oznaczają, iż na podstawie orzeczenia nie można dokonać żadnej płatności do czasu zatwierdzenia jej przez Komisję jako zgodną z rynkiem wewnętrznym. W szczególności w odniesieniu do pierwszej kwestii Komisja wyjaśniła, że TKE nie ma zastosowania do sporów wewnątrzunijnych, w związku z czym postępowanie arbitrażowe, które doprowadziło do wydania orzeczenia, nie spełniało niezbędnego warunku wstępnego, tj. ważnego porozumienia o arbitrażu, ponieważ Hiszpania nigdy nie złożyła żadnej oferty arbitrażu inwestorom z Niderlandów ani Luksemburga, takim jak powodowie. Innymi słowy, postępowanie było pozbawione podstawy prawnej, a trybunał nie był właściwy do rozpoznania sporu. Komisja stwierdziła również, że sąd okręgowy rozpatrujący sprawę powinien w najwyższym stopniu uwzględnić wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Komstroy dotyczący wykładni TKE i traktatów UE. W odniesieniu do drugiej kwestii Komisja zwróciła uwagę sądu okręgowego na charakter i treść decyzji o wszczęciu postępowania, w tym na obowiązek niewypłacania rekompensaty wyszczególnionej w orzeczeniu przed jakąkolwiek ostateczną decyzją Komisji oraz na fakt, że obowiązek ten ma zastosowanie niezależnie od art. 53–55 konwencji ICSID. Zawieszenie postępowania zostało uchylone w styczniu 2025 r. W dniu 18 lutego 2025 r. Komisja złożyła dodatkową opinię *amicus curiae*, aby uwzględnić orzeczenie z dnia 16 sierpnia 2024 r. wydane przez Sąd Apelacyjny Okręgu Dystryktu Kolumbii w równoległych postępowaniach oraz deklarację w sprawie skutków prawnych wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Komstroy i wspólnego rozumienia braku zastosowania art. 26 Traktatu Karty Energetycznej jako podstawy dla wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych złożoną w dniu 26 czerwca 2024 r. przez Unię i państwa członkowskie⁽⁷⁷⁾. W piśmie tym Komisja skorzystała również z okazji, aby wyjaśnić, że podstawowe zasady wykładni traktatu wymuszają taki sam wniosek jak ten, do którego doszedł Trybunał Sprawiedliwości w sprawie Komstroy: stała oferta Hiszpanii dotycząca arbitrażu na podstawie art. 26 nie obejmuje inwestorów z UE. W chwili wydania niniejszej decyzji toczy się postępowanie przed Sądem Okręgowym Stanów Zjednoczonych dla Dystryktu Kolumbii.

- (74) Przedsiębiorstwo Antin wszczęło również postępowanie w celu wykonania orzeczenia w Australii. W dniu 25 czerwca 2021 r. Sąd Federalny Australii w Pełnym Składzie uznał to orzeczenie za wiążące dla Hiszpanii. Sąd oddalił również wniosek Komisji, działającej w imieniu Unii, o przystąpienie do tego postępowania w charakterze *amicus curiae*. Hiszpania wniosła apelację do Wysokiego Sądu Australii – australijskiego sądu najwyższej instancji. W dniu 12 kwietnia 2023 r. Wysoki Sąd Australii wydał wyrok oddalający odwołanie Hiszpanii i potwierdzający uznanie orzeczenia w Australii. Również w ramach tego postępowania oddalono wniosek Komisji o przedstawienie w imieniu Unii opinii *amicus curiae*. Na podstawie tego formalnego uznania orzeczenia przedsiębiorstwo Antin uczestniczy obecnie w kolejnym etapie postępowania w kierunku wykonania orzeczenia prowadzonym przed właściwym sądem w Australii. W chwili wydania niniejszej decyzji postępowanie jest w toku.

⁽⁷⁷⁾ Zob. https://energy.ec.europa.eu/document/download/740e62fc-a0d1-4a5b-9d00-01357802c307_en?filename=Inter%20se%20Declaration%20-%20all%20languages%20-%20260624.pdf (ostatni dostęp w dniu 3 marca 2025 r.).

- (75) Przedsiębiorstwo Antin złożyło również wniosek o rejestrację orzeczenia w sądach w Zjednoczonym Królestwie – wniosek ten został zarejestrowany. W dniu 24 maja 2023 r. Wysoki Sąd Anglii i Walii oddalił wniosek Hiszpanii o uchylenie nakazu rejestracji. Hiszpania odwołała się od tego wyroku do Sądu Apelacyjnego, który w dniu 22 października 2024 r. oddalił odwołanie. W dniu 31 stycznia 2025 r. Sąd Najwyższy Zjednoczonego Królestwa zezwolił Hiszpanii na odwołanie się od orzeczenia Sądu Apelacyjnego. Termin na wniesienie tego odwołania przez Hiszpanię jeszcze nie upłynął w chwili przyjęcia niniejszej decyzji.
- (76) W odpowiedzi na podejmowane przez Antin próby wykonania orzeczenia w Australii, Stanach Zjednoczonych i Zjednoczonym Królestwie Hiszpania wszczęła przed sądami luksemburskimi postępowanie przeciwko przedsiębiorstwu Antin, które jest zarejestrowane w tym państwie członkowskim. W szczególności Hiszpania zwróciła się do Sądu Okręgowego w Luksemburgu (fr. Tribunal d'arrondissement de et à Luxembourg) o nakazanie Antin zaprzestania wszelkich działań, które mają na celu uznanie lub egzekucję orzeczenia, w szczególności w państwach trzecich, ponieważ takie uznanie lub egzekucja stanowiłoby oczywiste naruszenie zasad porządku publicznego. Hiszpania zwróciła się również do sądu luksemburskiego o nałożenie kar pieniężnych na Antin w przypadku niezastosowania się do nakazu zaprzestania wszelkich takich działań. Komisja interweniowała w tym postępowaniu na podstawie art. 29 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ⁽⁵⁸⁾. W chwili wydania niniejszej decyzji postępowanie jest w toku.

6. PODSTAWY WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA

- (77) Dnia 19 lipca 2021 r. Komisja przyjęła decyzję o wszczęciu postępowania, w której przedstawiła swoją wstępną ocenę, zgodnie z którą orzeczenie stanowi pomoc państwa z powodów streszczonych w sekcji 4.1 decyzji o wszczęciu postępowania, w szczególności ze względu na fakt, że skutkuje ono rekompensatą za wycofanie pomocy państwa niezgodnej z prawem ⁽⁵⁹⁾. W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości co do zgodności środka z rynkiem wewnętrznym, opierając się na dwóch niezależnych podstawach: pierwsza wątpliwość dotyczyła naruszenia przez środek prawa Unii, a druga – niezgodności zgłoszonego środka z kryteriami zgodności określonymi w wytycznych w sprawie pomocy państwa mających zastosowanie do pomocy operacyjnej na energię ze źródeł odnawialnych ⁽⁶⁰⁾.
- (78) Po pierwsze, w odniesieniu do wątpliwości dotyczących naruszenia prawa UE Komisja przypominała w decyzji o wszczęciu postępowania (zob. motyw 94) wyrok Trybunału Sprawiedliwości, zgodnie z którym „pomoc państwa, która narusza przepisy lub ogólne zasady prawa Unii, nie może być uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym” ⁽⁶¹⁾. W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wstępnie uznała, że w przedmiotowej sprawie orzeczenie może naruszać postanowienia Traktatów UE ⁽⁶²⁾. Dokładniej rzecz ujmując, biorąc pod uwagę fakt, że orzeczenie wewnątrzunijne przyjęto na podstawie mechanizmu arbitrażu między inwestorem a państwem określonego w art. 26 TKE, Komisja wstępnie uznała, że orzeczenie to może stanowić naruszenie art. 19 ust. 1 TUE, art. 267 i 344 TFUE oraz ogólnych zasad prawa Unii dotyczących wzajemnego zaufania i autonomii ⁽⁶³⁾. Komisja zauważyła również wstępnie, że rozumowanie Trybunału Sprawiedliwości zawarte w wyroku w sprawie Achmea ⁽⁶⁴⁾ ma zastosowanie również do TKE, a zatem sądy krajowe mają obowiązek uchylenia wszelkich orzeczeń arbitrażowych wydanych na tej podstawie i odmowy ich wykonania ⁽⁶⁵⁾.

⁽⁵⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

⁽⁵⁹⁾ Zob. motyw 88 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽⁶⁰⁾ Zob. motyw 95 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽⁶¹⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 września 2020 r. w sprawie C-594/18 P Austria/Komisja (Hinkley Point C), ECLI:EU:C:2020:742, pkt 44.

⁽⁶²⁾ Sekcja 4.3.1 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽⁶³⁾ Motyw 99 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽⁶⁴⁾ Zob. wyrok w sprawie Achmea.

⁽⁶⁵⁾ Zob. motyw 98 decyzji o wszczęciu postępowania.

- (79) Ponadto Komisja wyraziła wątpliwości co do zgodności orzeczenia z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim mogłoby ono prowadzić do dyskryminacji ze względu na przynależność państwową wśród inwestorów uczestniczących w programie z 2007 r. ze względu na ich możliwość dostępu do międzynarodowego arbitrażu lub brak takiej możliwości⁽⁶⁶⁾. Komisja wstępnie uznała, że taka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową nie byłaby zgodna z prawem Unii, a w szczególności z art. 18 TFUE⁽⁶⁷⁾.
- (80) Po drugie, jeśli chodzi o wątpliwości dotyczące zgodności środka z ewentualnymi odpowiednimi wytycznymi w sprawie pomocy państwa, Komisja zwróciła uwagę na wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska z 2008 r.⁽⁶⁸⁾ („wytyczne z 2008 r.”) oraz na EEAG⁽⁶⁹⁾.
- (81) Po pierwsze, Komisja miała wątpliwości, czy środek spełnia warunki określone w wytycznych z 2008 r. Komisja wyraziła wątpliwość, czy przyznaną z mocą wsteczną rekompensatę z tytułu utraconych przyszłych przepływów pieniężnych i odsetki od tych kwot (tj. przyznaną rekompensatę) można uznać za rozwój działalności gospodarczej lub za działanie wywołujące efekt zachęty w rozumieniu wytycznych z 2008 r.⁽⁷⁰⁾ Ponadto Komisja wyraziła wątpliwości, czy pomoc jest proporcjonalna i czy nie zakłóca nadmiernie konkurencji i wymiany handlowej między państwami członkowskimi⁽⁷¹⁾.
- (82) Po drugie, w podobnym kontekście Komisja miała wątpliwości, czy środek spełnia warunki określone w EEAG. Komisja wyraziła wątpliwość co do tego, czy pomoc wpływa na rozwój działalności gospodarczej, czy wywołuje efekt zachęty i jest konieczna do rozwoju działalności gospodarczej polegającej na wytwarzaniu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, czy jest proporcjonalna oraz czy nie zakłóca nadmiernie konkurencji i wymiany handlowej między państwami członkowskimi⁽⁷²⁾.

7. UWAGI OSÓB TRZECICH INNYCH NIŻ ANTIN

- (83) W odpowiedzi na zaproszenie Komisji do zgłaszania uwag zgodnie z art. 108 ust. 2 TFUE Komisja otrzymała uwagi od 23 respondentów. Wśród tych 23 respondentów byli inwestorzy wewnątrzunijni oraz inwestorzy z państw trzecich („inwestorzy”), jedno państwo członkowskie i organizacja pozarządowa („NGO”).
- (84) Poniżej przedstawiono podsumowanie uwag przedstawionych przez te osoby trzecie w zakresie, w jakim uwagi te są istotne dla oceny pomocy państwa (pogrupowano je według tematów). Uwagi te zostaną uwzględnione w odpowiednich częściach oceny (zob. sekcja 10).

7.1. Uwagi dotyczące istnienia pomocy

7.1.1. Uwagi, w których stwierdza się, że orzeczenie nie stanowi pomocy państwa

- (85) Po pierwsze, kilka osób trzecich (głównie inwestorzy) uważa, że orzeczenie nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, ponieważ rekompensuje środek, który nie stanowi pomocy państwa.
- (86) Dokładniej rzecz ujmując, wspomniane osoby trzecie twierdzą, że: 1) aby rekompensata za szkody przyznana na podstawie prawa krajowego stanowiła pomoc państwa, musi ona zrekompensować przyznanie pomocy państwa niezgodnej z prawem lub z rynkiem wewnętrznym⁽⁷³⁾, oraz że 2) orzeczenie arbitrażowe może stanowić pomoc państwa wyłącznie w przypadku, gdy program, za który w orzeczeniu przyznaje się rekompensatę, stanowi pomoc państwa niezgodną z prawem albo z rynkiem wewnętrznym.

⁽⁶⁶⁾ Tamże, motywy 101–102.

⁽⁶⁷⁾ Tamże, motywy 101–102.

⁽⁶⁸⁾ Wytyczne wspólnotowe w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska (Dz.U. C 82 z 1.4.2008, s. 1).

⁽⁶⁹⁾ Zob. przypis 27.

⁽⁷⁰⁾ Zob. motywy 108–118 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽⁷¹⁾ Tamże, motywy 119–131.

⁽⁷²⁾ Tamże, motywy 132–153.

⁽⁷³⁾ Wyrok z dnia 27 września 1988 r. sprawie C-106-120/87, Asteris/Grecja, EU:C:1988:457, pkt 23 i 24; wyrok z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie C-164/15 P, Komisja/Aer Lingus, EU:C:2016:990, pkt 72; wyrok z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie T-62/08, ThyssenKrupp Acciai Special Terni/Komisja, EU:T:2010:268, pkt 59 i 60; wyrok z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie T-53/08, Włochy/Komisja, EU:T:2010:267, pkt 51 i 52.

- (87) W tym kontekście wspomniane osoby trzecie twierdzą, że orzeczeniem przywrócono program wynagrodzeń obowiązujący w momencie inwestycji Antin, tj. ustawę nr 54/1997 (programy z lat 1997–2007, w tym program z 2007 r., są łącznie określane w dalszej części jako „stare programy” ⁽⁷⁴⁾), oraz że orzeczenie należy oceniać jedynie jako część tego programu, a nie jako odrębny środek. W związku z tym wspomniane osoby trzecie uważają, że ponieważ stare programy nie stanowią pomocy państwa, orzeczenie również nie stanowi pomocy państwa.
- (88) W szczególności wspomniane osoby trzecie uważają, że stare programy nie wiązały się z przyznaniem zasobów państwowych, ponieważ uznanie środka za pomoc państwa należy rozpatrywać na podstawie orzecznictwa obowiązującego w momencie przyznania pomocy. Twierdzą one, że zgodnie z orzecznictwem obowiązującym w momencie ustanawiania starych programów mechanizm przyznawania wsparcia w ramach starych programów nie wiązał się z wykorzystaniem zasobów państwowych. Wspomniane osoby trzecie są zdania, że mechanizm finansowania starych programów, który według nich został wprowadzony w 1997 r., a w każdym razie nie później niż w 2007 r., nie wiązał się z wykorzystaniem zasobów państwowych zgodnie z orzecznictwem mającym zastosowanie w trakcie ich wdrażania i do 2014 r. ⁽⁷⁵⁾ Zdaniem tych osób trzecich orzecznictwo obowiązujące w 2014 r. ⁽⁷⁶⁾ nie ma znaczenia dla oceny starych programów, które nie obowiązywały już od 2014 r.
- (89) *Po drugie*, osoby trzecie twierdzą, że nawet jeśli orzeczenie należy oceniać oddzielnie od starych programów, nie wiąże się ono z pomocą państwa, ponieważ jedynym powodem jego przyznania jest szkoda poniesiona przez Antin w związku z zachowaniem Hiszpanii naruszającym TKE, a rekompensata za tę szkodę nie przynosi korzyści Antin. W tym względzie osoby trzecie twierdzą ponadto, że fakt, iż rekompensata jest przyznawana na podstawie przepisów międzynarodowych (TKE) zamiast przepisów krajowych, nie zmienia jej charakteru i że orzeczenie jest zgodne z odpowiednimi przepisami krajowymi dotyczącymi rekompensat za straty. Niektóre osoby trzecie twierdzą również, że TKE stanowi część prawa krajowego, ponieważ w momencie gdy każde państwo członkowskie ratyfikowało TKE, każde z nich indywidualnie przystąpiło do TKE, który tym samym stał się częścią ich prawa krajowego.
- (90) *Po trzecie*, zdaniem niektórych osób trzecich, jeżeli 45 % udziałów Antin w każdej ze spółek Andasol uznaje się za inwestycję czysto finansową, ponieważ Antin nie zarządza spółkami Andasol, wówczas Antin nie jest przedsiębiorstwem, a zatem przyznanie Antin rekompensaty na podstawie orzeczenia nie wchodzi w zakres zasad pomocy państwa ⁽⁷⁷⁾.

7.1.2. Uwagi dotyczące obowiązku stosowania okresu zawieszenia

- (91) Kilka osób trzecich twierdzi, że ponieważ orzeczenie nie wiąże się z pomocą państwa, obowiązek stosowania okresu zawieszenia przewidziany w art. 108 ust. 3 TFUE nie ma zastosowania. Zdaniem tych samych osób trzecich, nawet gdyby uznać, że orzeczenie wiąże się z pomocą państwa, obowiązek stosowania okresu zawieszenia również nie może mieć zastosowania, ponieważ trybunał nie miał obowiązku zawieszenia postępowania.

7.1.3. Uwagi, w których stwierdza się, że nawet jeśli stare programy wiążą się z pomocą państwa, stanowią one istniejącą pomoc

- (92) *Po pierwsze*, kilka osób trzecich twierdzi, że nawet gdyby stare programy stanowiły pomoc państwa, byłyby to istniejąca pomoc (ponieważ upłynął dziesięcioletni okres przedawnienia), co ich zdaniem oznacza, że orzeczenie nie rekompensuje pomocy państwa niezgodnej z prawem lub z rynkiem wewnętrznym, a zatem nie stanowi pomocy państwa.

⁽⁷⁴⁾ W uwagach osób trzecich i Antin termin „stare programy” używany jest do opisu systemu wsparcia ustanowionego ustawą nr 54/1997 z dnia 27 listopada 1997 r. o sektorze energii elektrycznej i dekretem królewskim nr 2818/1998 z dnia 23 grudnia 1998 r., który został następnie zmieniony w latach 2004 i 2007 i obowiązywał do jego uchylenia w 2013 r.

⁽⁷⁵⁾ Osoby trzecie powołują się w szczególności na wyrok Trybunału z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie C-379/98, PreussenElektra, EU:C:2001:160.

⁽⁷⁶⁾ Postanowienie Trybunału z dnia 22 października 2014 r. w sprawie C-275/13, Elcogás SA/Administración del Estado i Iberdrola SA., EU:C:2014:2314.

⁽⁷⁷⁾ Wyrok z dnia 10 stycznia 2006 r., sprawa C-222/04, Ministero dell'Economia e delle Finanze/Cassa di Risparmio di Firenze SpA, Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato i Cassa di Risparmio di San Miniato SpA., EU:C:2006:8, pkt 111.

- (93) W szczególności niektóre osoby trzecie twierdzą, że jeżeli okres przedawnienia byłby liczony od dnia przyznania Antin indywidualnych dotacji w ramach starych programów (czyli ich zdaniem od dnia 24 kwietnia lub 22 grudnia 2009 r.), upłynął on najpóźniej w dniu 24 kwietnia lub 22 grudnia 2019 r. Na tej podstawie wspomniane osoby trzecie są zdania, że nawet jeśli stare programy stanowiły pomoc, indywidualne dotacje Antin stanowią istniejącą pomoc. Wspomniane osoby trzecie twierdzą ponadto, że ponieważ naprawienie szkody stanowi pomoc państwa jedynie wtedy, gdy prowadzi ono do naprawienia szkody wynikającej z pomocy niezgodnej z prawem lub z rynkiem wewnętrznym⁽⁷⁸⁾, fakt, że dotacje przyznane Antin w ramach starych programów stanowią istniejącą pomoc, oznacza, że orzeczenie nie stanowi pomocy państwa.
- (94) Po drugie, zdaniem wspomnianych osób trzecich nawet przy założeniu, że orzeczenie stanowi pomoc państwa, fakt, że stare programy (tj. indywidualne dotacje na rzecz Antin w ramach starych programów) stanowią istniejącą pomoc, oznacza, że orzeczenie również stanowi istniejącą pomoc. Według nich wynika to z faktu, że w przeciwnym razie ta sama korzyść nie podlegałaby odzyskaniu, gdyby została przyznana w ramach starych programów, lecz podlegałaby odzyskaniu, gdyby została przyznana w formie orzeczenia. Te osoby trzecie uważają ponadto, że fakt, iż pomoc przyznana w ramach starych programów stanowi istniejącą pomoc, oznacza, że pomoc związana z orzeczeniem również stanowi istniejącą pomoc, której nie można odzyskać na podstawie ich interpretacji art. 17 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589⁽⁷⁹⁾.
- (95) Po trzecie, niektóre osoby trzecie uważają, że orzeczenie jest nierozdzielnie związane ze starymi programami, a zatem należy uznać, że pomoc przyznano w 1997 r., kiedy po raz pierwszy ustanowiono programy, lub najpóźniej w 1998 r., kiedy zostały one po raz pierwszy wdrożone dekretem królewskim nr 2818/1998. Zdaniem tych osób trzecich okres przedawnienia upłynął w 2008 r., podczas gdy zmiany starych programów w latach 2004 i 2007 nie stanowią istotnych zmian mających wpływ na ocenę zgodności z rynkiem wewnętrznym i nie mogą zmienić kwalifikacji pomocy z istniejącej na nową.
- 7.1.4. *Uwagi, w których stwierdza się, że pomoc przyznano w momencie otrzymania przez Antin dotacji w ramach starych programów, a nie w momencie wydania orzeczenia*
- (96) Kilka osób trzecich twierdzi, że zgodnie z orzecznictwem w sprawie Asteris⁽⁸⁰⁾ odszkodowanie za szkodę jest nierozdzielnie związane z podstawowym środkiem, za który orzeczenie rekompensuje szkodę.
- (97) W szczególności wspomniane osoby trzecie twierdzą, że orzeczenie i leżący u jego podstaw środek są ze sobą nierozdzielnie związane oraz że pomoc objętą orzeczeniem przyznano w momencie otrzymania przez Antin dotacji w ramach starych programów. Następnie wspomniane osoby trzecie twierdzą, że orzeczenie jest jedynie oświadczeniem o przywróceniu prawa do otrzymania pomocy w ramach starych programów. Ich zdaniem, biorąc pod uwagę fakt, że orzeczenie przyznano w celu przywrócenia praw ustanowionych w ramach starych programów, nie jest prawidłowe uznanie, że pomoc została przyznana wraz z wydaniem orzeczenia.
- (98) Niektóre osoby trzecie twierdzą, że orzeczenie trybunału arbitrażowego zobowiązujące jedną ze stron do zapłaty kwot już należnych, ale jeszcze niewypłaconych, nie powinno być uznawane za decyzję o przyznaniu nowej pomocy państwa.

7.1.5. *Uwagi, w których stwierdza się, że orzeczenia nie można przypisać Hiszpanii*

- (99) Kilka osób trzecich twierdzi, że możliwość przypisania orzeczenia nie może opierać się na przystąpieniu Hiszpanii do konwencji ICSID lub TKE, ponieważ ich zdaniem w decyzji o wszczęciu postępowania nie sugeruje się, że podstawowym programem jest konwencja ICSID lub TKE, a jedynie orzeczenie.
- (100) Ponadto zdaniem wspomnianych osób trzecich ze względu na zobowiązania Hiszpanii wynikające z prawa międzynarodowego Hiszpania nie może zdecydować się na niewypłacenie rekompensaty przyznanej w orzeczeniu. W szczególności twierdzą one, że jeżeli istnieją zobowiązania prawne, ich przestrzeganie nie może być uznane za wymagające „decyzji” o ich wykonaniu.

⁽⁷⁸⁾ Wyrok z dnia 28 czerwca 2019 r., T-624/15, T-694/15 i T-704/15, European Food i in./Komisja, EU:T:2019:423, pkt 103.

⁽⁷⁹⁾ Zob. przypis 60.

⁽⁸⁰⁾ Wyrok Trybunału z dnia 27 września 1988 r. w sprawach połączonych 106–120/87, Asteris AE i in./Republika Grecka i Europejska Wspólnota Gospodarcza, EU:C:1988:457.

7.1.6. *Uwagi, zgodnie z którymi orzeczenie można przypisać Hiszpanii*

(101) Jedna osoba trzecia powtarza ocenę Komisji zawartą w motywie 82 decyzji o wszczęciu postępowania, zgodnie z którą płatność wynikającą z orzeczenia można przypisać Hiszpanii, ponieważ Hiszpania dobrowolnie zgodziła się na przystąpienie do konwencji ICSID i TKE. Ta osoba trzecia uważa również, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości⁽⁸¹⁾ jakakolwiek płatność wynikająca z orzeczenia przez Hiszpanię nie wynikałaby z ważnego porozumienia o arbitrażu ani z ważnego obowiązku zapłaty rekompensaty wynikającej z orzeczenia zgodnie z konwencjonalnymi zobowiązaniami Hiszpanii, a zatem można ją w całości przypisać Hiszpanii.

7.1.7. *Uwagi w których stwierdza się, że orzeczenie nie może zakłócać konkurencji*

(102) Kilka osób trzecich uważa, że pomoc przyznana w drodze orzeczenia nie może zakłócać konkurencji ani wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi, ponieważ przedsiębiorstwo Antin sprzedało swoje elektrownie w sierpniu 2017 r. i od tego czasu nie inwestowało w infrastrukturę energii odnawialnej.

7.1.8. *Uwagi, w których stwierdza się, że wypłata rekompensaty na podstawie orzeczenia stanowi pomoc państwa*

(103) Jedna osoba trzecia twierdzi, że wypłata rekompensaty na podstawie orzeczenia stanowiłaby pomoc państwa, ponieważ prowadziłaby do rekompensaty za szkody spowodowane wycofaniem niezgodnego z prawem programu pomocy ocenionego w decyzji Komisji z 2017 r. Ponadto zdaniem tej osoby trzeciej wypłata rekompensaty na podstawie orzeczenia spełniałaby wszystkie warunki określone w art. 107 ust. 1 TFUE, ponieważ korzyść w postaci rekompensaty byłaby dostępna wyłącznie dla Antin i powinna być sfinansowana z zasobów państwowych, tj. z budżetu Hiszpanii. Jej zdaniem orzeczenie może również zakłócać konkurencję na rynku wewnętrznym, ponieważ przedsiębiorstwa należące do grupy Antin inwestują w sektor OZE, który został zliberalizowany na poziomie Unii. Jedna osoba trzecia twierdzi, że orzeczenie, które sprowadza się do przywrócenia niezgodnego z prawem środka pomocy na rzecz wybranych przedsiębiorstw, stanowi pomoc państwa.

7.2. **Uwagi dotyczące zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym**

7.2.1. *Uwagi, w których stwierdza się, że pomoc należy uznać za niezgodną z rynkiem wewnętrznym, ponieważ nie jest ona zgodna z traktatami UE*

(104) Jedna osoba trzecia twierdzi, że orzeczenie może naruszać postanowienia traktatów UE, a mianowicie art. 18 TFUE, który zakazuje wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, ponieważ inni hiszpańscy inwestorzy znajdujący się w takiej samej sytuacji jak Antin, a także inwestorzy z innych państw członkowskich, nie mają dostępu do mechanizmu arbitrażu przewidzianego w art. 26 TKE. Ponadto zdaniem tej osoby trzeciej w świetle wyroku w sprawie Komstroy art. 26 TKE należy interpretować w ten sposób, że nie ma on zastosowania do sporów między państwem członkowskim a inwestorem z innego państwa członkowskiego dotyczących inwestycji dokonanej przez tego inwestora w pierwszym państwie członkowskim.

(105) Inna osoba trzecia uważa, że jeżeli Komisja stwierdzi naruszenie prawa wtórnego Unii, jest zobowiązana do uznania pomocy za niezgodną z rynkiem wewnętrznym bez dalszej oceny⁽⁸²⁾. Zdaniem tej osoby trzeciej orzeczenie wydano w sposób niezgodny z prawem w świetle orzecznictwa⁽⁸³⁾, które sugeruje, że państwa członkowskie są zobowiązane do kwestionowania ważności powołania trybunałów arbitrażowych i ważności wszelkich orzeczeń wynikających z wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych dotyczących inwestycji. Pomoc przyznana na tej podstawie może zatem nie zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym i nie ma potrzeby badania zgodności pomocy na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE lub wytycznych w sprawie pomocy państwa.

⁽⁸¹⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości (wielka izba) z dnia 2 września 2021 r., sprawa C-741/19, République de Moldavie/Komstroy LLC, EU:C:2021:655 oraz wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 26 października 2021 r., sprawa C-109/20, Republiken Polen/PL Holdings Sàrl, EU:C:2021:875.

⁽⁸²⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 września 2020 r., sprawa C-594/18 P, Austria/Komisja (Hinkley Point C), ECLI:EU:C:2020:742, pkt 100.

⁽⁸³⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości (wielka izba) z dnia 2 września 2021 r., sprawa C-741/19, République de Moldavie/Komstroy LLC, EU:C:2021:655 oraz wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 26 października 2021 r., sprawa C-109/20, Republiken Polen/PL Holdings Sàrl, EU:C:2021:875.

7.2.2. Uwagi, w których stwierdza się, że nawet jeśli wyrok w sprawie Komstroy ma zastosowanie do TKE, nie oznacza to, że orzeczenie stanowi pomoc państwa niezgodną z rynkiem wewnętrznym, która podlega odzyskaniu

(106) Kilka osób trzecich jest zdania, że nawet jeśli wyrok w sprawie Komstroy i opinia 1/20 ⁽⁸⁴⁾ ani nie uzasadniają ani nie potwierdzają zastosowania zasady ustanowionej w wyroku w sprawie Achmea do orzeczeń na podstawie TKE, nie doprowadziłoby to automatycznie do uznania ich za pomoc państwa niezgodną z rynkiem wewnętrznym, która podlega odzyskaniu.

(107) W szczególności zdaniem kilku osób trzecich stwierdzenie w wyroku w sprawie Komstroy, że zasada ustanowiona w wyroku w sprawie Achmea ma zastosowanie również do TKE, stanowiło *obiter dictum* bez mocy prawnej, a stwierdzenie to opierało się na teoretycznym przypadku, który nigdy nie podlegałby prawu Unii.

(108) Ponadto wspomniane osoby trzecie twierdzą, że Trybunał Sprawiedliwości w opinii 1/20 odmówił wydania orzeczenia w sprawie zgodności projektu zmodernizowanego TKE z prawem Unii, a zatem nie orzekł, czy ewentualna rekompensata na podstawie TKE może stanowić pomoc państwa.

(109) Niektóre osoby trzecie są także zdania, że nawet jeśli zasada ustanowiona w wyroku w sprawie Achmea ma zastosowanie, nie oznacza to automatycznie, że orzeczenie należy uznać za pomoc państwa niezgodną z rynkiem wewnętrznym, ponieważ w przypadku, gdy prawo Unii niższego rzędu (w tym przypadku TKE) jest sprzeczne z prawem pierwotnym Unii (w tym przypadku zasadą ustanowioną w wyroku w sprawie Achmea w połączeniu z zasadami pomocy państwa), należy usunąć sprzeczności między przepisami, zamiast zakładać, że prawo pierwotne Unii jest automatycznie nadrzędne wobec innych przepisów Unii opartych na TKE.

7.2.3. Uwagi, w których stwierdza się, że orzeczenie nie wiąże się z dyskryminacją ze względu na przynależność państwową

(110) Kilka osób trzecich twierdzi, że skoro orzeczenie należy uznać za część starych programów, nie prowadzi ono do żadnej dyskryminacji, ponieważ mogą z niego skorzystać wszyscy inwestorzy spełniający warunki określone w danym programie. Zdaniem tych osób trzecich argument Komisji, że dyskryminacja między poszczególnymi inwestorami (zwłaszcza wobec inwestorów hiszpańskich) polega na tym, że nie wszyscy inwestorzy, którzy skorzystali ze starych programów, mają dostęp do arbitrażu międzynarodowego na podstawie TKE, opiera się na błędnym założeniu, że TKE stanowi część starych programów lub że TKE sam w sobie może zostać uznany za program pomocy państwa. Te osoby trzecie dodają również, że nie jest wykluczone, iż inwestorzy hiszpańscy mogą ubiegać się o rekompensatę zgodnie z przepisami prawa krajowego lub zgodnie z jakimkolwiek innym mechanizmem rozstrzygania sporów, na który mogli się zgodzić.

(111) Ponadto wspomniane osoby trzecie twierdzą, że nawet w przypadku uznania TKE za część starych programów argument Komisji dotyczący dyskryminacji ze względu na przynależność państwową należy odczytywać jako oznaczający dyskryminację ze względu na miejsce siedziby inwestora. Ich zdaniem tego rodzaju dyskryminacja nie stanowi naruszenia postanowień traktatów UE, a pomoc państwa jest w tym sensie z definicji dyskryminująca, ponieważ jest przyznawana beneficjentom mającym siedzibę w państwie członkowskim przyznającym pomoc.

(112) Ponadto wspomniane osoby trzecie twierdzą, że jeśli orzeczenie ma być rozpatrywane jako pomoc *ad hoc*, oddzielnie od starych programów, nie ma mowy o dyskryminacji, ponieważ nie można przeprowadzić porównania z inną dotacją.

7.2.4. Uwaga, w której stwierdza się, że orzeczenia arbitrażowe niekoniecznie podważają pierwszeństwo prawa Unii

(113) Niektóre osoby trzecie w swoich uwagach na piśmie twierdzą, że zwykła procedura zgłaszania pomocy państwa zapewnia zgodność z prawem orzeczeń arbitrażowych na mocy prawa Unii (doprecyzowując, zdaniem osób trzecich pozwala ona zachować „autonomię” prawa Unii, „spójność i jednolitość wykładni prawa Unii”, „prawa jednostek”, kontrolę Trybunału Sprawiedliwości i „skuteczność prawa Unii”), ponieważ gdy państwo członkowskie przestrzega procedury zgłoszenia, możliwe jest zachowanie uprawnień kontrolnych Trybunału Sprawiedliwości w zakresie zgodności orzeczenia arbitrażowego z prawem Unii.

⁽⁸⁴⁾ Opinia Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 2022 r. na podstawie art. 218 ust. 11 TFUE (zmodernizowany Traktat karty energetycznej), sprawa Avis 1/20, EU:C:2022:485.

- (114) Ich zdaniem Trybunał Sprawiedliwości powinien był uznać w wyroku w sprawie Achmea, że ponieważ państwa członkowskie są zobowiązane do przestrzegania swoich zobowiązań wynikających z art. 108 ust. 3 TFUE, zgłoszenie powoduje, że sprawa ta wchodzi w zakres prawa Unii, a zatem podlega jurysdykcji sądów Unii.

7.2.5. *Uwagi, w których stwierdza się, że środek wywołuje efekt zachęty*

- (115) Kilka osób trzecich twierdzi, że przedsiębiorstwo Antin aktywnie zarządzało spółkami Andasol i w związku z tym sprawowało nad nimi wystarczającą kontrolę, a zatem Antin i spółki Andasol stanowią jedną jednostkę gospodarczą, co z kolei implikuje, że przedsiębiorstwo Antin było zaangażowane w wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. W związku z tym wspomniane osoby trzecie twierdzą, że pomoc przewidzianą w orzeczeniu należy uznać za przyznaną również na działalność spółek Andasol w zakresie odnawialnych źródeł energii, a fakt, że spółki te spełniły kryterium efektu zachęty, składając wniosek o pomoc w momencie rejestracji w ramach starych programów, również oznacza, że Antin spełnia kryterium efektu zachęty. Te osoby trzecie wskazują na fakt, że ponieważ uznano, iż beneficjenci starych programów spełniają warunki w momencie ich utworzenia, uznaje się, że spełniają warunki również przez cały okres eksploatacji zakładu, a zatem również w latach 2013 i 2018, w zależności od momentu przyznania rekompensaty na podstawie orzeczenia.

- (116) Niektóre osoby trzecie twierdzą również, że spółki Andasol stanowią spółki celowe, w związku z czym przyznanie pomocy przez państwo członkowskie jest nieodłącznym elementem ich utworzenia. Ponadto, w przypadku uznania Antin i spółki Andasol za jedną jednostkę gospodarczą, fakt, że przedsiębiorstwo Antin – po zakupie spółek Andasol w 2011 r. – sprzedało je ponownie w 2017 r., nie ma znaczenia.

- (117) Ponadto kilka osób trzecich jest zdania, że efektu zachęty nie należy oceniać na podstawie sekcji 3.2.4.2 EEAG, jak sugeruje Komisja w decyzji o wszczęciu postępowania, ponieważ orzeczenie jest częścią starych programów, a nie pomocą podlegającą indywidualnemu zgłoszeniu, i moce produkcyjne elektrowni Andasol nie przekraczają 250 MW, zgodnie z wymogami pkt 20 EEAG.

- (118) Niektóre osoby trzecie twierdzą, że orzeczenie arbitrażowe niekoniecznie jest pozbawione efektu zachęty, ponieważ zostało wydane po zrealizowaniu inwestycji, gdyż – ich zdaniem – stanowi część pomocy pierwotnie obiecanej, co stworzyło uzasadnione oczekiwania, na podstawie których określono opłacalność komercyjną inwestycji.

7.2.6. *Uwagi dotyczące zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym na podstawie wytycznych z 2001 r., wytycznych z 2008 r. oraz EEAG*

- (119) Kilka osób trzecich twierdzi, że wbrew ocenie Komisji orzeczenie można ocenić na podstawie wytycznych z 2008 r., jeżeli ma ono zostać uznane za część starych programów. Zdaniem tych osób trzecich można uznać, że Antin prowadzi działalność spółek Andasol, tj. produkcję energii ze źródeł odnawialnych, a zatem tworzy „jedno przedsiębiorstwo” ze spółkami Andasol. Po nabyciu 45 % udziałów w spółkach Andasol Antin sprawuje wspólną kontrolę nad spółkami Andasol wraz z RREEF Infrastructure (G.P.) Limited i RREEF Pan-European Infrastructure Two Lux S.à r.l.

- (120) Ponadto zdaniem tych osób trzecich utrzymywanie, że inwestor uczestniczy w produkcji energii ze źródeł odnawialnych, jeżeli tworzy jednostkę gospodarczą z zakładem lub nim zarządza, nie przystaje do rzeczywistości, ponieważ przedsiębiorstwo prowadzące elektrownię jest jedynie narzędziem umożliwiającym otrzymanie wsparcia, podczas gdy to inwestor ponosi całe ryzyko i podejmuje ważne decyzje dotyczące eksploatacji zakładu. W związku z tym, gdy Komisja zatwierdza pomoc na rzecz przedsiębiorstwa prowadzącego elektrownię produkującą energię odnawialną, należy uznać, że pomoc ta jest korzystna dla wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych niezależnie od tego, czy zyski są wypłacane przedsiębiorstwu prowadzącemu elektrownię, czy bezpośrednio udziałowcowi. Zdaniem tych osób trzecich w praktyce decyzyjnej Komisji wielu beneficjentów pomocy niekoniecznie posiadało udziały lub kontrolę zarządczą nad elektrowniami, a posiadanie minimalnego odsetka udziałów w elektrowni projektowej nigdy nie było warunkiem przyznania pomocy w dziedzinie energii odnawialnej. Ponadto wspomniane osoby trzecie podkreślają, że fakt, iż pewne wsparcie jest technicznie ukierunkowane na produkcję energii elektrycznej z gazu ziemnego, nie ma wpływu na ocenę zgodności, ponieważ wykorzystanie gazu ziemnego jest ograniczone w czasie, związane ze względami efektywności i w wielu przypadkach zostało zatwierdzone decyzjami Komisji.

- (121) Niektóre osoby trzecie twierdzą, że stare programy korygowały niedoskonałość rynku polegającą na tym, że w przypadku braku wsparcia inwestycje przeznaczane na technologie OZE byłyby niewystarczające. Ich zdaniem było to zgodne z wytycznymi wspólnotowymi w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska z 2001 r.⁽⁸⁵⁾ („wytyczne z 2001 r.”). Te osoby trzecie zasadniczo są zdania, że Hiszpania i Komisja uznały stare programy za instrumenty polityki, które są odpowiednie do efektywnego i skutecznego przyciągnięcia zdolności produkcyjnych w zakresie OZE.
- (122) W szczególności te osoby trzecie twierdzą, że stare programy rekompensowały jedynie różnicę między kosztem produkcji energii ze źródeł odnawialnych a ceną rynkową w całym okresie eksploatacji elektrowni, ponieważ ukierunkowane zwroty z projektów po opodatkowaniu wynoszące średnio 7–9,5 % w przypadku instalacji OZE w ramach starych programów są zgodne z wytycznymi z 2001 r., jako że nie wiązały się z nadmierną rekompensatą⁽⁸⁶⁾. W związku z tym te osoby trzecie są zdania, że ukierunkowane zwroty Hiszpanii w ramach starych programów odpowiadają zwrotom, które Komisja rutynowo zatwierdzała w odniesieniu do innych systemów wsparcia OZE w ramach wytycznych z 2001 r.
- (123) Ponadto te same osoby trzecie twierdzą, że stare programy byłyby zgodne z wytycznymi z 2008 r. i EEAG. W szczególności te osoby trzecie uważały, że stare programy wywołały efekt zachęty, który doprowadził do znacznych inwestycji w hiszpańskie OZE, które to inwestycje były niezbędne do osiągnięcia przez Hiszpanię długoterminowych celów w zakresie odnawialnych źródeł energii.
- (124) Niektóre osoby trzecie twierdzą, że pomoc przyznana na podstawie orzeczenia jest proporcjonalna na podstawie wytycznych z 2008 r., biorąc pod uwagę, że docelowa stopa zwrotu dla Hiszpanii w latach 2008–2013 wynosiła 7–10 %, a więc była niższa od przedziału zwrotów wynoszącego 10–13 %, który Komisja zatwierdziła w tym samym okresie w odniesieniu do innych systemów wsparcia OZE.
- (125) W przypadku oceny na podstawie EEAG wspomniane osoby trzecie twierdzą, że choć pomocy nie przyznano w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, to zgodnie z pkt 128 EEAG pomoc jest nadal zgodna z rynkiem wewnętrznym, jeżeli nie skutkuje wystąpieniem nadmiernej rekompensaty. Twierdzą one również, że w decyzji Komisji z 2017 r. nie określono maksymalnej stopy zwrotu, w związku z czym ich zdaniem nie można wykluczyć, że stopa zwrotu w wysokości 9 % mieści się w przedziale 10–11 % stóp zwrotu zatwierdzonych przez Komisję w latach 2014–2020, co czyniłoby pomoc zgodną z rynkiem wewnętrznym.
- (126) Ponadto wspomniane osoby trzecie twierdzą, że pomoc nie zakłóca nadmiernie konkurencji i wymiany handlowej. Spółki Andasol nie charakteryzują się niskim poziomem wydajności i są stabilne finansowo, a przyznanie pomocy Antin nie prowadzi do zdobycia znaczącej pozycji rynkowej, zmian w przepływach handlowych, zmiany dynamiki konkurencji ani utrzymania rentowności firmy inwestycyjnej. Ponadto inwestorzy ci nie zgadzają się z opinią Komisji, zgodnie z którą przedsiębiorstwo Antin otrzymało dodatkową korzyść na podstawie orzeczenia w stosunku do korzyści otrzymanej przez innych beneficjentów, ponieważ rekompensata na rzecz Antin nie wyklucza, aby inni inwestorzy mogli również ubiegać się o rekompensatę za szkody na podstawie prawa krajowego, które mogłyby być nawet wyższe niż rekompensata przyznana Antin.

7.2.7. *Uwagi, w których stwierdza się, że orzeczenie i program z 2013 r. są zgodne z wytycznymi z 2001 r., wytycznymi z 2008 r. oraz EEAG*

- (127) Niektóre osoby trzecie w swoich uwagach pisemnych twierdziły, że orzeczenie jest zgodne z wytycznymi z 2001 r. i zastępuje pomoc przyznaną przez Hiszpanię w ramach starych programów, która ich zdaniem była zgodna z tymi samymi wytycznymi. W szczególności wspomniane osoby trzecie twierdzą, że ponieważ pomoc w ramach programu z 2013 r. jest znacznie niższa niż wsparcie w ramach starych programów, orzeczenie zastępuje jedynie część różnicy między wsparciem finansowym w ramach starych programów a wsparciem w ramach programu z 2013 r., a stare programy nie zapewniały nadmiernej rekompensaty. Zdaniem tych osób trzecich orzeczenie nie rekompensuje zatem nadmiernie Antin. Na podstawie tego rozumowania osoby trzecie uważają, że pomoc przyznana na podstawie orzeczenia jest proporcjonalna. Podobnie wspomniane osoby trzecie argumentują, że szereg przykładowych orzeczeń (opartych na podobnej podstawie prawnej co orzeczenie) nie skutkuje wystąpieniem nadmiernej rekompensaty dla beneficjentów oraz że są one proporcjonalne w rozumieniu wytycznych z 2001 r.

⁽⁸⁵⁾ Wytyczne wspólnotowe w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska, Dz.U. C 37 z 4.2.2001, s. 3.

⁽⁸⁶⁾ Na poparcie tego twierdzenia osoba trzecia ocenia trzy analizy opracowane przez hiszpańskie instytucje rządowe (tj. sprawozdanie CNE 3/2007, opracowanie IDAE pt. „Ramy ekonomiczne rozwoju energii odnawialnej – koszty inwestycji, zwroty i zachęty dla branży CSP”, zaprezentowane podczas konferencji zorganizowanej przez CNE na temat aktualnego rozwoju i ewolucji energii odnawialnej w Hiszpanii w Madrycie w dniu 11 grudnia 2007 r., oraz sprawozdanie CNMC z października 2018 r. oceniające WACC dla hiszpańskich inwestycji w odnawialne źródła energii).

(128) Ponadto te osoby trzecie twierdzą, że orzeczenie jest korzystne dla OZE, ponieważ stanowi istotny sygnał dla potencjalnych inwestorów w OZE, gdyż potencjalna wypłata na podstawie orzeczenia dokonana przez Hiszpanię świadczyłaby o jej gotowości do wypełniania międzynarodowych zobowiązań wynikających z TKE, co pozytywnie wpłynęłoby na pewność prawa oraz przewidywalność. Co więcej – zdaniem tych osób trzecich – fakt, że wypłata na podstawie orzeczenia dokonuje się na rzecz inwestorów, a nie instalacji OZE, odzwierciedla rzeczywistość gospodarczą.

7.2.8. *Uwagi, w których stwierdza się, że orzeczenie można ocenić na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE*

(129) Niektóre osoby trzecie twierdzą, że nawet jeśli ocena zgodności orzeczenia powinna zostać przeprowadzona z uwzględnieniem orzeczenia jako odrębnej kwestii, Komisja w sprawach rekompensaty za szkody powstałe w wyniku wcześniejszego zamknięcia elektrowni na paliwa kopalne oceniała zgodność pomocy bezpośrednio na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, ponieważ przyznanie rekompensaty nie mieściło się w ramach odpowiednich wytycznych dotyczących pomocy.

7.2.9. *Uwagi dotyczące niezgodności pomocy z EEAG*

(130) Jedna osoba trzecia jest zdania, że właściwym momentem przyznania pomocy byłaby data wydania orzeczenia przez trybunał, tj. 15 czerwca 2018 r., a zatem zgodność środka z rynkiem wewnętrznym powinna zostać oceniona na podstawie EEAG.

(131) Ponadto ta osoba trzecia twierdzi, że pomoc nie jest zgodna z pkt 23 i 31 EEAG, ponieważ egzekucja orzeczenia nie doprowadziłaby do zwiększenia wkładu w osiągnięcie celów środowiskowych Unii. Celem przyznania pomocy byłoby wypełnienie przez Hiszpanię jej zobowiązań międzynarodowych wynikających z TKE. Zdaniem tej osoby trzeciej środek nie spełnia wymogów dotyczących efektu zachęty określonych w pkt 49 EEAG, ponieważ instalacje Antin nadal wytwarzały energię ze źródeł odnawialnych pomimo zmniejszenia kwoty wsparcia w wyniku zmian w programie z 2007 r. Ponadto ta osoba trzecia jest zdania, że środek nie jest proporcjonalny zgodnie z pkt 69 EEAG, ponieważ wysokość wynagrodzenia wynikającego z orzeczenia, którą obliczono zgodnie z metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych, przekracza rozsądną stopę zwrotu z inwestycji ustaloną przez Hiszpanię w ramach programu pomocy operacyjnej dla wytwórców OZE. Element ten potwierdza również, zdaniem osoby trzeciej, dyskryminacyjny charakter zgłoszonego środka, który nie jest dostępny dla wszystkich inwestorów, a tym samym zwiększa wewnętrzną stopę zwrotu Antin powyżej normalnych stóp zwrotu obserwowanych w sektorze energii odnawialnej w Hiszpanii.

7.2.10. *Inne uwagi wniesione przez osoby trzecie*

(132) Kilka osób trzecich twierdzi, że w tym przypadku organ notyfikujący nie chce, aby zgłoszony środek został zatwierdzony, a także są one zdania, że Hiszpania może nadużywać procedury zgłoszenia i naruszać zasady dobrej administracji i lojalnej współpracy, twierdząc, że niektóre informacje nie są dla niej dostępne. Wspomniane osoby trzecie twierdzą, że w ten sposób Hiszpania uniemożliwia zatwierdzenie zgłoszonego środka pomocy przez Komisję. Ponadto kilka osób trzecich uważa, że inwestorzy mają uzasadnione oczekiwania, iż klauzula arbitrażowa TKE jest ważna oraz że orzeczenia wydane przez trybunały arbitrażowe ustanowione na podstawie TKE są wiążące zarówno w świetle prawa Unii, jak i prawa międzynarodowego ze względu na (i) przystąpienie Unii do TKE na ponad 25 lat (w 1994 r.) bez zastrzeżeń co do wewnątrzunijnej klauzuli arbitrażowej, (ii) zasadę ustanowioną w wyroku w sprawie Achmea w marcu 2018 r., która stanowi nową wykładnię prawa Unii bez mocy wstecznej⁽⁸⁷⁾, (iii) fakt, że znaczna liczba spraw arbitrażowych z udziałem inwestorów z UE i państw członkowskich jest rozpatrywana na podstawie zastosowania klauzuli arbitrażowej zawartej w art. 26 TKE, bez powoływania się przez Komisję na zakaz stosowania wewnątrzunijnych klauzul arbitrażowych, (iv) zasadę pewności prawa (v) oraz zgodnie z utrwalonym orzecznictwem stanowiącym, że beneficjent pomocy ma uzasadnione oczekiwania, gdy nieodwołalnie zaangażował się w projekt, na który przyznano pomoc na długo przed dokonaniem przez Komisję oceny środka pomocy.

⁽⁸⁷⁾ Wyrok z dnia 19 grudnia 2012 r., *Mitteldeutsche Flughafen AG/Komisja*, C-288/11, EU:C:2012:821; wyrok z dnia 24 października 2002 r., sprawa C-82/01 P, *Aéroports de Paris/Komisja Wspólnot Europejskich*, EU:C:2002:617.

- (133) Kilka innych osób trzecich twierdzi, że podejście przyjęte przez Hiszpanię i Komisję w niniejszym postępowaniu tworzy precedens, który ich zdaniem będzie szkodliwy dla praworządności i klimatu inwestycyjnego w Unii. Ponadto te osoby trzecie twierdzą, że stanowisko Komisji określone w decyzji o wszczęciu postępowania prowadziłoby do napięć z instytucjami światowymi (takimi jak Bank Światowy), organami sądowymi państw trzecich, a także konsorcjum ponad 50 inwestorów w energię ze źródeł odnawialnych.

8. UWAGI ANTIN

8.1. Uwagi dotyczące istnienia pomocy

8.1.1. *Uwagi, w których stwierdza się, że orzeczenie nie wiąże się z pomocą państwa*

- (134) Antin odnosi się do rozważań Komisji zawartych w motywach 73–77 decyzji o wszczęciu postępowania, zgodnie z którymi, jak wskazano w wyroku w sprawie Asteris, aby rekompensata za szkody przyznana na podstawie prawa krajowego stanowiła pomoc państwa, musi ona zrekompensować przyznanie pomocy państwa niezgodnej z prawem lub z rynkiem wewnętrznym. Zdaniem Antin, jeżeli rekompensata (w tym przypadku w formie orzeczenia) stanowi rekompensatę za środek przyznany na podstawie prawa krajowego (w tym przypadku TKE, który stał się częścią prawa krajowego wraz z ratyfikacją TKE przez Hiszpanię), który albo nie stanowi pomocy państwa, albo stanowi istniejącą pomoc, wówczas środek ten nie jest sprzeczny z prawem Unii (dotyczącym pomocy państwa), a zatem rekompensata z tytułu tego środka nie stanowi pomocy. Na podstawie tych rozważań Antin twierdzi, że orzeczenie może stanowić pomoc państwa jedynie w przypadku, gdy stare programy stanowiłyby pomoc państwa niezgodną z prawem albo z rynkiem wewnętrznym. Ponadto Antin jest zdania, że orzeczenie należy ocenić jako część starych programów, ponieważ potwierdza ono jego wcześniej istniejące prawo do otrzymania finansowania w ramach starych programów. Z uwagi na fakt, że stare programy nie stanowiły pomocy państwa, orzeczenie również nie stanowi pomocy państwa.

- (135) W szczególności Antin uważa, że stare programy nie wiązały się z przyznaniem zasobów państwowych, ponieważ uznanie środka za pomoc państwa należy rozpatrywać na podstawie orzecznictwa obowiązującego w momencie przyznania pomocy. Zgodnie z orzecznictwem obowiązującym w momencie ustanawiania starych programów mechanizm przyznawania wsparcia w ramach starych programów nie wiązał się z wykorzystaniem zasobów państwowych. Antin twierdzi, że mechanizm finansowania starych programów, który wprowadzono już w 1997 r., a w każdym razie nie później niż w 2007 r., nie wiązał się z wykorzystaniem zasobów państwowych zgodnie z orzecznictwem mającym zastosowanie w trakcie ich wdrażania i do 2014 r. ⁽⁸⁸⁾ W szczególności Antin twierdzi, że rola CNMC ograniczała się do pobierania opłat za dostęp do sieci i ich dystrybucji wśród beneficjentów. CNMC nie dysponowała żadnymi uprawnieniami dyskrecyjnymi w zakresie podziału funduszy na cele inne niż przewidziane w ustawie ani w zakresie zmiany poziomu płatności, w związku z czym odnośne fundusze w żadnym momencie nie należały do CNMC ani były do jej dyspozycji. Zatem państwo nie sprawuje kontroli nad tymi funduszami. Zdaniem Antin orzecznictwo obowiązujące w 2014 r. ⁽⁸⁹⁾ nie ma znaczenia dla oceny starych programów, które nie obowiązywały już od 2014 r. Co więcej, nawet gdyby stare programy oceniano na podstawie orzecznictwa obowiązującego w momencie przyjęcia niniejszej decyzji, nie wiązałyby się one z wykorzystaniem zasobów państwowych, ponieważ mechanizm ich finansowania jest podobny do mechanizmu ocenionego przez Trybunał Sprawiedliwości w sprawie EEG ⁽⁹⁰⁾.

- (136) Ponadto Antin twierdzi, że nawet jeśli orzeczenie należy oceniać oddzielnie od starych programów, nie wiąże się ono z pomocą państwa, ponieważ jedynym powodem jego przyznania jest szkoda poniesiona przez Antin w związku z zachowaniem Hiszpanii naruszającym TKE, w związku z czym nie przynosi ono Antin korzyści w świetle wyroku w sprawie Asteris. Kompensacyjny charakter orzeczenia potwierdza ponadto fakt, że procedury rozstrzygania sporów na podstawie art. 26 TKE dotyczą wyłącznie inwestorów, a nie beneficjentów starych programów. Mianowicie, jeśli chodzi o Antin, rekompensatę na podstawie orzeczenia przyznano inwestorom (Antin), a nie

⁽⁸⁸⁾ Zdaniem Antin jest to orzecznictwo w sprawie PreussenElektra (zob. wyrok Trybunału z dnia 13 marca 2001 r., PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160).

⁽⁸⁹⁾ Według Antin jest to orzecznictwo w sprawie Elcogas (zob. postanowienie Trybunału z dnia 22 października 2014 r., Elcogas SA/Administración del Estado i Iberdrola SA, sprawa C-275/13, EU:C:2014:2314).

⁽⁹⁰⁾ Wyrok z dnia 28 marca 2018 r., Niemcy/Komisja, sprawa C-405/16, EU:T:2019:268.

beneficjentom starych programów, tj. spółkom Andasol. Antin twierdzi ponadto, że fakt, iż rekompensata jest przyznawana na podstawie przepisów międzynarodowych (tzn. TKE) zamiast przepisów krajowych, nie zmienia jej charakteru jako rekompensaty za szkody, oraz że orzeczenie jest zgodne z odpowiednimi przepisami krajowymi dotyczącymi rekompensat za straty.

- (137) Co więcej, Antin jest zdania, że jego prawa własności wynoszące 45 % w każdej ze spółek Andasol uznaje się za inwestycję czysto finansową, ponieważ Antin nie zarządza spółkami Andasol, w związku z czym Antin nie jest przedsiębiorstwem, a zatem przyznanie Antin rekompensaty na podstawie orzeczenia nie wchodzi w zakres zasad pomocy państwa.

8.1.2. *Uwagi, w których stwierdza się, że orzeczenia nie można przypisać Hiszpanii*

- (138) Antin twierdzi, że skoro stare programy nie wiązały się z wykorzystaniem zasobów państwowych, pomoc państwa nie istnieje i ocena możliwości przypisania nie jest istotna. Jeżeli jednak orzeczenie ma być oceniane oddzielnie od starych programów, możliwość przypisania tego orzeczenia nie może opierać się na przystąpieniu Hiszpanii do konwencji ICSID lub TKE, ponieważ jego zdaniem Komisja nie zasugerowała w decyzji o wszczęciu postępowania, że podstawowym programem jest konwencja ICSID lub TKE. Przeciwnie, jak można wywnioskować z motywów 10 i 36–44 decyzji o wszczęciu postępowania, Komisja założyła, że orzeczenie jest środkiem *ad hoc* albo przywraca stare programy.

- (139) Ponadto Antin twierdzi, że ze względu na zobowiązania Hiszpanii wynikające z prawa międzynarodowego Hiszpania nie może zdecydować się na niewypłacenie rekompensaty przyznanej w orzeczeniu. W szczególności Antin argumentuje, że jeżeli istnieją zobowiązania prawne, ich przestrzeganie nie może być uznane za wymagające „decyzji” o ich wykonaniu. Zdaniem Antin fakt, że Hiszpania wyraźnie zwróciła się do Komisji o niezatwierdzanie orzeczenia przy zgłoszeniu, świadczy o tym, że Hiszpania nie dysponuje żadną swobodą decyzyjną w odniesieniu do płatności.

8.1.3. *Uwagi w których stwierdza się, że orzeczenie nie może zakłócać konkurencji*

- (140) Antin twierdzi, że jeżeli orzeczenie ma być oceniane oddzielnie od starych programów, nie może ono zakłócać konkurencji ani wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi, ponieważ przedsiębiorstwo Antin sprzedało swoje inwestycje w elektrownie Andasol w sierpniu 2017 r. i od tego czasu nie inwestowało w sektor energetyczny w Unii ani nie posiadało udziałów w żadnym innym przedsiębiorstwie prowadzącym działalność w tym sektorze w Unii.

8.1.4. *Uwagi, w których stwierdza się, że nawet jeśli stare programy wiążą się z pomocą państwa, stanowią one istniejącą pomoc*

- (141) Antin twierdzi, że nawet gdyby stare programy stanowiły pomoc państwa, byłyby to istniejąca pomoc (ponieważ upłynął dziesięcioletni okres przedawnienia), co jego zdaniem oznacza, że orzeczenie nie rekompensuje pomocy państwa niezgodnej z prawem lub z rynkiem wewnętrznym.

- (142) Antin twierdzi w szczególności, że orzeczenie jest nierozzerwalnie związane ze starymi programami, a zatem należy uznać, że pomoc przyznano w 1997 r., kiedy ustanowiono pierwszy program, lub najpóźniej w 1998 r., kiedy został on po raz pierwszy wdrożony dekretem królewskim nr 2818/1998. Jego zdaniem okres przedawnienia upłynął w 2008 r., natomiast zmiany starych programów w latach 2004 i 2007 nie stanowią istotnych zmian, które mogłyby mieć wpływ na ocenę zgodności z rynkiem wewnętrznym i nie uzasadniają zmiany kwalifikacji pomocy z istniejącej na nową.

- (143) Ponadto Antin uważa, że nawet gdyby uznać, że zmiany w starych programach, które wprowadzono w latach 2004 i 2007, miałyby wpływ na zgodność programów z rynkiem wewnętrznym, pomoc nadal stanowiłaby istniejącą pomoc, ponieważ okres przedawnienia upłynął odpowiednio w 2014 r. i 2017 r., czyli przed zgłoszeniem orzeczenia Komisji w 2019 r.

- (144) Antin jest zdania, że ponieważ zgodnie z orzecznictwem w sprawie Asteris rekompensata za szkody stanowi pomoc państwa jedynie wtedy, gdy rekompensuje pomoc niezgodną z prawem lub z rynkiem wewnętrznym, fakt, że dotacje przyznane Antin w ramach starych programów stanowią istniejącą pomoc, oznacza, że orzeczenie nie stanowi pomocy państwa. Ewentualnie, nawet przy założeniu, że orzeczenie stanowi pomoc państwa, fakt, że stare programy (lub raczej indywidualne dotacje na rzecz Antin w ramach starych programów) stanowią istniejącą pomoc, oznacza, że orzeczenie również stanowi istniejącą pomoc.

8.1.5. *Uwagi, w których stwierdza się, że jeżeli orzeczenie wiąże się z przyznaniem pomocy, pomoc ta jest zgodna z prawem*

- (145) Antin twierdzi, że ponieważ orzeczenie nie wiąże się z pomocą państwa, obowiązek stosowania okresu zawieszenia nie ma zastosowania, ale nawet gdyby uznać, że orzeczenie wiąże się z pomocą państwa, trybunał nie miał obowiązku zawieszenia postępowania.

8.1.6. *Uwagi, w których stwierdza się, że pomoc przyznano w momencie otrzymania przez Antin dotacji w ramach starych programów*

- (146) Antin twierdzi, że biorąc pod uwagę fakt, iż rekompensatę na podstawie orzeczenia przyznano w celu przywrócenia praw ustanowionych w ramach starych programów, pomoc przyznano w momencie otrzymania przez Antin dotacji w ramach starych programów. Jego zdaniem nie jest prawidłowe uznanie, że pomoc przyznano wraz z wydaniem przez trybunał decyzji o wydaniu orzeczenia ⁽⁹¹⁾. Ponadto Antin argumentuje, że jeśli wniosek w postępowaniu sądowym o wypłatę części nieotrzymanej pomocy państwa należy uznać za część tej podstawowej pomocy, a nie za odrębną pomoc, to wyrok przyznający prawo do otrzymania tej części również nie można uznać za przyznający odrębną pomoc ⁽⁹²⁾. W związku z tym nie można uznać, że w wyroku przyznaje się nową pomoc ani że data wydania wyroku jest datą przyznania jakiegokolwiek pomocy.

8.2. **Uwagi dotyczące zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym**

8.2.1. *Uwagi, zgodnie z którymi orzeczenie nie stanowi pomocy państwa niezgodnej z rynkiem wewnętrznym*

- (147) Antin twierdzi, że gdy Trybunał Sprawiedliwości w wyroku w sprawie Komstroy stwierdził nieważność orzeczeń arbitrażowych na podstawie TKE, była to opinia stanowiąca *obiter dictum* bez mocy prawnej, a stwierdzenie to opierało się na teoretycznym przypadku, który nigdy nie podlegałby prawu Unii. Antin twierdzi ponadto, że Trybunał Sprawiedliwości w swojej opinii 1/20 nie orzekł, czy projekt zmodernizowanego TKE jest zgodny z prawem Unii i czy ewentualna rekompensata na podstawie TKE za dany środek może stanowić pomoc państwa.

- (148) Antin twierdzi również, że zastosowanie zasady ustanowionej w wyroku w sprawie Achmea w niniejszej sprawie nie może automatycznie prowadzić do niezgodności orzeczenia z rynkiem wewnętrznym. Jego zdaniem wynika to z faktu, że jeżeli prawo Unii niższego rzędu (w tym przypadku TKE) jest sprzeczne z prawem pierwotnym Unii (w tym przypadku z zasadą ustanowioną w wyroku w sprawie Achmea w połączeniu z zasadami pomocy państwa), należy usunąć sprzeczności między przepisami, zamiast zakładać, że prawo pierwotne Unii jest automatycznie nadrzędne wobec innych przepisów Unii opartych na TKE.

- (149) Antin twierdzi ponadto, że każda wykładnia orzecznictwa sugerująca, że klauzula arbitrażowa TKE narusza przepisy prawa pierwotnego Unii, byłaby sprzeczna z zasadą pewności prawa i uzasadnionymi oczekiwaniami inwestorów w tym przypadku, ponieważ Komisja jest sygnatariuszem TKE od 1994 r., bez zastrzeżeń co do klauzuli arbitrażowej. Antin uważa, że w czasie negocjacji TKE przed jego podpisaniem w 1994 r. Unia najpierw zwróciła się o włączenie klauzuli stwierdzającej, że klauzula arbitrażowa TKE nie ma zastosowania do sporów wewnątrzunijnych, jednak wycofała ten wniosek po podpisaniu przez Unię w 1994 r. Komisja argumentowała następnie podczas negocjacji w sprawie przeglądu TKE, że taką klauzulę należy włączyć do zmienionego TKE. Zdaniem Antin podejście

⁽⁹¹⁾ Antin powołuje się na wyrok Sądu z dnia 18 czerwca 2019 r., sprawy T-624/15, T-694/15 i T-704/15, European Food i in./Komisja, EU:T:2019:423, w którym Sąd uznał, że pomoc związana z orzeczeniem w sprawie Micula została przyznana w dniu uchylenia podstawowego systemu, ponieważ to właśnie uchylenie doprowadziło do powstania prawa do otrzymania odszkodowania przyznanego w orzeczeniu w sprawie Micula.

⁽⁹²⁾ Antin powołuje się na wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 12 stycznia 2023 r., sprawy połączone C-702/20 i C-17/21, SIA „DOBELES HES” i Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, EU:C:2023:1.

to wykazało, że zasada ustanowiona w wyroku w sprawie Achmea odzwierciedla nową wykładnię, która nie może mieć mocy wstecznej. Antin twierdzi również, że uzasadnione oczekiwania co do ważności arbitrażu opierają się na szeregu przypadków, w których inwestorzy z UE uzyskali orzeczenia przeciwko państwu członkowskiemu na podstawie art. 26 TKE, przy czym Komisja nie sprzeciwiła się im ani ich nie zakwestionowała (poprzez wszczęcie postępowania w sprawie pomocy państwa lub postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego). W tym względzie Antin wskazuje również na poważne konsekwencje gospodarcze, jakie ponieśliby inwestorzy w przypadku nieważności klauzuli arbitrażowej, biorąc pod uwagę dużą liczbę inwestycji dokonanych w dobrej wierze.

- (150) Ponadto zdaniem Antin jego uzasadnione oczekiwania opierają się na fakcie, że Komisja nie wszczęła formalnego postępowania wyjaśniającego dotyczącego starych programów przed zgłoszeniem przez Hiszpanię orzeczenia w 2019 r., mimo że wiedziała o tych programach⁽⁹³⁾. Ponadto już od 2011 r. – przed uchyleniem starych programów w 2013 r. lub wydaniem orzeczenia w czerwcu 2018 r. – Antin nieodwołalnie uczestniczyło w projektach infrastrukturalnych w zakresie OZE, w związku z czym miało uzasadnione oczekiwania co do przysługującego mu prawa do powołania się na klauzulę arbitrażową TKE⁽⁹⁴⁾.

8.2.2. Uwagi, w których stwierdza się, że orzeczenie nie wiąże się z dyskryminacją ze względu na przynależność państwową

- (151) Antin twierdzi, że orzeczenie należy uznać za część starych programów, w związku z czym nie prowadzi ono do żadnej dyskryminacji, ponieważ mogą z niego skorzystać wszyscy inwestorzy spełniający odpowiednie warunki. Zdaniem Antin argument Komisji, że dyskryminacja między poszczególnymi inwestorami (zwłaszcza wobec inwestorów hiszpańskich) polega na tym, że nie wszyscy inwestorzy, którzy skorzystali ze starych programów, mają dostęp do arbitrażu międzynarodowego na podstawie TKE, opiera się na błędnym założeniu, że TKE stanowi część starych programów lub że TKE sam w sobie może stanowić podstawę przyznania pomocy. Antin dodaje, że nie jest wykluczone, iż inwestorzy hiszpańscy mogą ubiegać się o rekompensatę zgodnie z przepisami prawa krajowego lub zgodnie z jakimkolwiek innym mechanizmem rozstrzygania sporów, na który mogli się zgodzić.

- (152) Antin twierdzi również, że nawet w przypadku uznania TKE za część starych programów argument Komisji dotyczący dyskryminacji ze względu na przynależność państwową implikuje raczej dyskryminację ze względu na miejsce siedziby inwestora. Jego zdaniem tego rodzaju dyskryminacja nie narusza postanowień traktatów. Pomoc państwa jest z definicji dyskryminująca, ponieważ jest przyznawana przedsiębiorstwom mającym siedzibę w państwie członkowskim przyznającym pomoc.

- (153) Ponadto zdaniem Antin, jeśli orzeczenie ma być rozpatrywane jako pomoc *ad hoc*, oddzielnie od starych programów, nie ma mowy o dyskryminacji, ponieważ nie można przeprowadzić porównania z inną dotacją.

8.2.3. Uwagi dotyczące zgodności starych programów z rynkiem wewnętrznym na podstawie wytycznych z 2001 r., wytycznych z 2008 r. oraz EEAG

- (154) Zdaniem Antin, jeżeli uznaje się, że orzeczenie wiąże się z pomocą państwa, nie należy oceniać jego zgodności z wytycznymi, które obowiązywały w momencie wydania orzeczenia. Wręcz przeciwnie, Komisja powinna ocenić orzeczenie w ramach starych programów i zastosować wytyczne, które obowiązywały w momencie przyznania pomocy Antin w ramach starych programów.

⁽⁹³⁾ Antin wskazuje na s. 10, 22 i 28 komunikatu Komisji COM(2005) 627 „Wsparcie dla wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych” z dnia 7 grudnia 2005 r., na decyzję Komisji C(2013) 7743 final z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie SA.36559 (C3/2007), Dz.U. L 205 z 12.7.2014 oraz na motyw 107 decyzji Komisji z 2017 r.

⁽⁹⁴⁾ Antin odnosi się do następujących wyroków: wyroku Sądu z dnia 15 listopada 2018 r., World Duty Free Group, SA, dawniej Autogrill España, SA/Komisja, T-219/10 RENV, EU:T:2018:784; wyroku Sądu z dnia 15 listopada 2018 r., Deutsche Telekom AG/Komisja, T-207/10, EU:T:2018:786; wyroku Sądu z dnia 15 listopada 2018 r., Banco Santander, SA/Komisja, sprawa T-227/10, EU:T:2018:785; wyroku Sądu z dnia 15 listopada 2018 r., Axa Mediterranean Holding, SA /Komisja, T-405/11, EU:T:2018:780; wyroku Sądu z dnia 15 listopada 2018 r., Banco Santander, SA i Santusa Holding, SL/Komisja, sprawa T-399/11 RENV, EU:T:2018:787.

- (155) Antin twierdzi, że orzeczenie ułatwia działalność gospodarczą w zakresie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, a nie jest jedynie wynikiem wypełniania przez Hiszpanię jej zobowiązań wynikających z konwencji ICSID. Jego zdaniem, jeżeli orzeczenie zostanie uznane za potwierdzające wcześniej istniejące prawo do otrzymania pomocy w ramach starych programów, to pomoc dotyczy inwestycji w energię odnawialną. Ponadto, nawet jeżeli orzeczenie jest rozpatrywane oddzielnie, obowiązek odszkodowawczy Hiszpanii wynikający z konwencji ICSID powstał (i może powstać wyłącznie) w związku z produkcją energii odnawialnej przez Antin. W związku z tym produkcja energii ze źródeł odnawialnych jest jedyną istotną działalnością podstawową do celów oceny zgodności kwoty rekompensaty z rynkiem wewnętrznym.
- (156) Antin twierdzi, że prowadzi działalność w zakresie OZE, ponieważ można uznać, że prowadzi on działalność spółek Andasol, tj. produkcję energii ze źródeł odnawialnych, a zatem tworzy „jedno przedsiębiorstwo” ze spółkami Andasol. Po nabyciu 45 % udziałów w spółkach Andasol Antin sprawuje nad nimi wspólną kontrolę wraz z RREEF Infrastructure (G.P.) Limited i RREEF Pan-European Infrastructure Two Lux S.à r.l. Ponadto zdaniem Antin utrzymywanie, że inwestor uczestniczy w produkcji energii ze źródeł odnawialnych wyłącznie w sytuacji, gdy tworzy jednostkę gospodarczą z zakładem lub nim zarządza, nie przystaje do rzeczywistości, ponieważ przedsiębiorstwo prowadzące elektrownię jest jedynie narzędziem umożliwiającym otrzymanie wsparcia, podczas gdy to inwestor ponosi całe ryzyko i podejmuje ważne decyzje dotyczące eksploatacji zakładu. W związku z tym, gdy Komisja zatwierdza pomoc na rzecz przedsiębiorstwa prowadzącego elektrownię wytwarzającą energię odnawialną, należy uznać, że pomoc ta jest korzystna dla wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, niezależnie od tego, czy zyski są wypłacane przedsiębiorstwu prowadzącemu elektrownię, czy bezpośrednio udziałowcowi. Zdaniem Antin w każdym razie wydaje się, że w praktyce decyzyjnej Komisji wielu beneficjentów pomocy niekoniecznie posiadało udziały lub kontrolę zarządczą nad elektrowniami, a posiadanie minimalnego odsetka udziałów w elektrowni projektowej nigdy nie było warunkiem przyznania pomocy w dziedzinie energii odnawialnej. Wreszcie Antin twierdzi, że w przypadku, gdy Antin i spółki Andasol stanowią jedną jednostkę gospodarczą, fakt, że przedsiębiorstwo Antin – po zakupie spółek Andasol w 2011 r. – sprzedało je ponownie w 2017 r., nie ma znaczenia. Wszelka rekompensata należy się Antin, ponieważ zapłaciło ono wartość rynkową spółek Andasol, zakładając, że otrzyma pełną kwotę pomocy.
- (157) W tym względzie Antin zwraca uwagę, że fakt, iż pewne wsparcie jest technicznie ukierunkowane na produkcję energii elektrycznej z gazu ziemnego, nie ma wpływu na ocenę zgodności, ponieważ wykorzystanie gazu ziemnego jest ograniczone w czasie i związane ze względami efektywności. Ponadto prawie wszyscy beneficjenci pomocy w ramach starych programów i programu z 2013 r. wykorzystują gaz w pewnym stopniu przez krótkie okresy, a Komisja wielokrotnie zatwierdzała również pomoc dla elektrowni gazowych.
- (158) W odniesieniu do efektu zachęty Antin twierdzi, że dopóki spełnia wymogi określone w starych programach, należy uznać, że orzeczenie ma również efekt zachęty.
- (159) Antin twierdzi, że stare programy są zgodne z wytycznymi z 2001 r., ponieważ ukierunkowane zwroty Hiszpanii w ramach starych programów odpowiadają zwrotom, które Komisja rutynowo zatwierdzała w odniesieniu do innych systemów wsparcia OZE w latach 2001–2009 na podstawie wytycznych z 2001 r. Na ocenę tę nie mają wpływu zmiany programu wprowadzone w latach 2004 i 2007.
- (160) Zdaniem Antin stare programy są również proporcjonalne na podstawie wytycznych z 2008 r., biorąc pod uwagę, że docelowa stopa zwrotu dla Hiszpanii w latach 2008–2013 wynosiła 7–10 %, a więc była niższa od przedziału zwrotów wynoszącego 10–13 %, który Komisja zatwierdziła w tym samym okresie w odniesieniu do innych systemów wsparcia OZE.

- (161) Antin twierdzi, że jeżeli ocenę przeprowadza się na podstawie EEAG, efektu zachęty nie należy oceniać na podstawie sekcji 3.2.4.2 EEAG, ponieważ orzeczenie jest częścią starych programów, a nie pomocą podlegającą indywidualnemu zgłoszeniu, i moce produkcyjne elektrowni Andasol nie przekraczają 250 MW, zgodnie z wymogami pkt 20 EEAG. Ponadto, jeśli chodzi o proporcjonalność, zdaniem Antin fakt przyznania pomocy na podstawie orzeczenia arbitrażowego, a nie w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, nie może powodować niezgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym. Zdaniem Antin rekompensatę przewidzianą w orzeczeniu obliczono na podstawie wynagrodzenia, które Antin powinno było otrzymać w ramach starych programów (tj. takiego samego jak wynagrodzenie, jakie otrzymałoby Antin, gdyby istniały stare programy). Rekompensata składa się zatem z ceny rynkowej i premii pomnożonej przez odpowiednią liczbę lat, a fakt, że premie zostały skumulowane w jedną kwotę, nie zmienia charakteru rekompensaty. Antin twierdzi, że choć pomocy nie przyznano w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, to zgodnie z pkt 128 EEAG pomoc jest nadal zgodna z rynkiem wewnętrznym, jeżeli nie skutkuje wystąpieniem nadmiernej rekompensaty, oraz że w decyzji Komisji z 2017 r. nie określono maksymalnej stopy zwrotu, nie można jednak wykluczyć, że Komisja ze względu na swoją praktykę decyzyjną w latach 2014–2020 zatwierdziłaby stopę zwrotu w wysokości 9 %.
- (162) Ponadto zdaniem Antin pomoc nie zakłóca nadmiernej konkurencji i wymiany handlowej, ponieważ nie prowadzi do zdobycia znaczącej pozycji rynkowej, zmian w przepływach handlowych, zmiany dynamiki konkurencji ani utrzymania rentowności firmy inwestycyjnej. Antin twierdzi w szczególności, że zarówno Antin, jak i spółki Andasol nie charakteryzują się niskim poziomem wydajności i są stabilne finansowo. Ponadto pomoc związana z orzeczeniem nie skutkuje przyznaniem Antin nieracjonalnych stóp zwrotu, ponieważ pozostają one w granicach stopy zwrotu, ani nie trwa nadmiernie długo (trwa tylko przez okres eksploatacji) i nie pociąga za sobą żadnego ryzyka subsydiowania krzyżowego ani braku neutralności technologicznej. Ponadto pomoc związana z orzeczeniem nie zapewnia Antin ani spółkom Andasol zwiększonych udziałów w rynku.
- (163) Antin twierdzi również, że nawet jeśli ocena zgodności orzeczenia miałaby zostać przeprowadzona z uwzględnieniem orzeczenia jako odrębnej kwestii, to Komisja w sprawach rekompensaty za szkody powstałe w wyniku wcześniejszego zamknięcia elektrowni na paliwa kopalne oceniała zgodność pomocy bezpośrednio na podstawie art. 107 ust. 3 TFUE, jeżeli rekompensata nie mieściła się w ramach odpowiednich wytycznych dotyczących pomocy.

8.3. Inne uwagi

- (164) Antin twierdzi, że Hiszpania nie zgłosiła orzeczenia w celu jego zatwierdzenia, a zatem może nadużywać procedury zgłoszenia i naruszać zasady dobrej administracji i lojalnej współpracy, nie dostarczając niezbędnych informacji i uniemożliwiając zatwierdzenie zgłoszonego środka pomocy przez Komisję.

9. UWAGI HISZPANII DO UWAG OSÓB TRZECICH

- (165) Władze hiszpańskie przesłały swoją odpowiedź na uwagi przedstawione przez osoby trzecie w dniach 3 stycznia 2023 r., 27 listopada 2023 r. i 29 stycznia 2024 r.

9.1. Uwagi odnoszące się do uwag dotyczących istnienia pomocy

- (166) W odpowiedzi na argumenty osób trzecich, zgodnie z którymi orzeczenie nie wiąże się z pomocą państwa, Hiszpania powtarza rozumowanie Komisji zawarte w decyzji Komisji z 2017 r., w której Komisja przypomniała (w motywie 165), że każda rekompensata, którą trybunał arbitrażowy miał przyznać inwestorowi na podstawie zmiany przez Hiszpanię programu premii ekonomicznych (program z 2007 r.) zgłoszonym programem („program z 2013 r.”), sama w sobie stanowiłaby pomoc państwa.
- (167) Ponadto Hiszpania powtórzyła, że zgodnie z orzecznictwem pomoc przyznaje się w dniu wydania orzeczenia arbitrażowego, ponieważ prawo do rekompensaty przyznanej tytułem naprawienia domniemanej szkody, jaką powodowie w postępowaniu arbitrażowym ponieśli z powodu uchylecia systemu pomocy państwa, zostało przyznane dopiero w orzeczeniu arbitrażowym⁽⁹⁵⁾.

⁽⁹⁵⁾ Hiszpania powołuje się na wyrok z dnia 25 stycznia 2022 r., C-638/19 P, European Food i in./Komisja, EU:C:2022:50.

9.2. Uwagi odnoszące się do uwag dotyczących zgodności pomocy ze wspólnym rynkiem

(168) W odpowiedzi na uwagi osób trzecich dotyczące znaczenia wyroku w sprawie Komstroy Hiszpania zauważyła, że Trybunał Sprawiedliwości potwierdził, iż pomoc przyznana na podstawie wewnątrzunijnego orzeczenia wydanego przez trybunał arbitrażowy na podstawie TKE nie jest zgodna z prawem Unii, ponieważ taki trybunał arbitrażowy nie jest częścią systemu sądowego Unii, co jest sprzeczne z art. 19 ust. 1 TUE, a także z art. 267 i 344 TFUE ⁽⁹⁶⁾.

9.3. Uwagi odnoszące się do uwag dotyczących istnienia pomocy

(169) W odpowiedzi na argumenty osób trzecich, zgodnie z którymi zniesienie lub zmniejszenie zachęt, które doprowadziły do przyznania rekompensaty przewidzianej w orzeczeniu, nie stanowiło pomocy państwa, a w każdym razie stanowiłoby istniejącą pomoc, władze hiszpańskie przypomniały, że w wyroku w sprawie Micula, który jest w dużej mierze podobny do niniejszej sprawy, Trybunał odrzucił stanowisko, że pomoc w postaci rekompensaty przewidzianej w orzeczeniu arbitrażowym wydanym na podstawie wewnątrzunijnej dwustronnej umowy inwestycyjnej, wywołaną uchYLENIEM przedmiotowego programu, można uznać za przyznaną w chwili uchYLENIA przedmiotowego programu. Trybunał wyjaśnił natomiast, że beneficjent nabywa prawo do otrzymania pomocy na podstawie orzeczenia w momencie przyznania rekompensaty na podstawie orzeczenia ⁽⁹⁷⁾.

(170) Ponadto władze hiszpańskie wspomniały, że Trybunał Sprawiedliwości orzekł, iż orzeczenie, w zakresie, w jakim jest ono niezgodne z prawem Unii, a w szczególności z art. 267 i 344 TFUE, nie może wywoływać skutków ani zostać wykonane ⁽⁹⁸⁾. Hiszpania twierdzi ponadto, że ta sama zasada ma zastosowanie w przedmiotowej sprawie oraz że pomocy nie można przyznać w sposób sprzeczny z art. 267 i 344 TFUE.

(171) W odpowiedzi na twierdzenia osób trzecich dotyczące znaczenia wyroku w sprawie Asteris władze hiszpańskie twierdzą, że rekompensaty za pomoc niewypłaconą w ramach wspólnej polityki rolnej, która została uznana przez sądy unijne za niezgodną z prawem, nie można utożsamiać z wewnątrzunijnym orzeczeniem arbitrażowym dotyczącym inwestycji na podstawie TKE. W tym względzie władze hiszpańskie zwróciły uwagę na sprawę Micula, w której Trybunał wyjaśnił charakter wewnątrzunijnego arbitrażu inwestycyjnego jako systemu rozstrzygania sporów poza krajowymi systemami sądowymi państw członkowskich, zanim zaklasyfikował takie orzeczenie jako pomoc państwa.

(172) Ponadto w odpowiedzi na zarzuty osób trzecich, że program z 2007 r. stanowił wraz z poprzednimi programami istniejącą pomoc, władze hiszpańskie twierdzą, że w decyzji Komisji z 2017 r. przeanalizowano całą rekompensatę otrzymaną przez beneficjentów zarówno w ramach programu z 2007 r., jak i programu z 2013 r.

(173) Ponadto władze hiszpańskie, odpowiadając na uwagi osób trzecich, które zakwestionowały możliwość przypisania orzeczenia Hiszpanii, popierają rozumowanie Komisji przedstawione w decyzji o wszczęciu postępowania.

(174) W odpowiedzi na argumenty podniesione przez osoby trzecie w związku z wpływem środka na rynek wewnętrzny władze hiszpańskie wyjaśniają, że Trybunał w wyroku w sprawie Micula ⁽⁹⁹⁾ stwierdził, iż wewnątrzunijne orzeczenia arbitrażowe wydane w ramach mechanizmu poza systemem sądowym Unii stanowią pomoc niezgodną z rynkiem wewnętrznym, co sprawia, że ich wpływ na rynek jest nieistotny. W każdym razie władze hiszpańskie są zdania, że w decyzji Komisji z 2017 r. wykazano, iż zarówno program z 2007 r., jak i program z 2013 r. mogły zakłócić konkurencję na rynku wewnętrznym.

⁽⁹⁶⁾ Hiszpania powołuje się na wyroki w sprawach Komstroy i Achmea.

⁽⁹⁷⁾ Hiszpania powołuje się na wyrok z dnia 25 stycznia 2022 r., C-638/19 P, European Food i in./Komisja, EU:C:2022:50, pkt 125.

⁽⁹⁸⁾ Postanowienie Trybunału z dnia 21 września 2022 r., Romatsa i in., C-333/19, EU:C:2022:749, pkt 42–44.

⁽⁹⁹⁾ Hiszpania powołuje się na wyrok z dnia 25 stycznia 2022 r., C-638/19 P, European Food i in./Komisja, EU:C:2022:50.

- (175) Odpowiadając na argumenty osób trzecich dotyczące przyznania pomocy na podstawie orzeczenia, władze hiszpańskie odwołują się do orzecznictwa⁽¹⁰⁰⁾ potwierdzającego, że czynnikiem decydującym o dacie przyznania pomocy jest nabycie prawa do otrzymania pomocy przez beneficjentów i odpowiadające mu zobowiązanie państwa do przyznania pomocy.
- (176) Odpowiadając na uwagi osób trzecich dotyczące znaczenia wyroku w sprawie Dobeles Hes⁽¹⁰¹⁾, władze hiszpańskie twierdzą, że orzecznictwo w tej kwestii wydano w kontekście przepisu wstępnego będącego wynikiem sporu dotyczącego pomocy państwa przed krajowymi sądami administracyjnymi. Zdaniem Hiszpanii takie orzeczenia dotyczące roszczeń odszkodowawczych przed sądami krajowymi nie mają znaczenia dla niniejszego postępowania i istnieje rozróżnienie między nakazem zapłaty ceny uznanej na mocy przepisu krajowego a orzeczeniem arbitrażowym w sprawie inwestycji, w którym uznaje się kwoty wynikające z zastosowania zmienionego lub uchylonego przepisu krajowego. W związku z tym, zdaniem władz hiszpańskich, roszczenia osób trzecich dotyczące sądów krajowych państw członkowskich nie mają zastosowania w kontekście orzeczeń arbitrażowych dotyczących inwestycji.

9.4. Uwagi odnoszące się do uwag dotyczących zgodności pomocy ze wspólnym rynkiem

- (177) W odpowiedzi na uwagi osób trzecich dotyczące znaczenia wyroku w sprawie Komstroy i opinii 1/20 władze hiszpańskie wyjaśniają, że orzecznictwo zawiera wiarygodne interpretacje TKE, a w szczególności jego art. 26, który wyjaśnia, że mechanizm rozstrzygania sporów w drodze arbitrażu nie może mieć zastosowania do sporów wewnątrzunijnych, ponieważ stanowiłoby to naruszenie art. 267 i 344 TFUE. Władze hiszpańskie podkreślają, że Trybunał orzekł, iż zasada ta ma również zastosowanie do TKE.
- (178) W odpowiedzi na twierdzenia osoby trzeciej, że orzeczenie oraz program z 2013 r. stanowią pomoc zgodną z rynkiem wewnętrznym zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Komisji, władze hiszpańskie twierdzą, że wewnątrzunijne orzeczenia arbitrażowe oparte na TKE są w sposób oczywisty niezgodne z prawem Unii. Ponadto władze hiszpańskie wyjaśniają, że zgodnie z orzecznictwem⁽¹⁰²⁾ dotyczącym momentu wydania orzeczeń arbitrażowych w tym przypadku wszelkie roszczenia dotyczące ewentualnej zgodności orzeczenia z wytycznymi sprzed tej daty (mianowicie wytycznymi z 2001 r. i wytycznymi z 2008 r.) uznaje się za wadliwe.
- (179) Ponadto w odpowiedzi na twierdzenia osoby trzeciej dotyczące proporcjonalności orzeczenia do EEAG władze hiszpańskie twierdzą, że przedstawiona analiza jest błędna i niewiarygodna. Ponadto władze hiszpańskie są zdania, że wbrew temu, co podnosi ta osoba trzecia, orzeczenie nie ma efektu zachęty i nie przynosi żadnych korzyści w odniesieniu do odnawialnych źródeł energii, a może zakłócać konkurencję na rynku wewnętrznym, co jest sprzeczne z EEAG.

9.5. Uwagi dotyczące innych uwag osób trzecich

- (180) Odpowiadając na uwagi osób trzecich dotyczące ich uzasadnionych oczekiwań, władze hiszpańskie twierdzą, że oceny Komisji w tym przypadku nie można zmienić, opierając się na oczekiwaniach inwestorów. Ponadto Hiszpania uważa, że zgodnie z orzecznictwem podstawowe zasady prawa Unii, takie jak pewność prawa i uzasadnione oczekiwania, nie mogą stać na przeszkodzie przyjęciu przez państwa członkowskie środków mających na celu ograniczenie lub zniesienie wcześniej przyznanych zachęt⁽¹⁰³⁾.

⁽¹⁰⁰⁾ Wyrok z dnia 25 stycznia 2022 r. w sprawie C-638/19 P, European Food i in./Komisja, EU:C:2022:50, pkt 123–125.

⁽¹⁰¹⁾ Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 12 stycznia 2023 r., sprawy połączone C-702/20 i C-17/21, SIA „DOBELES HES” i Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, EU:C:2023:1.

⁽¹⁰²⁾ Wyrok z dnia 25 stycznia 2022 r., European Food i in./Komisja, C-638/19 P, EU:C:2022:50, pkt 118, 123–126 i 152.

⁽¹⁰³⁾ Wyrok Trybunału z dnia 15 kwietnia 2021 r., Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) i in. (C-798/18), Athesia Energy Srl i in. (C-799/18)/Ministero dello Sviluppo economico, Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA, sprawy połączone C-798/18 i C-799/18, EU:C:2021:280; wyrok Trybunału z dnia 11 lipca 2019 r., Agrenergy i Fusignano Due, C-180/18, C-286/18 i C-287/18, EU:C:2019:605; wyrok Trybunału z dnia 10 września 2009 r., Plantanol GmbH & Co. KG/Hauptzollamt Darmstadt, C-201/08, EU:C:2009:539.

- (181) Ponadto w odpowiedzi na uwagi przedstawione przez osoby trzecie w odniesieniu do istnienia nadużycia w procesie zgłoszenia władze hiszpańskie twierdzą, że wywiązały się z obowiązku zgłoszenia na podstawie art. 108 ust. 3 TFUE w celu zapewnienia wyłącznej kompetencji Komisji do przeglądu pomocy państwa oraz wytycznych Komisji dotyczących zawieszenia płatności rekompensat na podstawie orzeczeń arbitrażowych w przypadku braku zatwierdzenia pomocy państwa, określonych w decyzji Komisji z 2017 r.
- (182) W odpowiedzi na argumenty wysunięte przez osobę trzecią, której zdaniem program z 2007 r. stanowi pomoc zgodną z obowiązującymi wytycznymi Komisji, władze hiszpańskie stwierdzają, że taka ocena jest nieistotna dla celów niniejszego postępowania, w którym ocenia się zgodność orzeczenia z rynkiem wewnętrznym.

10. OCENA ŚRODKA

10.1. Istnienie pomocy

- (183) Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE „wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi”.
- (184) Środek stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, jeśli spełnione są równocześnie cztery warunki. Po pierwsze, środek można przypisać państwu i musi on być finansowany z zasobów państwowych. Po drugie, środek musi przynosić korzyść beneficjentowi. Po trzecie, środek musi sprzyjać niektórym przedsiębiorstwom lub pewnemu rodzajowi działalności gospodarczej (tj. korzyść musi być selektywna). Po czwarte, musi być w stanie wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi oraz zakłócać konkurencję na rynku wewnętrznym lub grozić jej zakłóceniem.
- (185) W decyzji o wszczęciu postępowania (motywy 71–88) Komisja wstępnie stwierdziła, że orzeczenie stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Z powodów wyjaśnionych poniżej w pozostałej części sekcji 10.1 Komisja stwierdza, że orzeczenie – a w każdym razie jego wykonanie lub egzekucja bądź wypłata rekompensaty na jego podstawie („wykonanie”) – stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

10.1.1. *Możliwość przypisania środka państwu i zasoby państwowe*

Możliwość przypisania środka państwu

- (186) Zgodnie z orzecznictwem sądów Unii Europejskiej, aby selektywna korzyść stanowiła pomoc w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, musi m.in. istnieć możliwość przypisania jej państwu ⁽¹⁰⁴⁾. Należy również zauważyć, że w przypadku przyznania korzyści przez organ władzy publicznej korzyść tę z definicji można przypisać państwu ⁽¹⁰⁵⁾.
- (187) Jak wyjaśniono w motywie 65, Hiszpania podpisała TKE w dniu 17 grudnia 1994 r., ratyfikowała go w dniu 11 grudnia 1997 r., a TKE wszedł w życie w odniesieniu do Hiszpanii w dniu 16 kwietnia 1998 r. Jak wyjaśniła również Hiszpania, zgodnie z art. 96 ust. 1 konstytucji hiszpańskiej umowy międzynarodowe, które zostały skutecznie zawarte, stają się częścią wewnętrznego porządku prawnego po ich oficjalnej publikacji w Hiszpanii. Ratyfikacja TKE przez Hiszpanię została opublikowana w hiszpańskim Dzienniku Urzędowym w dniu 17 marca 1998 r. („Dokument ratyfikacyjny Traktatu karty energetycznej oraz Protokołu Karty energetycznej dotyczącego

⁽¹⁰⁴⁾ Wyrok z dnia 5 kwietnia 2006 r., Deutsche Bahn AG/Komisja, T-351/02, ECLI:EU:T:2006:104, pkt 101.

⁽¹⁰⁵⁾ Wyrok z dnia 15 grudnia 2021 r., Oltchim/Komisja, T-565/19, EU:T:2021:904, pkt 160. Wyrok Sądu z dnia 2 października 2024 r., sprawy T-624/15 RENV i T-694/15 RENV, European Food SA i in./Komisja Europejska, EU:T:2024:659, pkt 206.

efektywności energetycznej i odnośnych aspektów ochrony środowiska, sporządzony w Lizbonie dnia 17 grudnia 1994 r.”, zob. również motyw 65). Hiszpania podpisała konwencję ICSID w dniu 21 marca 1994 r. i ratyfikowała ją w dniu 17 września 1994 r. Ratyfikacja przez Hiszpanię konwencji ICSID została opublikowana w hiszpańskim Dzienniku Urzędowym w dniu 13 września 1994 r. („Dokument ratyfikacyjny Konwencji o rozstrzyganiu sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami innych państw, przyjętej w Waszyngtonie w dniu 18 marca 1965 r.”).

- (188) Trybunał wydał orzeczenie na podstawie wykładni tych traktatów, które Hiszpania podpisała i ratyfikowała i które w związku z tym stały się częścią hiszpańskiego porządku prawnego od dnia ich publikacji w hiszpańskim Dzienniku Urzędowym. Hiszpania dobrowolnie postanowiła podpisać i ratyfikować TKE i konwencję ICSID oraz włączyć je do hiszpańskiego prawa krajowego (zob. motyw 187 i sekcja 5.4). Wydanie orzeczenia stało się zatem możliwe w następstwie decyzji Hiszpanii o podpisaniu i ratyfikowaniu TKE i konwencji ICSID: okoliczność, że trybunał powinien był stwierdzić brak swojej właściwości, ponieważ zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości art. 26 TKE nie ma zastosowania wewnątrz UE, nie zmienia tego faktu. Orzeczenie można przypisać Hiszpanii.
- (189) W każdym razie Komisja zauważa, że wykonanie orzeczenia można przypisać Hiszpanii również z powodów przedstawionych poniżej (zob. motywy 190–191).
- (190) Ponieważ orzeczenie narusza art. 267 i 344 TFUE, art. 19 TUE oraz ogólne zasady autonomii i wzajemnego zaufania, nie może ono wywoływać żadnych skutków w porządku prawnym UE, a Hiszpania może go nie wykonać. Wykonanie orzeczenia pomimo tego zakazu wiązałoby się bezpośrednio z autonomiczną decyzją władz hiszpańskich. Dotyczy to sytuacji, gdy Hiszpania dobrowolnie wypłaci rekompensatę przewidzianą w orzeczeniu i początkowo podejmie próbę sprzeciwienia się uznaniu i egzekucji orzeczenia przed sądem państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, a następnie albo nie zapobiegnie zajęciu aktywów, albo podejmie decyzję o wypłacie odszkodowania w celu zapobieżenia podjęciu środków mających na celu ujawnienie aktywów, a ostatecznie zajęciu aktywów niechronionych immunitetem suwerennym⁽¹⁰⁶⁾. Dla pełności wyводу Komisja zauważa również, że uznanie lub egzekucję orzeczenia przez hiszpański sąd można również przypisać Hiszpanii, ponieważ działania wszystkich organów państwowych, w tym sądów krajowych, można przypisać państwu.
- (191) Z tych samych powodów Sąd orzekł w wyroku w sprawie Micula, że państwo siłą rzeczy „uczestniczy”, jeżeli wypłaca odszkodowanie przewidziane w orzeczeniu arbitrażowym⁽¹⁰⁷⁾. Dla pełności wyводу Komisja zauważa również, że uznanie lub egzekucję orzeczenia przez hiszpański sąd można również przypisać Hiszpanii, ponieważ działania wszystkich organów państwowych, w tym sądów krajowych, można przypisać państwu.
- (192) Żaden z argumentów podniesionych przez zainteresowane osoby trzecie nie podważa tego wniosku, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, można przypisać Hiszpanii.
- (193) Po pierwsze, wbrew twierdzeniom niektórych osób trzecich fakt, że orzeczenie zostało wydane przez trybunał arbitrażowy między inwestorem a państwem, a nie przez sąd krajowy, nie zmienia ustaleń Komisji dotyczących możliwości przypisania pomocy i nie stoi na przeszkodzie temu, by orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, można było przypisać Hiszpanii. Trybunał potwierdził swoją właściwość do wydania orzeczenia w oparciu o swoją wykładnię art. 26 TKE i konwencji ICSID, na które trybunał może się powołać jedynie dlatego, że Hiszpania postanowiła podpisać i ratyfikować te akty prawa międzynarodowego. Ponadto przyjęcie rozumowania skutkującego brakiem możliwości przypisania w tym kontekście skutkowałoby w rzeczywistości umożliwieniem wszystkim państwom członkowskim uniknięcia kontroli pomocy państwa, o ile opierają się one na arbitrażu między inwestorem a państwem lub zaciągną międzynarodowe zobowiązanie do przyznania danego środka pomocy państwa⁽¹⁰⁸⁾. Takie uzasadnienie ma negatywny wpływ na skuteczność prawa Unii, w szczególności art. 107 TFUE, i w związku z tym należy je odrzucić.

⁽¹⁰⁶⁾ Wyrok Sądu z dnia 2 października 2024 r., sprawy T-624/15 RENV i T-694/15 RENV, European Food SA i in./Komisja Europejska, EU:T:2024:659, pkt 201–221.

⁽¹⁰⁷⁾ Tamże.

⁽¹⁰⁸⁾ Zob. w tym względzie wyrok Sądu z dnia 2 października 2024 r., sprawy T-624/15 RENV i T-694/15 RENV, European Food SA i in./Komisja Europejska, EU:T:2024:659, pkt 217.

- (194) Po drugie, jeżeli chodzi o argumenty osób trzecich przedstawione w motywach 99 i 138, że możliwość przypisania orzeczenia nie może opierać się na przystąpieniu Hiszpanii do konwencji ICSID lub TKE, ponieważ w decyzji o wszczęciu postępowania nie sugeruje się, że podstawowym programem jest konwencja ICSID lub TKE, Komisja uważa, że argument ten jest nieistotny dla kwestii, czy orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, można przypisać Hiszpanii. Indywidualny charakter środka nie stoi na przeszkodzie temu, by wynikał on ze stosowania (choć niewłaściwego) przez trybunał arbitrażowy między inwestorem a państwem umów międzynarodowych zawartych dobrowolnie przez Hiszpanię. We wstępnej ocenie możliwości przypisania środka pomocy w decyzji o wszczęciu postępowania (w motywie 82) wyraźnie odniesiono się do dobrowolnej zgody Hiszpanii na przystąpienie do konwencji ICSID i TKE.
- (195) Po trzecie, Komisja zauważa, że twierdzenie osób trzecich (zob. motywy 100 i 139), zgodnie z którym orzeczenia nie można przypisać Hiszpanii, ponieważ ze względu na swoje zobowiązania wynikające z prawa międzynarodowego Hiszpania nie miałaby swobody decyzyjnej co do wypłaty orzeczenia, nie jest uzasadnione z powodów określonych w motywie 193. Po pierwsze, takiego rozumowania nie można zaakceptować, ponieważ skutkowałoby w rzeczywistości umożliwieniem wszystkim państwom członkowskim uniknięcia kontroli pomocy państwa poprzez zaciągnięcie międzynarodowego zobowiązania do przyznania danego środka pomocy państwa⁽¹⁰⁹⁾. Po drugie, jak przypomniano w motywie 11, w orzecznictwie uznano, że orzeczenie arbitrażowe wydane w ramach sporu między państwem członkowskim a inwestorem z innego państwa członkowskiego, jak w niniejszej sprawie, jest niezgodne z prawem Unii, a zatem nie może wywoływać żadnych skutków i nie może zostać wyegzekwowane⁽¹¹⁰⁾. W związku z tym Hiszpania jest zobowiązana do uchylecia orzeczenia i nie można uznać, że ma obowiązek wypłaty przewidzianej w nim rekompensaty ani wykonania lub egzekucji tego orzeczenia⁽¹¹¹⁾. Po trzecie, jedyną sytuacją, w której orzecznictwo uznaje, że środka wprowadzonego przez państwo członkowskie nie można przypisać państwu członkowskiemu, jest sytuacja, w której prawo Unii wymaga od państwa członkowskiego wdrożenia tego środka, nie pozostawiając mu żadnej swobody uznania. Oczywiście jest, że w niniejszej sprawie nie ma to miejsca. W związku z powyższym Komisja stwierdza, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, można przypisać Hiszpanii.

Zasoby państwowe

- (196) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem jedynie korzyści przyznane bezpośrednio lub pośrednio przy użyciu zasobów państwowych mogą stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE⁽¹¹²⁾.
- (197) W tym przypadku orzeczenie zawiera zobowiązanie Hiszpanii do zapłaty: (i) całkowitej kwoty rekompensaty obliczonej przez trybunał w orzeczeniu (tj. 101 mln EUR tytułem rekompensaty za naruszenie art. 10 ust. 1 TKE poprzez niezapewnienie uczciwego i sprawiedliwego traktowania w odniesieniu do inwestycji Antin); (ii) odsetek za okres sprzed wydania orzeczenia oraz (iii) odsetek za okres po wydaniu orzeczenia, które będą musiały zostać ponownie obliczone na podstawie daty faktycznej płatności (zob. sekcja 5.6).
- (198) W momencie zgłoszenia Hiszpania oszacowała, że odsetki za okres sprzed wydania orzeczenia – tj. za okres od dnia 20 czerwca 2014 r. do dnia 15 czerwca 2018 r. – wyniosły 8 686 086 EUR, a odsetki za okres po wydaniu orzeczenia – tj. za okres od dnia 15 czerwca 2018 r. do dnia 31 marca 2019 r. – wyniosły 1 810 978 EUR.
- (199) Władze hiszpańskie wyjaśniły, że gdyby rekompensata z tytułu orzeczenia miała zostać wypłacona, taka płatność byłaby finansowana z budżetu ogólnego państwa hiszpańskiego oraz że taka płatność nie będzie bezpośrednio zaliczona do kosztów systemu elektroenergetycznego i dlatego nie obciąży bezpośrednio konsumentów końcowych energii elektrycznej poprzez rachunki za prąd (zob. sekcja 5.6).

⁽¹⁰⁹⁾ Wyrok Sądu z dnia 2 października 2024 r., sprawy T-624/15 RENV i T-694/15 RENV, European Food SA i in./Komisja Europejska, EU:T:2024:659, pkt 217.

⁽¹¹⁰⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 września 2022 r., Romatsa i in., C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749, pkt 42–44.

⁽¹¹¹⁾ Wyrok Sądu z dnia 2 października 2024 r., sprawy T-624/15 RENV i T-694/15 RENV, European Food SA i in./Komisja Europejska, EU:T:2024:659, pkt 214.

⁽¹¹²⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 1978 r. w sprawie 82/77 Van Tiggele, ECLI:EU:C:1978:10, pkt 25 i 26. Wyrok Sądu z dnia 12 grudnia 1996 r. w sprawie T-358/94 Air France/Komisja, ECLI:EU:T:1996:194, pkt 63.

- (200) W momencie wydania niniejszej decyzji Hiszpania nie dokonała żadnej płatności, przede wszystkim dlatego, że byłoby to sprzeczne z prawem Unii. Niemniej jednak w związku z podjęciem przez Antin prób wyegzekwowania orzeczenia istnieje poważne ryzyko, że Hiszpania będzie musiała zainwestować zasoby państwowe w wypłatę rekompensaty wynikającej z orzeczenia. Takie ryzyko wystarcza do stwierdzenia istnienia zasobów państwowych⁽¹¹³⁾. W tym kontekście Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że do celów ustalenia zasobów państwowych nie ma znaczenia, czy takie wykorzystanie zasobów państwowych naruszałoby prawo Unii, czy prawo krajowe. Decydujące jest to, że środek wywołał skutki⁽¹¹⁴⁾. Ponieważ pomoc wiąże się z ryzykiem płatności bezpośredniej ze strony Hiszpanii z budżetu Hiszpanii, Komisja uważa, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, polegające na dokonaniu płatności bezpośredniej, jest finansowane z zasobów państwowych.

Wniosek dotyczący możliwości przypisania środka państwu oraz zasobów państwowych

- (201) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, można przypisać państwu hiszpańskiemu i że jest ono finansowane z zasobów państwowych w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

10.1.2. Korzyść i selektywność

Korzyść gospodarcza

- (202) Korzyść w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE oznacza każdą korzyść gospodarczą, której dane przedsiębiorstwo nie uzyskałoby w normalnych warunkach rynkowych, tj. bez interwencji państwa⁽¹¹⁵⁾. Dokładna forma środka nie ma znaczenia przy ustalaniu, czy przynosi on korzyść gospodarczą przedsiębiorstwu⁽¹¹⁶⁾.
- (203) W tym względzie, aby ocenić, czy państwo członkowskie przyznało korzyść danemu przedsiębiorstwu, należy porównać sytuację finansową przedsiębiorstwa po wprowadzeniu środka z sytuacją finansową, w jakiej znajdowałoby się ono, gdyby ów środek nie został przyjęty⁽¹¹⁷⁾.
- (204) Ponadto pojęcie „korzyści” nierozłącznie związane z uznaniem środka za pomoc państwa ma obiektywny charakter niezależnie od motywacji twórców danego środka. Tym samym charakter celów realizowanych przez środki państwowe oraz ich uzasadnienie nie mają żadnego wpływu na uznanie ich za pomoc państwa. Art. 107 ust. 1 TFUE nie dokonuje bowiem rozróżnienia interwencji państwa według przyczyn lub celów, lecz definiuje je ze względu na ich skutki⁽¹¹⁸⁾.

⁽¹¹³⁾ Zob. w tym kontekście wyrok Trybunału z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie C-385/18, Arriva Italia Srl, Ferrottramviaria SpA, Consorzio Trasporti Aziende Pugliesi (CO.TRA.P)/Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti, EU:C:2019:1121, w szczególności pkt 35–36, w których Trybunał wyjaśnił, co następuje: „35 Następnie, jeśli chodzi o wymóg, aby korzyść została przyznana bezpośrednio lub pośrednio z zasobów państwowych, należy zauważyć, że sama okoliczność, iż według sądu odsyłającego kwota 70 mln EUR nie została fizycznie wypłacona z budżetu państwa włoskiego i w związku z tym nie stanowiła wydatku dla budżetu tego państwa członkowskiego, nie oznacza, że kwota ta nie może zostać zakwalifikowana jako »zasoby państwowe«, w szczególności w sytuacji, gdy potencjalne obciążenie włoskiego budżetu państwa zostało przewidziane w art. 1 ust. 867 ustawy o stabilności na rok 2016. 36 Z orzecznictwa Trybunału wynika w tym względzie, że od momentu, w którym prawo do otrzymania wsparcia udzielonego przy użyciu zasobów państwowych zostało przyznane beneficjentowi na podstawie obowiązujących przepisów krajowych, pomoc należy uznać za przyznaną, a zatem faktyczne przekazanie przedmiotowych zasobów nie ma decydującego znaczenia (zob. podobnie wyrok z dnia 21 marca 2013 r., Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, EU:C:2013:200, [pkt] 40)”.

⁽¹¹⁴⁾ Wyrok Trybunału z dnia 26 września 2024 r., C-790/21 P i C-791/21 P, Covestro i in./Komisja, pkt 172, ECLI:EU:C:2024:792, z dalszymi odesłaniami.

⁽¹¹⁵⁾ Wyrok Trybunału z dnia 11 lipca 1996 r., sprawa C-39/94, SFEI i in., ECLI:EU:C:1996:285, pkt 60 oraz wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 1999 r. w sprawie C-342/96 P, Hiszpania/Komisja, ECLI:EU:C:1999:210, pkt 41.

⁽¹¹⁶⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 24 lipca 2003 r., Altmark Trans, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, pkt 84.

⁽¹¹⁷⁾ Zob. w tym kontekście wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 2 lipca 1974 r., Włochy/Komisja, 173/73, EU:C:1974:71, pkt 13.

⁽¹¹⁸⁾ Zob. w tym kontekście wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 25 stycznia 2022 r., sprawa C-638/19 P, Komisja Europejska/European Food SA i in., EU:C:2022:50, pkt 122 i przytoczone tam orzecznictwo.

- (205) W rozpatrywanej sprawie oczywiste jest, że dzięki orzeczeniu, a w każdym razie jego wykonaniu, sytuacja finansowa Antin była lepsza niż w przypadku, gdyby taki środek nie został przyjęty. Dokładniej rzecz ujmując, trybunał przyznał Antin 101 mln EUR plus odsetki (szacowane przez Hiszpanię na 8 686 086 EUR tytułem odsetek za okres sprzed wydania orzeczenia – tj. za okres od dnia 20 czerwca 2014 r. do dnia 15 czerwca 2018 r. – oraz 1 810 978 EUR z tytułu odsetek za okres po wydaniu orzeczenia – tj. za okres od dnia 15 czerwca 2018 r. do dnia 31 marca 2019 r. – zob. sekcja 5.6).
- (206) Ponadto w orzeczeniu przyznano Antin prawo, którego Antin nie uzyskałoby w normalnych warunkach rynkowych, ale które ma wartość finansową. Ta wartość finansowa mogłaby również zostać przekazana innym beneficjentom w zamian za odpowiednią płatność ⁽¹¹⁹⁾.
- (207) W normalnych warunkach rynkowych, tj. w przypadku niewydania przez trybunał arbitrażowy orzeczenia na podstawie podpisania i ratyfikacji przez Hiszpanię TKE (oraz konwencji ICSID), Antin nie byłoby uprawnione do żadnej rekompensaty, takiej jak ta uzyskana w wyniku orzeczenia, i nie istniałby tytuł prawny, na podstawie którego można by dochodzić wykonania ⁽¹²⁰⁾.
- (208) Wbrew temu, co twierdzi Antin, kwota przyznana na podstawie orzeczenia nie stanowi rekompensaty za niezgodne z prawem działanie Hiszpanii, które zgodnie z orzecznictwem Trybunału, a w szczególności z wyrokiem w sprawie Asteris, nie stanowiłoby korzyści gospodarczej. Antin twierdzi, że zmiana i zastąpienie programu z 2007 r. programem z 2013 r. skutkowało naruszeniem art. 10 TKE. Argument ten jest jednak chybiony z dwóch powodów.
- (209) Po pierwsze, jak określono w motywach 157–166 decyzji Komisji z 2017 r., zmiana i zastąpienie programu z 2007 r. programem z 2013 r. nie naruszyły ani ogólnych zasad prawa Unii dotyczących uzasadnionych oczekiwań i pewności prawa, ani art. 10 TKE. W wyroku w sprawie Aquind Sąd potwierdził pogląd Komisji, że art. 10 TKE ma taką samą treść jak ogólne zasady prawa Unii dotyczące uzasadnionych oczekiwań i pewności prawa i nie może mieć szerszego ani innego znaczenia, co podważyłoby autonomię porządku prawnego Unii ⁽¹²¹⁾.
- (210) Po drugie, jak orzekł Trybunał Sprawiedliwości w wyroku w sprawie Anie, art. 10 TKE ma zastosowanie wyłącznie do inwestorów z „innych” umawiających się stron, co wyklucza inwestorów z UE ⁽¹²²⁾.
- (211) W związku z tym argument Antin, zgodnie z którym – aby orzeczenie stanowiło pomoc państwa – konieczne jest ustalenie, że program z 2007 r. stanowi pomoc państwa niezgodną z prawem, opiera się na błędnym założeniu.
- (212) W każdym razie w tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem sądów Unii, jeżeli przepisy krajowe ustanawiają „pomoc państwa” w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, zapłata kwoty żądanej przed sądem zgodnie z tym uregulowaniem również stanowi taką pomoc ⁽¹²³⁾. W istocie, podczas gdy w orzecznictwie uznaje się, że należy dokonać rozróżnienia pomiędzy żądaniami naprawienia szkody wynikającej z niezgodności z prawem a skargą o zapłatę kwot należnych na podstawie przepisów prawa ⁽¹²⁴⁾, w przypadku gdy kwoty dochodzone przed sądem, nawet formalnie na gruncie odszkodowawczym, odpowiadają wypłacie korzyści, której domaga się skarżący

⁽¹¹⁹⁾ Komisja zauważa, że w niektórych przypadkach orzeczenia arbitrażowe wydane w związku ze zmianami regulacyjnymi wprowadzonymi przez Hiszpanię do programu z 2007 r. zostały przeniesione na inne przedsięwzięcia, które nie były stronami postępowania arbitrażowego i które można uznać za następców prawnych orzeczenia, w szczególności na rzecz spółki Blasket Renewables, zob. sprawa cywilna nr 21-3249, Blasket Renewable Invs./Królestwo Hiszpanii, 665 F. Supp. 3d 1, (D.D.C. 2023).

⁽¹²⁰⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 24 lipca 2003 r., Altmark Trans, C-280/00, EU:C:2003:415, pkt 84.

⁽¹²¹⁾ Wyrok Sądu z dnia 8 lutego 2023 r., Aquind/Komisja, T-295/20, EU:T:2023:52, pkt 145–153.

⁽¹²²⁾ Wyrok Trybunału z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawach połączonych C-798/18 i C-799/18, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) i in., pkt 67–71.

⁽¹²³⁾ Zob. w tym kontekście wyrok z dnia 12 stycznia 2023 r., DOBELES HES, C-702/20 i C-17/21, EU:C:2023:1, pkt 65 oraz wyrok Sądu z dnia 2 października 2024 r., sprawy T-624/15 RENV i T-694/15 RENV, European Food SA i in./Komisja Europejska, EU:T:2024:659, pkt 174.

⁽¹²⁴⁾ Zob. w tym kontekście wyrok z dnia 27 września 1988 r., Asteris i in., 106/87 do 120/87, EU:C:1988:457, pkt 25 i 26 oraz przytoczone tam orzecznictwo. Zob. również wyrok Sądu z dnia 2 października 2024 r., sprawy T-624/15 RENV i T-694/15 RENV, European Food SA i in./Komisja Europejska, EU:T:2024:659, pkt 172.

na podstawie ustawodawstwa, powództwo nie ma na celu naprawienia szkody odrębnej od szkody polegającej na całkowitym braku wypłaty korzyści, do której skarżący jest w swej ocenie uprawniony na podstawie tych samych przepisów ⁽¹²⁵⁾. Beneficjent pomocy nie może obchodzić skutecznego stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa, uzyskując – bez powoływania się na prawo Unii w dziedzinie pomocy państwa – orzeczenie, którego skutkiem byłoby ostatecznie umożliwienie im stosowania przez wiele lat spornej pomocy ⁽¹²⁶⁾.

(213) W tym przypadku, po pierwsze, jak wyjaśniono w motywach 61–63 niniejszej decyzji, rekompensatę przyznaną Antin na mocy orzeczenia oblicza się jako wartość bieżącą wszystkich przepływów pieniężnych, które inwestor otrzymałby w okresie eksploatacji zakładu (25 lat), gdyby Hiszpania nie wycofała programu z 2007 r. W związku z tym orzeczenie ma na celu zrekompensowanie Antin uchylecia programu z 2007 r. Innymi słowy, wypłata rekompensaty przyznanej przez trybunał skutkuje przywróceniem sytuacji, w której powodowie znajdowaliby się, gdyby program z 2007 r., stanowiący niezgodną z prawem pomoc państwa, został utrzymany.

(214) Po drugie, z powodów przedstawionych poniżej program z 2007 r. stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, która jest ponadto niezgodna z prawem.

- a) Beneficjenci programu z 2007 r. otrzymują rekompensatę w wysokości przekraczającej zyski, które normalnie otrzymaliby na rynku w przypadku braku programu z 2007 r. Program przynosi zatem korzyść. W dekrete królewskim wprowadzającym program z 2007 r. stwierdzono bowiem, że „[w] przypadku technologii wymagających wzmocnienia ze względu na ich ograniczony rozwój, takich jak biogaz czy energia słoneczno-termoelektryczna, rentowność wzrosła do 8 % w przypadku instalacji, które zdecydują się na zaopatrywanie dystrybutorów, oraz do 7–11 % zwrotu w przypadku tych, które uczestniczą w rynku hurtowym”. Program z 2007 r. zwiększa zatem rentowność takich inwestycji powyżej stóp rynkowych, a tym samym zapewnia przewagę. Program z 2007 r. przyniósł więc korzyść w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.
- b) Program z 2007 r. faworyzował jedynie wybranych beneficjentów prowadzących działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, wysokosprawnej kogeneracji oraz odpadów. Korzyść przyznana w ramach programu z 2007 r. była zatem selektywna.
- c) Wsparcie w ramach programu z 2007 r. można było przypisać państwu, ponieważ zostało ono ustanowione ustawą i dekretemi wykonawczymi (zob. motyw 20).
- d) Mechanizm finansowania programu z 2007 r. (zob. motywy 20–28) obejmuje zasoby państwowe. Jak zauważyła Hiszpania, mechanizm finansowania programu z 2007 r. jest zasadniczo taki sam jak mechanizm oceniany przez Trybunał Sprawiedliwości w postanowieniu w sprawie Elcogás, dotyczący kosztów systemu elektroenergetycznego w Hiszpanii, w odniesieniu do którego uznano, że jest on finansowany z zasobów państwowych ⁽¹²⁷⁾. W związku z tym w niniejszej sprawie zastosowanie mają te same rozważania, które przedstawiono w postanowieniu Elcogás. To państwo przyjmuje przepisy niezbędne do wdrożenia systemu opłat za dostęp do sieci i określa metodę obliczania opłat, które są ponoszone – jako koszty obowiązkowe – przez wszystkich konsumentów energii elektrycznej i użytkowników sieci. Ponadto systemem opłat zarządza organ państwowy – hiszpański organ regulacyjny CNMC. Państwo określa również beneficjentów rozliczeń,

⁽¹²⁵⁾ Zob. w tym kontekście wyrok z dnia 12 stycznia 2023 r., DOBELES HES, C-702/20 i C-17/21, EU:C:2023:1, pkt 61 i 62. Zob. również wyrok Sądu z dnia 2 października 2024 r., sprawy T-624/15 RENV i T-694/15 RENV, European Food SA i in./Komisja Europejska, EU:T:2024:659, pkt 173.

⁽¹²⁶⁾ Zob. w tym kontekście i analogicznie wyrok z dnia 11 listopada 2015 r., Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, EU:C:2015:742, pkt 42–44 oraz wyrok Sądu z dnia 2 października 2024 r., sprawy T-624/15 RENV i T-694/15 RENV, European Food SA i in./Komisja Europejska, EU:T:2024:659, pkt 175.

⁽¹²⁷⁾ Postanowienie Trybunału z dnia 22 października 2014 r., Elcogás SA/Administración del Estado i Iberdrola SA, sprawa C-275/13, EU:C:2014:2314, zob. w szczególności pkt 24–33.

a także mające zastosowanie wzory matematyczne, oraz reguluje samą procedurę rozliczania zgodnie z wcześniej ustalonymi obiektywnymi parametrami. Ponadto, od czasu wydania postanowienia w sprawie Elcogás Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że fundusze zasilane ze składek obowiązkowych nakładanych przez ustawodawstwo państwa członkowskiego, zarządzane i dzielone zgodnie z tym ustawodawstwem, mogą być uznane za zasoby państwowe w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, nawet jeśli są zarządzane przez podmioty odrębne od władz publicznych ⁽¹²⁸⁾. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że decydującym kryterium dla zakwalifikowania dodatku taryfowego jako opłaty stanowiącej zasoby państwowe jest to, że wspomniana dopłata do ceny stanowiła jednostronnie nałożony przez prawo ciężar, do którego zapłaty konsumenci byli zobowiązani. Hiszpania potwierdziła (zob. motyw 25), że konsumenci byli prawnie zobowiązani do finansowania kosztów programu z 2007 r. W związku z tym program z 2007 r. był finansowany z zasobów państwowych.

- e) Sektor elektroenergetyczny jest otwarty na konkurencję, a energia elektryczna jest przedmiotem powszechnej wymiany handlowej między państwami członkowskimi. Program z 2007 r. mógł zatem zakłócić konkurencję na rynku energii elektrycznej i wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

(215) W związku z powyższym należy zatem stwierdzić, że program z 2007 r. stanowił pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Ponadto, ponieważ Hiszpania wdrożyła program z 2007 r. bez zgłoszenia go Komisji i zatwierdzenia przez Komisję, stanowił on pomoc niezgodną z prawem (zob. motyw 18). Komisja zauważa, że władze hiszpańskie nie kwestionują tego wniosku (zob. motyw 25).

(216) Zatem sama rekompensata za utracone zyski przyznana w orzeczeniu, a w każdym razie jego wykonanie, stanowi korzyść gospodarczą niedostępną w normalnych warunkach rynkowych i w przypadku braku orzeczenia. Ponadto, ponieważ orzeczenie jest sprzeczne z prawem Unii z powodów wyjaśnionych w sekcji 10.4.1, przewidzianej w nim rekompensaty nie przyznano w normalnych warunkach rynkowych. Zatem niezależnie od tego, czy program z 2007 r. kwalifikuje się jako pomoc państwa, orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, stanowi korzyść ⁽¹²⁹⁾.

(217) W związku z tym Komisja stwierdza, że rekompensata przyznana przez trybunał stanowi korzyść gospodarczą na rzecz Antin, której Antin nie uzyskałoby w normalnych warunkach rynkowych. Antin mogło również przenieść na inną stronę prawo do rekompensaty, a tym samym korzyść gospodarczą wynikającą z orzeczenia. Z tego powodu Komisja stwierdza, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, uznaje się za korzyść gospodarczą dla Antin.

(218) Dla pełności wyводу Komisja dodaje, że orzeczenie stanowi korzyść dla Antin, nawet jeżeli samo orzeczenie narusza prawo Unii i nie może zostać egzekwowane na mocy prawa Unii. Decydującym czynnikiem dla ustalenia, czy dany środek stanowi pomoc państwa, a w szczególności dla ustalenia, czy środek ten powoduje korzystniejsze traktowanie beneficjenta niż innych, są skutki wywołane przez ten środek ⁽¹³⁰⁾. W związku z tym fakt, że środek jest sprzeczny z przepisami prawa Unii innymi niż art. 107 i 108 TFUE, nie oznacza, że nie można go uznać za pomoc państwa, o ile wywołuje on skutki i nie został ani uchylony, ani uznany za niezgodny z prawem, a co za tym idzie – za niemający zastosowania ⁽¹³¹⁾. W tym przypadku orzeczenie istnieje i nigdy nie zostało uchylone. Pomimo faktu, że orzeczenie jest sprzeczne z prawem Unii (zob. sekcja 10.4), orzeczenie to może wywierać wpływ, co ilustruje również toczące się postępowanie z udziałem Antin (zob. sekcja 5.8).

⁽¹²⁸⁾ Wyrok Trybunału z dnia 28 marca 2019 r., Republika Federalna Niemiec/Komisja Europejska, sprawa C-405/16 P, EU:C:2019:268, pkt 58 z dalszymi odesłaniami.

⁽¹²⁹⁾ Zob. w tym kontekście sprawy połączone T-624/15 RENV, T-694/15 RENV i T-704/15 RENV, EU:T:2024:659, pkt 166.

⁽¹³⁰⁾ Zob. w tym kontekście wyrok z dnia 15 listopada 2011 r., Komisja/Government of Gibraltar i Zjednoczone Królestwo, C-106/09 P i C-107/09 P, EU:C:2011:732, pkt 87 i przytoczone tam orzecznictwo.

⁽¹³¹⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 grudnia 2016 r., Komisja/Aerlingus i Ryanair, sprawy połączone C-164/15 P, C-165/15 P, EU:C:2016:990, pkt 68–69.

- (219) W odniesieniu do argumentów opartych na twierdzeniu (zob. motywy 85–88 i 134–135), że orzeczenie może stanowić pomoc państwa jedynie wtedy, gdy program, za który na podstawie orzeczenia przyznano rekompensatę, stanowi pomoc państwa niezgodną z prawem albo z rynkiem wewnętrznym (oraz że ponieważ program z 2007 r. nie stanowił pomocy państwa, również orzeczenie nie stanowi pomocy państwa), Komisja zauważa, że argument ten nie może zostać uwzględniony, ponieważ pojęcie „korzyści”, które jest nieodłącznie związane z kwalifikacją środka jako pomocy państwa, jest obiektywne, niezależnie od motywów osób odpowiedzialnych za dany środek, oraz że art. 107 ust. 1 TFUE nie wprowadza rozróżnienia między przyczynami lub celami pomocy państwa, lecz definiuje je w zależności od ich skutków (zob. motyw 204).
- (220) Ponadto Komisja przypomina, że w tym przypadku podstawowym programem, którego zmiana jest kompensowana orzeczeniem, nie są stare programy, o których wspominają osoby trzecie, obejmujące różne środki, poczynwszy od 1997 r., ale konkretnie program z 2007 r. W orzeczeniu zastosowano metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych w celu porównania sytuacji w czasie obowiązywania programu z 2007 r. bez zmian z sytuacją obejmującą sporne środki, tj. zmiany wprowadzone w latach 2012–2013⁽¹³²⁾. Żaden środek ani zmiany wprowadzone przed programem z 2007 r. nie miały zatem wpływu na procedurę wydania orzeczenia poza przepisami zawartymi w programie z 2007 r. Środki sprzed programu z 2007 r. nie podlegały zatem procedurze, która doprowadziła do wydania orzeczenia.
- (221) Komisja przypomina również, że program z 2007 r. stanowił pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (zob. motyw 214).
- (222) W każdym razie argumenty te nie mogą podważyć ustalenia, zgodnie z którym orzeczenie stanowi korzyść gospodarczą, jak wskazano w motywie 217.
- (223) Ponadto, jak orzekł Sąd w wyroku w sprawie Micula, dla kwalifikacji odszkodowania przyznanego przez sąd arbitrażowy nie ma znaczenia potwierdzona lub niepotwierdzona okoliczność, że odszkodowanie to odpowiadało zrekompensowaniu cofnięcia pomocy przyznanej bezprawnie lub niezgodnej z rynkiem wewnętrznym, przy czym w tym względzie istotna jest jedynie kwestia, czy przyznane odszkodowanie mogło stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Zdaniem Sądu w wyroku w sprawie Micula korzyścią uzyskaną przez skarżących w tej sprawie była wypłata odszkodowania przyznanego na podstawie orzeczenia arbitrażowego⁽¹³³⁾. W związku z tym w niniejszej sprawie argumenty dotyczące potencjalnej zgodności programu z 2007 r. w przypadku, gdyby został on zgłoszony Komisji do zatwierdzenia, nie są istotne.

Korzyść gospodarcza przyznana przedsiębiorstwu

- (224) Komisja zauważa, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, przyznaje korzyść Antin, które – wbrew temu, co twierdzą Antin i osoby trzecie w swoich uwagach (zob. motywy 90 i 137) – jest przedsiębiorstwem prowadzącym działalność gospodarczą w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.
- (225) Trybunał Sprawiedliwości konsekwentnie definiuje przedsiębiorstwa jako podmioty prowadzące działalność gospodarczą, niezależnie od ich statusu prawnego i sposobu ich finansowania⁽¹³⁴⁾. Zakwalifikowanie danego podmiotu jako przedsiębiorstwa zależy zatem całkowicie od charakteru jego działalności, a w szczególności od tego, czy ma ona charakter gospodarczy. Ponadto Trybunał Sprawiedliwości niezmiennie utrzymuje, że wszelka działalność polegająca na oferowaniu towarów i usług na rynku stanowi działalność gospodarczą.
- (226) W tym przypadku, jak przypomniano w motywie 52, Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. jest spółką z siedzibą w Luksemburgu. Antin Energia Termosolar B.V. to spółka założona w Niderlandach, w całości należąca do Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. Obie spółki były podmiotami Antin Infrastructure Partners, prywatnego funduszu venture capital założonego we Francji i wykorzystywanego do inwestycji w Hiszpanii⁽¹³⁵⁾.

⁽¹³²⁾ Pkt 538 orzeczenia.

⁽¹³³⁾ Wyrok Sądu z dnia 2 października 2024 r., sprawy T-624/15 RENV i T-694/15 RENV, European Food SA i in./Komisja Europejska, EU:T:2024:659, pkt 162 i 164.

⁽¹³⁴⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 12 września 2000 r., Pavlov i in., sprawy połączone C-180/98 do C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, pkt 74; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10 stycznia 2006 r., Cassa di Risparmio di Firenze SpA i in., C-222/04, EU:C:2006:8, pkt 107. Zob. również zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.U. C 262 z 19.7.2016, s. 1.

⁽¹³⁵⁾ Pkt 2 i 249 orzeczenia.

- (227) Ponieważ Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. i Antin Energia Termosolar B.V. są przedsiębiorstwami, które inwestowały w szczególności w sektorze energetycznym w Hiszpanii w celu generowania atrakcyjnych zysków skorygowanych o ryzyko dla inwestorów, należy uznać, że oferują one usługi na rynku, a zatem prowadzą działalność gospodarczą. W związku z tym są one przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

Selektywność

- (228) Aby środek pomocy państwa został objęty zakresem art. 107 ust. 1 TFUE, musi sprzyjać „niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów”. Zatem pomocy państwa nie stanowią wszystkie środki, które przynoszą korzyść przedsiębiorstwu, lecz tylko te, które przynoszą korzyść gospodarczą w sposób selektywny określonym przedsiębiorstwom lub kategoriom przedsiębiorstw lub określonym sektorom gospodarki.
- (229) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w przypadku pomocy indywidualnej ustalenie istnienia korzyści gospodarczej pozwala w zasadzie domniemywać selektywność danego środka. Dzieje się tak niezależnie od tego, czy na właściwych rynkach istnieją podmioty gospodarcze, które znajdują się w porównywalnej sytuacji ⁽¹³⁶⁾.
- (230) W tym przypadku orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, przyznaje rekompensatę wyłącznie na rzecz Antin (zob. motywy 61 i 62). Korzyść przyznana w drodze orzeczenia, a w każdym razie jego wykonanie, ma charakter selektywny, ponieważ korzyść jest przyznawana tylko niektórym przedsiębiorstwom, konkretnie Antin, podczas gdy inne przedsiębiorstwa znajdujące się w porównywalnej sytuacji prawnej i faktycznej w tym sektorze lub w innych sektorach nie kwalifikują się do pomocy, a zatem nie uzyskują takiej samej korzyści.
- (231) Wbrew temu, co twierdzą inne osoby trzecie, nie ma znaczenia, czy inni inwestorzy mogli uzyskać podobne orzeczenia (lub je uzyskali) (zob. sekcja 7.2.3). Po pierwsze, każde orzeczenie stanowi odrębny środek, który opiera się na odrębnym akcie prawnym, opartym na odrębnej ocenie prawnej, przyznając beneficjentowi odrębne i niezależne prawo. Po drugie, nie wszyscy beneficjenci programu z 2007 r. byli w stanie uzyskać identyczne, a nawet porównywalne orzeczenia. W szczególności inwestorzy mający siedzibę w Hiszpanii nie byli objęci ochroną, o którą ubiegają się zagraniczni inwestorzy na mocy TKE, a spośród tych, co do których stwierdzono, że są objęci zakresem TKE, nie wszyscy otrzymali identyczne orzeczenia. Po trzecie, w każdym razie wszyscy ci inwestorzy prowadzili działalność w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych, w związku z czym orzeczenie pozostałoby selektywne, podobnie jak program z 2007 r. i program z 2013 r. były selektywne.

Wniosek dotyczący korzyści i selektywności

- (232) Na podstawie powyższego Komisja stwierdza, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, stanowi selektywną korzyść na rzecz Antin w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

10.1.3. Zakłócenie konkurencji oraz wpływ na wymianę handlową

- (233) Uznaje się, że środek przyznany przez państwo zakłóca konkurencję lub grozi jej zakłóceniem, jeżeli może on powodować poprawę pozycji konkurencyjnej beneficjenta w porównaniu z pozycją innych przedsiębiorstw, z którymi beneficjent konkuruje ⁽¹³⁷⁾. Zakłada się zatem, że do zakłócenia konkurencji w rozumieniu art. 107 TFUE dochodzi w momencie przyznania przez państwo korzyści finansowej przedsiębiorstwu w sektorze zliberalizowanym, w którym istnieje lub mogłaby istnieć konkurencja ⁽¹³⁸⁾. Przyznana przedsiębiorstwu korzyść zakłócająca konkurencję zwykle będzie wpływać również na wymianę handlową między państwami członkowskim. Wymiana handlowa między państwami członkowskimi jest zakłócona, jeżeli środek umacnia konkurencyjną pozycję przedsiębiorstwa będącego beneficjentem w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami konkurującymi w wewnątrzunijnej wymianie handlowej ⁽¹³⁹⁾.

⁽¹³⁶⁾ Wyrok z dnia 4 czerwca 2015 r., Komisja/MOL, C-15/14 P, EU:C:2015:362, pkt 60.

⁽¹³⁷⁾ Wyrok z dnia 17 września 1980 r., Philip Morris, 730/79, EU:C:1980:209, pkt 11; wyrok z dnia 15 czerwca 2000 r., Alzetta, sprawy połączone T-298/97 i T-312/97 itd., EU:C:2000:151, pkt 80.

⁽¹³⁸⁾ Wyrok z dnia 15 czerwca 2000 r., Alzetta, sprawy połączone T-298/97, T-312/97 itd., EU:T:2000:151, pkt 141–147; wyrok z dnia 24 lipca 2003 r., Altmark Trans, C-280/00, EU:C:2003:415.

⁽¹³⁹⁾ Wyrok z dnia 15 maja 2019 r., Achema AB i in./Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK), C-706/17, EU:C:2019:407, pkt 92 i przytoczone tam orzecznictwo.

(234) W tym przypadku beneficjenci orzeczenia, a w każdym razie jego wykonania – Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. i Antin Energia Termosolar B.V. – są przedsiębiorstwami (zob. motyw 227), które prowadzą działalność gospodarczą polegającą na inwestowaniu, zwłaszcza w infrastrukturę i energię w Unii (zob. motyw 51). Sektory energii i inwestycji to sektory zliberalizowane, w których istnieje wewnątrzunijna konkurencja. W związku z tym każda korzyść przyznana Antin może zakłócać konkurencję i wzmacniać pozycję konkurencyjną Antin w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami konkurującymi w handlu wewnątrzunijnym.

(235) Komisja stwierdza zatem, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, może wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi oraz zakłócić konkurencję na rynku wewnętrznym lub grozić jej zakłóceniem.

10.1.4. *Wniosek dotyczący istnienia pomocy*

(236) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

10.2. **Nowa pomoc**

(237) Niektóre osoby trzecie twierdzą w swoich uwagach, że jeżeli orzeczenie należy uznać za pomoc, nie stanowiłoby ono „nowej pomocy” w rozumieniu art. 1 lit. c) rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589. Według nich orzeczenie należy uznać za istniejącą pomoc w rozumieniu art. 1 lit. b) ppkt (iv) rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589, ponieważ orzeczenia nie można uznać za przyznanie pomocy odrębnej od programu z 2007 r., a skoro pomoc na rzecz Antin w ramach programu z 2007 r. stanowi istniejącą pomoc, orzeczenie należy również uznać za istniejącą pomoc (zob. sekcja 7.1.3).

(238) Argument ten stanowi jednak błędną interpretację zakresu formalnego postępowania wyjaśniającego, który odnosi się do rekompensaty otrzymanej przez Antin na mocy orzeczenia. Wszelkie względy dotyczące tego, czy program z 2007 r. stanowi istniejącą pomoc, nie mają decydującego znaczenia dla stwierdzenia istniejącej pomocy w orzeczeniu, w odniesieniu do którego okres przedawnienia rozpoczął bieg, zgodnie z art. 17 ust. 2 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589, w momencie przyjęcia orzeczenia (tj. w dniu 15 czerwca 2018 r.). W ramach programu z 2007 r. Antin nie miało prawa do żadnej płatności poza płatnościami otrzymanymi przed zmianą programu w 2013 r. Gdyby taka płatność miała nastąpić, byłaby ona zatem oparta wyłącznie na orzeczeniu, a nie na jakichkolwiek wcześniej istniejących prawach. Orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, stanowi zatem nową pomoc.

- (239) Komisja przypomina, że stwierdzenie to jest zgodne z ustaleniami Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Micula, który stwierdził, że „prawo do rozpatrywanego odszkodowania zostało przyznane w samym orzeczeniu arbitrażowym, w którym po uwzględnieniu roszczenia podniesionego przez powodów w postępowaniu arbitrażowym, nie tylko stwierdzono istnienie tego prawa, lecz również określono liczbowo jego kwotę”⁽¹⁴⁰⁾. W sprawie tej Trybunał wskazał bowiem, że „prawo do odszkodowania przyznane tytułem naprawienia domniemanej szkody, jaką powodowie w postępowaniu arbitrażowym ponieśli z powodu uchylenia rozpatrywanego systemu zachęt podatkowych, jakoby z naruszeniem dwustronnej umowy inwestycyjnej, zostało przyznane dopiero w orzeczeniu arbitrażowym. Dopiero bowiem po przeprowadzeniu postępowania arbitrażowego zainicjowanego w tym celu przez tych ostatnich na podstawie klauzuli arbitrażowej zawartej w art. 7 dwustronnej umowy inwestycyjnej powodowie w postępowaniu arbitrażowym mogli otrzymać rzeczywistą wypłatę tego odszkodowania”⁽¹⁴¹⁾. Trybunał stwierdził zatem, że „Sąd naruszył prawo, gdy orzekł [...], iż pomoc państwa określona w spornej decyzji została przyznana w dniu uchylenia rozpatrywanego systemu zachęt podatkowych”⁽¹⁴²⁾. W niniejszym przypadku, wbrew twierdzeniom niektórych osób trzecich, błędne byłoby uznanie, że rozpatrywaną pomoc przyznano poprzez przyjęcie programu z 2007 r.
- (240) Ponadto, jak wykazano już w sekcji 10.1 niniejszej decyzji, samo orzeczenie spełnia warunki istnienia pomocy państwa, a uznanie go za pomoc państwa nie zależy od kwalifikacji programu z 2007 r.
- (241) Jeżeli chodzi o argument, że orzeczenia nie można uznać za przyznanie pomocy odrębnej od programu z 2007 r. (zob. motywy 146 i 176), na podstawie wyroku w sprawie Dobeles Hes⁽¹⁴³⁾ Komisja zauważa, że sprawa ta różni się pod względem faktycznym od niniejszej sprawy, a zatem nie jest porównywalna. Dokładniej rzecz ujmując, Trybunał orzekł w wyroku w sprawie Dobeles Hes, że samo ustanowienie pomocy państwa nie może nastąpić w drodze orzeczenia sądowego, w odróżnieniu od korzyści taryfowej ustanowionej w przepisach krajowych, w tym znaczeniu, że w przypadku gdy uregulowanie krajowe ustanawiające ustawowe prawo do podwyższonej zapłaty za energię elektryczną wytwarzaną z odnawialnych źródeł energii stanowi „pomoc państwa” w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, dochodzone na drodze sądowej roszczenia mające na celu skorzystanie w pełni z tego prawa należy traktować jako wnioski o wypłatę nieotrzymanej części tej pomocy państwa, a nie jako wnioski mające na celu przyznanie odrębnej pomocy państwa przez sąd, do którego wniesiono sprawę⁽¹⁴⁴⁾. W niniejszej sprawie rekompensata przyznana przez trybunał nie wynika jednak z prawa, które zostało już ustanowione w prawodawstwie hiszpańskim niezależnie od orzeczenia. Wręcz przeciwnie, orzeczenie rekompensuje Antin wycofanie niezgodnego z prawem programu pomocy, a prawo do rekompensaty wynika bezpośrednio z orzeczenia. Ponadto trybunał arbitrażowy nie jest sądem krajowym. Również z tego powodu wyrok w sprawie Dobeles Hes nie może znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie.
- (242) Na koniec należy wspomnieć, że w przypadku programu pomocy bieg okresu przedawnienia, o którym mowa w art. 17 ust. 2 rozporządzenia 2015/1589, nie rozpoczyna się z chwilą wprowadzenia w życie programu pomocy, jak twierdzą zainteresowane strony. Z brzmienia tego przepisu wynika, rozpoczyna się natomiast on w dniu, w którym przyznano pomoc w ramach programu pomocy. Jest to dzień, w którym przedsiębiorstwo nabywa prawo do indywidualnej płatności, tj. dzień, w którym płatność ta staje się wymagalna. W związku z tym w przypadku płatności, które stałyby się wymagalne po zmianie w 2013 r., bieg okresu przedawnienia mógłby rozpocząć się najwcześniej w dniu, w którym płatności stałyby się należne⁽¹⁴⁵⁾.

10.3. Niezgodność pomocy z prawem

- (243) Art. 108 ust. 3 TFUE nakłada na dane państwo członkowskie obowiązek powstrzymania się od wprowadzania w życie projektowanych środków, dopóki procedura Komisji nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej.

⁽¹⁴⁰⁾ Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 25 stycznia 2022 r., sprawa C-638/19 P, Komisja Europejska/European Food SA i in., EU:C:2022:50, pkt 125.

⁽¹⁴¹⁾ Tamże, pkt 124.

⁽¹⁴²⁾ Tamże, pkt 127.

⁽¹⁴³⁾ Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 12 stycznia 2023 r., sprawy połączone C-702/20 i C-17/21, SIA „DOBELES HES” i Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, EU:C:2023:1.

⁽¹⁴⁴⁾ Zob. pkt 79 wyroku.

⁽¹⁴⁵⁾ Wyrok Trybunału z dnia 8 grudnia 2011 r., France Télécom/Komisja, C-81/10 P, pkt 82; wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 12 stycznia 2023 r., sprawy połączone C-702/20 i C-17/21, SIA „DOBELES HES” i Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, EU:C:2023:1, pkt 108–110.

- (244) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem decydujący czynnik przy ustalaniu dnia, w którym beneficjenci uzyskali prawo do otrzymywania pomocy państwa w drodze określonego środka, dotyczy nabycia przez tych beneficjentów pewnego prawa do otrzymania tej pomocy oraz wynikającego z tego zobowiązania państwa do przyznania wspomnianej pomocy. W tym właśnie momencie taki środek może bowiem spowodować zakłócenie konkurencji, wpływając na handel między państwami członkowskimi, w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE ⁽¹⁴⁶⁾.
- (245) W niniejszym przypadku orzeczenie wydano w dniu 15 czerwca 2018 r. i skorygowano o błędy pisarskie w dniu 29 stycznia 2019 r. Ponieważ orzeczenie wydane w dniu 15 czerwca 2018 r. nakazywało Hiszpanii zapłatę na rzecz Antin rekompensaty w wysokości 101 mln EUR (skorygowanej w dniu 29 stycznia 2019 r.), wraz z odsetkami od tej kwoty, Antin uzyskało w tym dniu prawo do otrzymania rekompensaty zasądzonej w orzeczeniu. Na podstawie ustalenia trybunału, że TKE miał zastosowanie do przedmiotowego sporu, z art. 26 ust. 8 TKE wynika, że Hiszpania jest związana wynikiem postępowania arbitrażowego, zatem prawo Antin do otrzymania pomocy na podstawie orzeczenia przyznano w dniu 15 czerwca 2018 r., a więc pomoc została przyznana na podstawie orzeczenia w tym samym dniu (tj. w dniu 15 czerwca 2018 r. (zob. również sekcja 10.2)).
- (246) Hiszpania zgłosiła orzeczenie w dniu 17 kwietnia 2019 r. i na podstawie obecnie dostępnych informacji Hiszpania nie wypłaciła przewidzianej w orzeczeniu rekompensaty, nie wykonała orzeczenia ani nie przeprowadziła jego egzekucji.
- (247) Ponieważ pomoc przyznano w dniu 15 czerwca 2018 r. przed zatwierdzeniem jej przez Komisję, Komisja uważa, że pomoc wynikająca z orzeczenia, a w każdym razie jego wykonania, jest niezgodna z prawem.
- (248) Tytułem uzupełnienia Komisja zauważa, że wbrew twierdzeniom osób trzecich zgłoszenie przez Hiszpanię nie stanowi nadużycia. Zgłaszając rozpatrywaną pomoc, Hiszpania działała zgodnie z obowiązkiem ciążącym na niej na mocy art. 108 ust. 3 TFUE, którego z definicji nie można uznać za nadużycie prawa.
- (249) W każdym razie wykonanie orzeczenia po przyjęciu niniejszej decyzji również stanowiłoby pomoc niezgodną z prawem.

10.4. Zgodność pomocy z rynkiem wewnętrznym

- (250) Biorąc pod uwagę, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, środek taki jest zakazany, chyba że można go uznać za zgodny z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 2 lub art. 107 ust. 3 TFUE.
- (251) Komisja zwraca przede wszystkim uwagę na fakt, że przy ocenie zgodności środka z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 2 i art. 107 ust. 3 TFUE ciężar dowodu spoczywa głównie na państwie członkowskim ⁽¹⁴⁷⁾. Hiszpania nie przedstawiła dotychczas żadnych argumentów, które mogłyby uzasadnić zastosowanie środka na podstawie art. 107 ust. 2 lub art. 107 ust. 3 TFUE.
- (252) Niemniej jednak dla pełności wyводу w decyzji o wszczęciu postępowania, oprócz przypomnienia, że ciężar udowodnienia zgodności spoczywa na Hiszpanii, Komisja uznała za właściwe przeprowadzenie z urzędu oceny zgodności i wyraziła wstępne wątpliwości co do zgodności środka z rynkiem wewnętrznym w odniesieniu do (i) możliwego naruszenia prawa UE przez środek pomocy (motywy 96–102 decyzji o wszczęciu postępowania) oraz (ii) niezgodności środka pomocy z kryteriami zgodności określonymi w wytycznych w sprawie pomocy państwa mających zastosowanie do pomocy operacyjnej na energię ze źródeł odnawialnych (zob. motywy 108–154 decyzji o wszczęciu postępowania).
- (253) Z powodów przedstawionych poniżej Komisja podtrzymuje swój wniosek, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, nie jest zgodne z rynkiem wewnętrznym, ponieważ narusza prawo Unii.

⁽¹⁴⁶⁾ Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 25 stycznia 2022 r., sprawa C-638/19 P, Komisja Europejska/European Food SA i in., EU:C:2022:50, pkt 123.

⁽¹⁴⁷⁾ Wyrok Sądu pierwszej Instancji z dnia 12 września 2007 r., sprawa T-68/03, Olympiaki Aeroporia Ypiresies/Komisja, EU:T:2007:253, pkt 34.

10.4.1. *Naruszenie prawa Unii*

- (254) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości „pomocy państwa, która wskutek niektórych z jej aspektów narusza ogólne zasady prawa Unii, nie można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym [...]”. W przypadku bowiem gdy niektóre aspekty pomocy są do tego stopnia nierozdzielnie związane z przedmiotem pomocy, że nie jest możliwe dokonanie ich odrębnej oceny, ich wpływ na zgodność lub niezgodność pomocy jako całości należy oceniać w ramach postępowania przewidzianego w art. 108 TFUE” ⁽¹⁴⁸⁾.
- (255) Na wstępie Komisja przypomina, że sądy Unii uznają, iż umowa międzynarodowa nie może naruszać struktury kompetencyjnej określonej w traktatach i tym samym autonomii systemu prawnego Unii, nad której przestrzeganiem czuwa Trybunał ⁽¹⁴⁹⁾. Zasada ta została w szczególności wyrażona w art. 344 TFUE, zgodnie z którym państwa członkowskie zobowiązują się nie poddawać sporów dotyczących wykładni lub stosowania traktatów procedurze rozstrzygania innej niż w tych traktatach przewidziana ⁽¹⁵⁰⁾.
- (256) Aby zagwarantować zachowanie szczególnych cech i autonomii porządku prawa Unii, w traktatach ustanowiono system sądowniczy mający na celu zapewnienie spójności i jednolitego charakteru wykładni prawa Unii ⁽¹⁵¹⁾. W takich ramach, zgodnie z art. 19 ust. 1 TUE, do sądów krajowych i trybunałów oraz do Trybunału Sprawiedliwości należy zapewnienie pełnego stosowania prawa Unii we wszystkich państwach członkowskich, jak również ochrony sądowej praw, jakie podmioty prawa wywodzą z prawa Unii ⁽¹⁵²⁾. Kluczowym elementem tak ukształtowanego systemu sądowniczego jest procedura odesłania prejudycjalnego przewidziana w art. 267 TFUE, która – ustanawiając dialog między poszczególnymi sądami, zwłaszcza między Trybunałem Sprawiedliwości a sądami i trybunałami państw członkowskich – ma na celu zapewnienie jednolitej wykładni prawa Unii, umożliwiając tym samym zapewnienie jego spójności, pełnej skuteczności i autonomii oraz wreszcie szczególnego charakteru prawa ustanowionego w traktatach ⁽¹⁵³⁾.
- (257) Jak wyjaśniono w motywach 9–11, zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości art. 19 TUE oraz art. 267 i 344 TFUE, a także ogólna zasada autonomii porządku prawnego Unii stoją na przeszkodzie postanowieniu zawartemu w umowie międzynarodowej, zgodnie z którym inwestor z jednego państwa członkowskiego będącego stroną tej umowy może, w przypadku sporu dotyczącego inwestycji w innym państwie członkowskim będącym stroną tej umowy, wytoczyć powództwo przeciwko temu ostatniemu państwu członkowskiemu przed trybunałem arbitrażowym, którego właściwość to państwo członkowskie zobowiązało się uznać ⁽¹⁵⁴⁾.
- (258) W istocie poprzez zawarcie takiej umowy państwa członkowskie będące jej stronami zgadzają się bowiem na wyłączenie spod właściwości ich własnych sądów, a tym samym z systemu sądowych środków odwoławczych, który na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE są one zobowiązane ustanowić w dziedzinach objętych prawem Unii, sporów mogących dotyczyć stosowania lub wykładni prawa Unii. Taka umowa może zatem prowadzić do sytuacji, w której spory te nie zostaną rozstrzygnięte w sposób gwarantujący pełną skuteczność prawa Unii ⁽¹⁵⁵⁾.
- (259) W niniejszej sprawie orzeczenie dotyczy sporu między państwem członkowskim a dwoma inwestorami z dwóch innych państw członkowskich i zostało wydane w kontekście postępowania wszczętego na podstawie mechanizmu arbitrażu między inwestorem a państwem określonego w art. 26 TKE.

⁽¹⁴⁸⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie C-284/21 P, Komisja/Anthony Braesch i in., EU:C:2023:58, pkt 96 i 97 (zob. również przytoczone tam orzecznictwo).

⁽¹⁴⁹⁾ Zob. pkt 32 wyroku w sprawie Achmea i przytoczone tam orzecznictwo. Zob. również pkt 42 wyroku w sprawie Komstroy.

⁽¹⁵⁰⁾ Zob. pkt 32 wyroku w sprawie Achmea. Zob. również pkt 42 wyroku w sprawie Komstroy.

⁽¹⁵¹⁾ Zob. pkt 35 wyroku w sprawie Achmea. Zob. również pkt 45 wyroku w sprawie Komstroy.

⁽¹⁵²⁾ Zob. pkt 36 wyroku w sprawie Achmea. Zob. również pkt 45 wyroku w sprawie Komstroy.

⁽¹⁵³⁾ Zob. pkt 37 wyroku w sprawie Achmea. Zob. również pkt 46 wyroku w sprawie Komstroy.

⁽¹⁵⁴⁾ Zob. wyrok w sprawie Achmea i wyrok w sprawie Komstroy; postanowienie Trybunału z dnia 21 września 2022 r., Romatsa i in., C-333/19, EU:C:2022:749.

⁽¹⁵⁵⁾ Postanowienie Trybunału z dnia 21 września 2022 r., Romatsa i in., C-333/19, EU:C:2022:749, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo.

(260) Jak wyjaśniono w motywie 10 decyzji o wszczęciu postępowania i jak orzekł Trybunał Sprawiedliwości w wyroku w sprawie Komstroy, TKE jest, na mocy aktu zatwierdzającego jego zawarcie przez Unię i zgodnie z art. 216 TFUE, częścią porządku prawnego Unii, tak że sam TKE jest aktem prawa Unii ⁽¹⁵⁶⁾. W związku z tym każdy trybunał utworzony na mocy TKE byłby zobowiązany do wykładni względnie stosowania prawa Unii ⁽¹⁵⁷⁾.

(261) Ponadto, jak stwierdził Trybunał Sprawiedliwości w wyroku w sprawie Komstroy, trybunał *ad hoc*, taki jak trybunał, który wydał przedmiotowe orzeczenie, nie jest częścią systemu sądowego państwa członkowskiego. Oznacza to zatem, że nie może on zostać zakwalifikowany jako sąd „jednego z państw członkowskich” w rozumieniu art. 267 TFUE i nie jest on w związku z tym uprawniony do przedstawienia Trybunałowi Sprawiedliwości wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczącego wykładni prawa Unii ⁽¹⁵⁸⁾. Ze względu na niezgodność z prawem Unii, jaka miałaby miejsce, gdyby inwestor z jednego państwa członkowskiego mógł uruchomić ten mechanizm arbitrażowy w sporze dotyczącym inwestycji dokonanej przez niego w innym państwie członkowskim, Trybunał Sprawiedliwości uznał, że art. 26 TKE należy interpretować w ten sposób, że nie ma on zastosowania do takiej sytuacji, tj. sporu wewnątrzunijnego.

(262) W związku z powyższym i wbrew argumentowi wysuniętemu przez kilka zainteresowanych osób trzecich w ich pisemnych uwagach należy uznać, że postępowanie prowadzące do wydania orzeczenia nie miało podstawy prawnej. Art. 26 TKE nie ma zastosowania do sporu takiego jak spór między państwem członkowskim a inwestorami z innych państw członkowskich dotyczącego inwestycji dokonanych przez tych ostatnich w pierwszym państwie członkowskim. Hiszpania nigdy nie zaproponowała arbitrażu w takich sporach. Nie istnieje zatem umowa o arbitrażu, a trybunał utworzony na podstawie przepisu, który nie ma zastosowania, nie jest prawidłowo ukonstytuowany. Trybunał, który został jednak ustanowiony w niniejszej sprawie, ma wady stwierdzone przez Trybunał Sprawiedliwości w wyroku w sprawie Komstroy. Został powołany na podstawie art. 37 ust. 2 lit. b) konwencji ICSID, na mocy którego konwencja ICSID miała zastosowanie do kontroli sądowej decyzji, w tym orzeczenia. Art. 52, 53 i 54 konwencji ICSID przewidują jedynie ograniczoną kontrolę orzeczeń dotyczących w szczególności właściwości trybunału. W tym kontekście należy uznać, że orzeczenie wydane przez trybunał nie podlega kontroli sądu państwa członkowskiego, który jest w stanie zapewnić pełną zgodność z prawem Unii.

(263) W związku z tym, nawet pomijając fakt, że jest ono nieważne z powodu braku podstawy prawnej, należy uznać, że orzeczenie jest niezgodne z prawem Unii. Nie może ono mieć żadnego skutku i nie może być egzekwowane w celu uzyskania wypłaty przyznanej rekompensaty ⁽¹⁵⁹⁾.

(264) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, narusza prawo Unii, w szczególności art. 19 ust. 1 TUE oraz art. 267 i 344 TFUE, a także ogólną zasadę autonomii porządku prawnego UE.

10.4.2. Brak zastosowania art. 351 TFUE

(265) Art. 351 TFUE stanowi, że „[p]ostanowienia [t]raktatów nie naruszają praw i obowiązków wynikających z umów zawartych [...] wobec [p]aństw przystępujących, przed datą ich przystąpienia, między jednym lub większą liczbą państw członkowskich, z jednej strony, a jednym lub większą liczbą państw trzecich, z drugiej strony”.

⁽¹⁵⁶⁾ Zob. pkt 23 wyroku w sprawie Komstroy.

⁽¹⁵⁷⁾ Zob. pkt 50 wyroku w sprawie Komstroy.

⁽¹⁵⁸⁾ Zob. pkt 52 i 53 wyroku w sprawie Komstroy.

⁽¹⁵⁹⁾ Postanowienie z dnia 21 września 2022 r., Romatsa i in., C-333/19, EU:C:2022:749, pkt 42–43. Deklaracja w sprawie skutków prawnych wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Komstroy i wspólnego rozumienia braku zastosowania art. 26 Traktatu Karty Energetycznej jako podstawy dla wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych, Dz.U. L, 2024/2121, 6.8.2024.

- (266) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem art. 351 akapit pierwszy TFUE ma na celu sprecyzowanie zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego, że stosowanie traktatu UE nie narusza zobowiązań danego państwa członkowskiego do przestrzegania praw państw trzecich wynikających z wcześniejszej konwencji i dochowania odpowiadających im obowiązków⁽¹⁶⁰⁾. Art. 351 akapit pierwszy TFUE ma zatem na celu ochronę praw państw trzecich poprzez umożliwienie zainteresowanym państwom członkowskim dotrzymania zobowiązań, które ciąży na nich na mocy wcześniejszej umowy międzynarodowej⁽¹⁶¹⁾. Nie upoważnia on natomiast państw członkowskich do dochodzenia praw wynikających z takich umów międzynarodowych w ich stosunkach wewnątrz Unii⁽¹⁶²⁾.
- (267) W orzecznictwie stwierdza się ponadto, że o ile zatem na podstawie art. 351 akapit pierwszy TFUE umowa międzynarodowa może mieć pierwszeństwo przed normą prawa Unii, o tyle, aby tak było, konieczne jest spełnienie dwóch warunków, a mianowicie musi to być umowa zawarta przed wejściem w życie traktatów Unii w danym państwie członkowskim i dane państwo trzecie powinno wywodzić z niej prawa, których poszanowania może ono domagać się od tego państwa członkowskiego⁽¹⁶³⁾.
- (268) W niniejszej sprawie, jak wyjaśniono w przypisie 4, TKE został podpisany przez Unię i Hiszpanię w grudniu 1994 r. (oraz w dniu 17 grudnia 1991 r. przez Luksemburg i Niemcy, państwa członkowskie, w których Antin ma siedzibę) i wszedł w życie po ratyfikacji w kwietniu 1998 r. Hiszpania podpisała konwencję ICSID w dniu 21 marca 1994 r., która weszła w życie, po ratyfikacji, w dniu 17 września 1994 r. W przypadku Luksemburga konwencja ICSID weszła w życie w dniu 29 sierpnia 1970 r., a w przypadku Niemców w dniu 14 października 1966 r. TKE i konwencja ICSID zostały zatem zawarte po 1958 r. (odpowiedniej dacie stosowania art. 351 TFUE do Luksemburga i Niemców) oraz po przystąpieniu Hiszpanii do Unii w 1986 r. Pierwsza przesłanka przewidziana w art. 351 TFUE nie jest zatem spełniona w żadnej możliwej sytuacji.
- (269) Ponadto zgodnie z wyrokiem w sprawie Komstroy art. 26 TKE ma na celu uregulowanie stosunków dwustronnych⁽¹⁶⁴⁾. Podobnie celem konwencji ICSID, pomimo jej wielostronnego charakteru, jest bowiem uregulowanie stosunków dwustronnych między umawiającymi się stronami w sposób analogiczny do traktatu dwustronnego. O ile bowiem państwa trzecie, które zawarły konwencję ICSID, mogłyby mieć interes w tym, aby Hiszpania wypełniła swe zobowiązania wobec innego państwa członkowskiego poprzez przystąpienie, zgodnie z postanowieniami tej konwencji, do wykonania orzeczenia arbitrażowego objętego jej zakresem stosowania, o tyle takiego czysto faktycznego interesu nie można utożsamiać z „prawem” w rozumieniu art. 351 akapit pierwszy TFUE, które mogłoby uzasadniać zastosowanie tego postanowienia⁽¹⁶⁵⁾. Drugi warunek określony w art. 351 TFUE nie jest zatem również spełniony ani przez TKE, ani przez konwencję ICSID.
- (270) W związku z tym należy stwierdzić, że art. 351 TFUE nie ma znaczenia dla niniejszej sprawy oraz że wnioski Komisji zawarty w motywie 264, zgodnie z którym orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, narusza prawo Unii, nie zmienił się w związku z art. 351 TFUE.

10.4.3. Brak uzasadnionych oczekiwań

- (271) Kilka zainteresowanych osób trzecich twierdzi w swoich uwagach na piśmie, że decyzja Komisji stwierdzająca niezgodność orzeczenia z rynkiem wewnętrznym ze względu na jego niezgodność z prawem UE, naruszałaby zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań.

⁽¹⁶⁰⁾ Wyrok z dnia 15 września 2011 r., Komisja/Słowacja, C-264/09, EU:C:2011:580, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo oraz wyrok z dnia 2 października 2024 r., European Food SA i in./Komisja Europejska, T-624/15 RENV i T-694/15 RENV, EU:T:2024:659, pkt 74.

⁽¹⁶¹⁾ Wyrok z dnia 2 października 2024 r., European Food SA i in./Komisja Europejska, T-624/15 RENV i T-694/15 RENV, EU:T:2024:659, pkt 76 i przytoczone tam orzecznictwo.

⁽¹⁶²⁾ Tamże, pkt 77 i przytoczone tam orzecznictwo.

⁽¹⁶³⁾ Tamże, pkt 80 i przytoczone tam orzecznictwo.

⁽¹⁶⁴⁾ Zob. pkt 64 wyroku w sprawie Komstroy.

⁽¹⁶⁵⁾ Wyrok z dnia 2 października 2024 r., European Food i in./Komisja, T-624/15 RENV, T-694/15 RENV i T-704/15 RENV, EU:T:2024:659, pkt 106 i przytoczone tam orzecznictwo.

- (272) Zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań jest podstawową zasadą prawa Unii, która pozwala każdemu podmiotowi gospodarczemu, u którego instytucja wzbudziła uzasadnione oczekiwania, powoływać się na tę zasadę ⁽¹⁶⁶⁾. Niemniej jednak jeśli ostrożny i uważny przedsiębiorca mógł przewidzieć wydanie przez instytucje przepisów mogących wpłynąć na jego interesy, nie może on powoływać się na tę zasadę w razie wydania takich przepisów ⁽¹⁶⁷⁾.
- (273) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem prawo do powoływania się na zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań zakłada spełnienie trzech przesłanek. Po pierwsze, administracja musi przekazać zainteresowanemu dokładne, bezwarunkowe i zgodne zapewnienia pochodzące z uprawnionych i wiarygodnych źródeł. Zapewnieniami takimi są, niezależnie od formy, w jakiej zostały przekazane, dokładne, bezwarunkowe i spójne informacje. Po drugie, zapewnienia te muszą być takiego rodzaju, by wzbudzały u podmiotu, do którego są skierowane, uzasadnione oczekiwanie. Po trzecie, udzielone zapewnienia muszą być zgodne z mającymi zastosowanie przepisami ⁽¹⁶⁸⁾.
- (274) Jeżeli chodzi o pierwszy warunek, Komisja nigdy nie przedstawiła zapewnień, które mogłyby skłonić Antin do uzasadnionego oczekiwania, że orzeczenie nie stanowi pomocy państwa lub że w każdym razie Komisja uzna orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, za zgodną z prawem i zgodną z rynkiem wewnętrznym pomocy państwa.
- (275) Wręcz przeciwnie, w decyzji Komisji z 2017 r., tj. przed wydaniem orzeczenia, Komisja wyraźnie stwierdziła, że „wszelkie rekompensaty, które trybunał arbitrażowy miał przyznać inwestorowi ze względu na to, że Hiszpania zmieniła program premii ekonomicznych w ramach zgłoszonego programu, stanowiłyby same w sobie pomoc państwa” ⁽¹⁶⁹⁾. Ponieważ trybunały arbitrażowe nie są właściwe do uznania pomocy państwa za zgodną z rynkiem wewnętrznym – należy to do wyłącznych kompetencji Komisji – ostrożny i uważny przedsiębiorca mógł oczekiwać, że orzeczenie przewidujące rekompensatę stanowiłoby pomoc państwa podlegającą zgłoszeniu zgodnie z art. 108 ust. 3 TFUE i podlegałoby obowiązkowi stosowania okresu zawieszenia. W związku z tym inwestorzy nie otrzymali dokładnych, bezwarunkowych i spójnych informacji mogących wzbudzić u nich uzasadnione oczekiwania.
- (276) Ponadto Komisja zauważa, że nie mogą powstać żadne uzasadnione oczekiwania w odniesieniu do aktów Unii, które naruszałaby prawo Unii. Jak wyjaśniono w motywach 10–12, orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, jest sprzeczne z art. 19 ust. 1 TUE, a także z art. 267 i 344 TFUE oraz z ogólną zasadą autonomii porządku prawnego Unii. W związku z tym środek nie może budzić uzasadnionych oczekiwań.
- (277) Komisja uważa zatem, że zasada uzasadnionych oczekiwań nie zmienia wniosku, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, jest sprzeczne z prawem Unii, a zatem niezgodne z rynkiem wewnętrznym.

10.4.4. Wniosek dotyczący zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym

- (278) Na podstawie powyższych rozważań Komisja stwierdza, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, jest sprzeczne z przepisami prawa Unii, a mianowicie z art. 19 ust. 1 TUE oraz art. 267 i 344 TFUE, a także z ogólną zasadą autonomii porządku prawnego UE. Bez konieczności badania, czy pomoc stanowi dyskryminację ze względu na przynależność państwową z naruszeniem art. 18 TFUE lub czy jest zgodna z wytycznymi w sprawie pomocy państwa mającymi zastosowanie do pomocy na energię ze źródeł odnawialnych, należy stwierdzić, że środek nie jest zgodny z rynkiem wewnętrznym i w związku z tym nie może zostać zatwierdzony.

⁽¹⁶⁶⁾ Wyrok z dnia 2 października 2024 r., European Food i in./Komisja, T-624/15 RENV, T-694/15 RENV i T-704/15 RENV, EU:T:2024:659, pkt 228 i przytoczone tam orzecznictwo.

⁽¹⁶⁷⁾ Wyrok z dnia 2 października 2024 r., European Food i in./Komisja, T-624/15 RENV, T-694/15 RENV i T-704/15 RENV, EU:T:2024:659, pkt 229 i przytoczone tam orzecznictwo.

⁽¹⁶⁸⁾ Tamże, pkt 230 i przytoczone tam orzecznictwo.

⁽¹⁶⁹⁾ Motyw 165 decyzji Komisji z 2017 r.

11. ZAPOBIEGANIE WYKONANIU ORZECZENIA I ODZYSKANIE ŚRODKÓW

- (279) Zgodnie z TFUE i z utrwalonym orzecznictwem sądów unijnych w przypadku stwierdzenia niezgodności pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym Komisja jest uprawniona do podjęcia decyzji o zmianie formy lub wycofaniu pomocy przez państwo członkowskie⁽¹⁷⁰⁾. Z utrwalonego orzecznictwa sądów unijnych wynika również, że nałożenie na państwo członkowskie obowiązku wycofania pomocy uznanej przez Komisję za niezgodną z rynkiem wewnętrznym służy przywróceniu stanu pierwotnego⁽¹⁷¹⁾.
- (280) W tym kontekście sądy unijne ustaliły, że cel ten uznaje się za osiągnięty, jeżeli beneficjent pomocy niezgodnej z prawem dokonał jej zwrotu i utracił korzyść posiadaną względem konkurentów na rynku wewnętrznym, a ponadto została przywrócona sytuacja sprzed wypłaty pomocy⁽¹⁷²⁾.
- (281) Zgodnie z przytoczonym orzecznictwem art. 16 ust. 1 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589⁽¹⁷³⁾ stanowi, że: „[w] przypadku gdy podjęte zostały decyzje negatywne w sprawach pomocy niezgodnej z prawem, Komisja podejmuje decyzję, że zainteresowane państwo członkowskie podejmie wszelkie konieczne środki w celu windykacji pomocy od beneficjenta [...]”.
- (282) Jak orzekł Trybunał Sprawiedliwości, niezgodna z prawem pomoc powinna również zostać odzyskana od spółki nadal prowadzącej działalność gospodarczą przedsiębiorstwa, które skorzystało z tej pomocy, jeżeli zostało ustalone, że spółka ta nadal faktycznie korzysta z przewagi konkurencyjnej związanej z otrzymaniem pomocy państwa⁽¹⁷⁴⁾. W tym względzie Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że „w ramach powierzonego im zadania odzyskania pomocy i w celu zapewnienia pełnej skuteczności wydanej przez Komisję decyzji o odzyskaniu pomocy, a także rzeczywistego wyeliminowania zakłócenia konkurencji spowodowanego przez przewagę konkurencyjną związaną z otrzymaniem pomocy, organy i sądy krajowe są zobowiązane wskazać przedsiębiorstwo inne niż to, które zostało wskazane w tej decyzji o odzyskaniu pomocy, w sytuacji gdy przewaga związana z daną pomocą została rzeczywiście przeniesiona na to inne przedsiębiorstwo po wydaniu wspomnianej decyzji o odzyskaniu pomocy”⁽¹⁷⁵⁾.
- (283) W niniejszym przypadku z powyższych uwag wynika, że Hiszpania powinna odzyskać wszelką pomoc wypłaconą Antin lub jakiegokolwiek osobie trzeciej, która nabyła lub może nabyć orzeczenie lub jakiegokolwiek prawo z niego wynikające. Z informacji, którymi dysponuje Komisja, wynika jednak, że chociaż orzeczenie zostało wydane, a zatem przedmiotowa pomoc została przyznana Antin⁽¹⁷⁶⁾, Hiszpania nie wypłaciła przewidzianej w orzeczeniu rekompensaty, nie wykonała orzeczenia ani nie przeprowadziła jego egzekucji. W związku z tym na podstawie informacji, którymi dysponuje Komisja, nie wypłacono skutecznie żadnej pomocy państwa i nie ma potrzeby odzyskiwania pomocy, jeżeli Hiszpania nadal nie będzie wypłacać żadnej rekompensaty na podstawie orzeczenia w przyszłości.
- (284) W tym kontekście, oprócz niewypłacania przewidzianej w orzeczeniu rekompensaty, niewykonania orzeczenia i nieprzeprowadzania jego egzekucji Hiszpania jest zobowiązana zapewnić, aby od dnia przyjęcia niniejszej decyzji nie doszło w żaden inny sposób do wypłaty przewidzianej w orzeczeniu rekompensaty, egzekucji orzeczenia ani do jego wykonania. Jeżeli wspomniana wypłata, egzekucja lub wykonanie będą miały miejsce, Hiszpania jest zobowiązana odzyskać wszelkie środki pieniężne faktycznie przekazane w wyniku takiej wypłaty, egzekucji lub wykonania⁽¹⁷⁷⁾. W tym względzie Hiszpania powinna odzyskać wszelką pomoc wypłaconą na mocy orzeczenia Antin i jakiegokolwiek osobie trzeciej, która nabyła lub może nabyć orzeczenie lub jakiegokolwiek prawo z niego wynikające.

⁽¹⁷⁰⁾ Wyrok z dnia 12 lipca 1973 r., Komisja/Niemcy, C-70/72, EU:C:1973:87, pkt 13.

⁽¹⁷¹⁾ Wyrok z dnia 21 marca 1990 r., Belgia/Komisja, C-142/87, EU:C:1990:125, pkt 66.

⁽¹⁷²⁾ Wyrok z dnia 17 czerwca 1999 r., Belgia/Komisja, C-75/97, EU:C:1999:311, pkt 64 i 65.

⁽¹⁷³⁾ Zob. przypis 60.

⁽¹⁷⁴⁾ Wyrok z dnia 16 stycznia 2025 r., Scai Srl/Regione Campania sprawa C-588/23, ECLI:EU:C:2025:23, pkt 40; wyrok z dnia 7 marca 2018 r., SNCF Mobilités/Komisja, C-127/16 P, EU:C:2018:165, pkt 104 i 106.

⁽¹⁷⁵⁾ Wyrok z dnia 16 stycznia 2025 r., Scai Srl/Regione Campania, sprawa C-588/23, ECLI:EU:C:2025:23, pkt 46.

⁽¹⁷⁶⁾ Zob. również sekcja 10.3 niniejszej decyzji.

⁽¹⁷⁷⁾ W celu wypełnienia swoich zobowiązań wynikających z art. 108 ust. 3 TFUE Hiszpania powinna również zastosować wszelkie odpowiednie środki, aby zapobiec dochodzeniu uznania, wykonania i egzekucji orzeczenia w państwach członkowskich lub w państwach trzecich przez Antin oraz jakąkolwiek osobę trzecią, która może nabyła lub może nabyć lub jakiegokolwiek prawo z niego wynikające.

(285) W celu wypełnienia swoich zobowiązań wynikających z art. 108 ust. 3 TFUE Hiszpania powinna również zastosować wszelkie odpowiednie środki, aby zapobiec dochodzeniu uznania, wykonania i egzekucji orzeczenia w państwach członkowskich lub w państwach trzecich przez Antin lub jakąkolwiek osobę trzecią, która nabyła lub może nabyć orzeczenie lub jakiekolwiek prawo z niego wynikające.

(286) Ponadto należy zauważyć, że z zasady lojalnej współpracy ustanowionej w art. 4 ust. 3 TUE wynika, że państwa członkowskie, a w szczególności sądy krajowe, są zobowiązane do zastosowania wszelkich właściwych środków w celu zagwarantowania stosowania i skuteczności prawa Unii, zwłaszcza reguł Unii w dziedzinie pomocy państwa, przewidzianych w art. 107 i 108 TFUE⁽¹⁷⁸⁾. Zgodnie z tą samą zasadą lojalnej współpracy sądy krajowe są zobowiązane zastosować wszelkie środki niezbędne do zagwarantowania stosowania i skuteczności art. 19 ust. 1 TUE, art. 267 i 344 TFUE oraz zasady autonomii porządku prawnego Unii⁽¹⁷⁹⁾. W związku z tym w niniejszym przypadku zasada lojalnej współpracy wymaga, aby sądy krajowe państw członkowskich, w tym sądy krajowe inne niż sądy hiszpańskie, nie uznawały, nie egzekwowały ani nie wykonywały orzeczenia oraz aby zastosowały wszelkie niezbędne środki, aby zapobiec uznaniu, egzekucji lub wykonaniu tego orzeczenia (na przykład poprzez nakazanie przedsiębiorstwom mającym siedzibę na terytorium objętym ich jurysdykcją zaprzestania wszelkich działań zmierzających do uznania lub egzekucji orzeczenia w innych jurysdykcjach oraz nakazanie im zapłaty kar pieniężnych w przypadku niezastosowania się do nakazu zaprzestania takich działań).

12. WNIOSEK

Komisja stwierdza, że orzeczenie, a w każdym razie jego wykonanie, wiąże się z pomocą państwa, która jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym, ponieważ opiera się na wykładni TKE z naruszeniem prawa Unii. W związku z tym Hiszpania powinna odzyskać wszelką wypłaconą pomoc, w tym od jakiejkolwiek osoby trzeciej, która nabyła lub może nabyć orzeczenie lub jakiekolwiek prawo z niego wynikające. Oprócz niewypłacania przewidzianej w orzeczeniu rekompensaty, niewykonania orzeczenia i nieprzeprowadzania jego egzekucji Hiszpania jest zobowiązana zapewnić, aby od dnia przyjęcia niniejszej decyzji nie doszło w żaden inny sposób do wypłaty przewidzianej w orzeczeniu rekompensaty, egzekucji orzeczenia ani do jego wykonania, oraz jest zobowiązana odzyskać wszelkie środki pieniężne, które zostały faktycznie przekazane w wyniku takiej wypłaty, egzekucji lub wykonania. W celu wypełnienia swoich zobowiązań wynikających z art. 108 ust. 3 TFUE Hiszpania powinna również zastosować wszelkie odpowiednie środki, aby zapobiec dochodzeniu uznania, wykonania i egzekucji orzeczenia w państwach członkowskich lub w państwach trzecich przez Antin lub jakąkolwiek osobę trzecią, która nabyła lub może nabyć orzeczenie lub jakiekolwiek prawo z niego wynikające,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Orzeczenie wydane przez trybunał arbitrażowy utworzony pod auspicjami Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych w postępowaniu arbitrażowym Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. i Antin Energia Termosolar B.V. przeciwko Hiszpanii na korzyść Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. i Antin Energia Termosolar B.V. (sprawa ICSID nr ARB/13/31) stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, która jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

⁽¹⁷⁸⁾ Wyrok z dnia 14 marca 2024 r., Komisja Europejska/Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, C-516/22, EU:C:2024:231, pkt 93–99.

⁽¹⁷⁹⁾ To właśnie w tym kontekście sąd niderlandzki (Rechtbank Amsterdam) w postępowaniu Koninkrijk Spanje przeciwko AES SOLAR ENERGY Coöperatief U.A./AMPERE EQUITY FUND B.V. (i) stwierdził, że wewnątrzunijne orzeczenie wydane w związku z naruszeniem TKE przez Hiszpanię stanowiło pomoc państwa niezgodną z prawem na mocy prawa Unii do czasu jej zatwierdzenia przez Komisję Europejską; (ii) oświadczył, że odzyskanie odszkodowania na podstawie tego orzeczenia byłoby sprzeczne z prawem Unii tak długo, jak długo toczy się postępowanie w sprawie pomocy państwa, oraz (iii) nakazał pozwanym zapłatę na rzecz Hiszpanii wszelkich kwot, które Hiszpania może zostać zobowiązana zapłacić na rzecz pozwanego (lub jego następcy prawnego), pod następującymi warunkami: egzekucja orzeczenia doprowadzi do faktycznej zapłaty przez Hiszpanię oraz Komisja Europejska nie wydała jeszcze orzeczenia w sprawie tego, czy orzeczenie stanowi niezgodną z prawem pomoc państwa w świetle prawa Unii.

W każdym przypadku wypłata rekompensaty przewidzianej w orzeczeniu wydanym przez trybunał arbitrażowy utworzony pod auspicjami Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych w kontekście postępowania arbitrażowego Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. i Antin Energia Termosolar B.V. przeciwko Hiszpanii na korzyść Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. i Antin Energia Termosolar B.V., a także wykonanie lub egzekucja tego orzeczenia, stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, która jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 2

Królestwo Hiszpanii nie wypłaci żadnej pomocy, o której mowa w art. 1, i zapewni, by od daty przyjęcia niniejszej decyzji nie dokonywano żadnych wypłat pomocy, o której mowa w art. 1.

Artykuł 3

Królestwo Hiszpanii zastosuje wszelkie odpowiednie środki, aby zapobiec dochodzeniu uznania, wykonania lub egzekucji orzeczenia w państwach członkowskich Unii Europejskiej lub w państwach trzecich przez Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l., Antin Energia Termosolar B.V. oraz jakąkolwiek osobę trzecią, która nabyła lub może nabyć orzeczenie, o którym mowa w art. 1, lub jakiekolwiek prawo z niego wynikające.

Artykuł 4

Królestwo Hiszpanii odzyska wszelką pomoc, o której mowa w art. 1, wypłaconą na rzecz Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l., Antin Energia Termosolar B.V. oraz każdej osoby trzeciej, która nabyła lub może nabyć orzeczenie, o którym mowa w art. 1, lub jakiekolwiek prawo z niego wynikające, włącznie z płatnościami wynikającymi z przymusowej egzekucji w państwach trzecich.

Artykuł 5

Niniejsza decyzja skierowana jest do Królestwa Hiszpanii.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 marca 2025 r.

W imieniu Komisji
Valdis DOMBROVSKIS
Członek Komisji